

Program

erasmus +

w Polsce

RAPORT 2017

RAPORT 2017

Program

w Polsce

Opracowanie: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Redaktor prowadzący: Tomasz Mrożek

Opracowanie statystyk, współpraca redakcyjna: Bogdan Sot

Projekt graficzny i skład: Mariusz Skarbek

Druk: Pracownia Poligraficzno-Introligatorska INTRO-DRUK Anna Dębińska

Fotografie na s. 18-19, 24-25, 30-31, 36-37, 42-43 – Shutterstock

Wydawca: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Narodowa Agencja Programu Erasmus+

Al. Jerozolimskie 142 A

02-305 Warszawa

www.frse.org.pl

www.erasmusplus.org.pl

© Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2018

ISBN 978-83-65591-58-6

Publikacja została zrealizowana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej w ramach programu Erasmus+. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za zamieszczoną w niej zawartość merytoryczną.

Publikacja bezpłatna

Cytowanie: *Program Erasmus+ w Polsce. Raport 2017*, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2018.

Więcej publikacji Wydawnictwa FRSE: www.czytelnia.frse.org.pl

Spis treści

wprowadzenie	4
program erasmus+ w Polsce	8
Oferta dla odbiorców indywidualnych	10
Oferta dla organizacji	12
szkolnictwo wyższe	18
edukacja szkolna	24
kształcenie i szkolenia zawodowe	30
edukacja dorosłych	36
młodzież	42
projekty ze środków PO WER	48
programy wspierające	54
eTwinning	56
Eurodesk	58
Europass	62
Elektroniczna platforma na rzecz uczenia się dorosłych w Europie (EPALE)	64
Zespół Ekspertów ECVET	66
SALTO EECA	68
TCA	70
działania wspierające	72
Informacja i promocja	74
Upowszechnianie i wykorzystanie rezultatów	78
Współpraca zewnętrzna	84
Współpraca z mediami	86
Badania i analizy	88
Eurydice	91
Mediateka FRSE	94

Szanowni Państwo,

Erasmus+ jest tradycyjnie kojarzony z mobilnością akademicką. Program umożliwia studentom i kadry uniwersyteckiej zdobywanie nowej wiedzy, wymianę doświadczeń i poznanie specyfiki funkcjonowania uczelni wyższych w innych krajach. Warto jednak przypomnieć, że wachlarz możliwości, jakie oferuje Erasmus+, jest o wiele szerszy i obejmuje m.in. szkolenia zawodowe, wolontariat czy kształcenie dorosłych. Wzrastające zainteresowanie tymi aspektami programu świadczą o jego aktualności i dostosowaniu go do wyzwań współczesnego świata.

Na szczególną uwagę – w kontekście zmian wprowadzanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej – zasługuje potencjał rozwojowy Erasmus+ w obszarze kształcenia i szkoleń zawodowych. Oferta programu jest skierowana zarówno do nauczycieli i edukatorów, jak również do uczniów i absolwentów, którzy niedawno ukończyli naukę. Kadra pedagogiczna oraz pracownicy instytucji kształcenia i szkolenia zawodowego mogą uczestniczyć w szkoleniach, prowadzić zajęcia lub szkolenia w innych krajach.

Praktyczny aspekt kształcenia, na który program Erasmus+ kładzie szczególny nacisk, koresponduje z założeniami reformy szkolnictwa zawodowego i technicznego w Polsce. Uelastycznienie kształcenia, powiązanie szkół z rynkiem pracy oraz ścisła współpraca z pracodawcami to rozwiązania

zaprojektowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, które mają na celu dostosowanie oferty szkół do potrzeb nowoczesnej gospodarki.

Analizując korzyści, jakie oferuje program Erasmus+, nie sposób nie wspomnieć o innych, równie cennych, inicjatywach realizowanych przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji. Coraz mocniej w polskich szkołach zakorzenia się Programowanie z eTwinning – program koordynowany przez Fundację, który zachęca do podnoszenia kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli, umożliwiając jednocześnie wymianę wiedzy i doświadczeń ze szkołami z innych krajów świata.

Cieszę się, że Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji wspiera także wdrażanie rządowego programu Aktywna Tablica, organizując m.in. seminaria szkoleniowo-konsultacyjne oraz włącza się w przygotowanie nowoczesnej formy kształcenia uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych w zakresie przedmiotów przyrodniczych. Jestem przekonana, że działania te przyczynią się do podniesienia jakości nauczania w polskich szkołach.

Z dużym zainteresowaniem i entuzjazmem odnoszę się także do jednej z najnowszych propozycji Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, czyli Mobilnego Centrum Edukacyjnego, które już teraz odwiedza różne zakątki Polski, umożliwiając zarówno nauczanie dzieci, jak i szkolenie nauczycieli. Chodzi m.in. o zajęcia z robotyki, podstaw programowania, nauczanie języków, gry edukacyjne i rzeczywistość wirtualną.

Jestem przekonana, że lektura raportu przybliży Państwu zakres działań Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, jak również zachęci do korzystania z jej bogatej i różnorodnej oferty.

Z poważaniem
Anna Zalewska
minister edukacji narodowej

Szanowni Państwo,
po raz kolejny mamy możliwość zapoznania się z raportem z działalności jednego z najbardziej rozpoznawalnych programów Unii Europejskiej, w którym Polska uczestniczy od 1998 roku. Erasmus+, choć kojarzony przede wszystkim z wymianą studencką, to program wszechstronny, skierowany do osób z różnych grup wiekowych. Odgrywa nieocenioną rolę w rozwijaniu mobilności, międzynarodowej współpracy między uczelniami oraz integracji europejskich społeczeństw, a jego wielką wartością jest także uświadamianie, że kształcenie to proces nieustanny, do którego prawo ma każdy człowiek.

20 lat aktywnego uczestnictwa Polski w programie to dziś ponad 14 tysięcy polskich studentów biorących rokrocznie udział w międzynarodowej przygodzie naukowej. To także ponad 93 tysiące zagranicznych studentów, którzy przyjechali w tym czasie na studia do Polski. Te liczby pokazują siłę i skuteczność inicjatywy, u której fundamentów leżą najpiękniejsze ideały założycieli Unii Europejskiej – budowania wspólnoty Starego Kontynentu, odwoływania się do podstawowych wartości, szukania tego, co łączy i prowadzi do trwałego pokoju.

Niezwykły dla nas, Polaków, rok 100. rocznicy odzyskania niepodległości to doskonała okazja do refleksji nad tym, co jako naród wnosimy do światowej i europejskiej nauki, czym możemy się podzielić z innymi, a jakie wzorce czerpać. Z pewnością mamy powody do dumy. To w Polsce powstał

w 1364 r. jeden z najstarszych uniwersytetów na świecie – Uniwersytet Jagielloński, którego absolwentem był m.in. prekursor nowożytnej nauki – Mikołaj Kopernik. To w Polsce powstała Komisja Edukacji Narodowej – pierwsza w Europie władza oświatowa, która przeprowadziła jedną z największych reform w naszych dziejach. Wkład polskich naukowców w rozwój światowej nauki, zapoczątkowany odkryciami Kopernika, kontynuowany w „wieku nauki” przez Marię Curie-Skłodowską, Ignacego Łukasiewicza i Jana Czochralskiego oraz współcześnie przez Aleksandra Wolszczana, Grażynę Ginalską i Olę Malinkiewicz, można określić jako znaczący. Warto przy tym zwrócić wzrok na wielu uzdolnionych polskich studentów, których wynalazki z różnych dziedzin, między innymi informatyki, elektroniki, chemii, biologii, medycyny, już dziś są prezentowane na prestiżowych światowych wystawach. W tej chwili Polska jest w pierwszej dwudziestce krajów świata, jeśli chodzi o poziom osiągnięć naukowych. Jestem przekonany, że dzięki inicjatywom takim jak Erasmus, które otwierają na świat i nowe wyzwania, wzmacniają niezależność i samodzielność, pomagają w wymianie doświadczeń i pomysłów, dają możliwość obserwacji różnorodnych metod nauczania, a także stwarzają wyjątkową szansę na rozwój szkół wyższych, wzmocnienie jakości kształcenia czy poszerzanie kierunków studiów, już w niedalekiej przyszłości wpływ polskich osiągnięć naukowych na rozwój światowej nauki będzie jeszcze bardziej widoczny.

Cieszę się, że wiele z zasadniczych założeń programu Erasmus+ jest zbieżnych z rozwiązaniami wprowadzanymi przez reformę nauki i szkolnictwa wyższego, która wejdzie w życie 1 października 2018 roku: dążenie do doskonałości naukowej poprzez nieustanny rozwój, dialog nauki z otoczeniem społeczno-gospodarczym, umiędzynarodowienie studiów, kształcenie się przez całe życie. Już teraz Polska jest liderem w wielu inicjatywach organizowanych przez program Erasmus+, spośród których można wymienić sektor kształcenia zawodowego czy edukację dorosłych. Mam nadzieję, że ta tendencja się utrzyma, a Polacy jeszcze silniej niż do tej pory będą w Europie postrzegani jako ludzie ambitni, żądni wiedzy i potrafiący posługiwać się zdobytymi umiejętnościami w codziennym życiu.

Z poważaniem
dr Jarosław Gowin
minister nauki i szkolnictwa wyższego

A handwritten signature in black ink, reading "Jarosław Gowin". The signature is written in a cursive, slightly slanted style.

Szanowni Państwo,
rok 2017 był szczególny dla wszystkich osób zaangażowanych w rozwój edukacji w Europie. Obchodziliśmy bowiem 30-lecie programu Erasmus, najważniejszej na Starym Kontynencie inicjatywy wspierającej uczniów, studentów i kadre w zdobywaniu kompetencji, a instytucje – w poszerzaniu spektrum działalności. Raport, który trzymają Państwo w rękach, podsumowuje działania FRSE w tych wyjątkowych 12 miesiącach.

Fundacja Rozwoju Sytemu Edukacji z ogromną radością włączyła się w obchody rocznicowe, choć przecież polscy uczniowie i pedagodzy z możliwości Erasmusa korzystają dopiero od roku 1998. Przez te lata z oferty programu skorzystało dziesiątki tysięcy osób i instytucji: uniwersytetów, szkół, organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. Od startu programu w Polsce liczba naszych rodaków decydujących się na erasmusowe stypendium wzrosła ponad dziesięciokrotnie – z 1,4 tys. do ponad 14 tys. osób. W jeszcze szybszym tempie zwiększyła się liczba studentów przyjeżdżających do Polski. Dwie dekady temu nasz kraj wybrało zaledwie 220 osób, dziś natomiast możemy już śmiało mówić o modzie na studiowanie w Polsce!

Jubileusz 30-lecia uczciliśmy nie tylko organizując konferencje i spotkania upowszechniające, ale też podejmując innowacyjne działania, np. bezpłatne szkolenia w ramach inicjatywy Erasmus+ Bus. Obok wydarzeń rocznicowych toczyła się normalna, codzienna praca, polegająca na rozpatrywaniu wniosków, promowaniu programu, realizacji działań wspierających. Jak pokazują statystyki praca ta przyniosła konkretne efekty, mamy więc powody do zadowolenia.

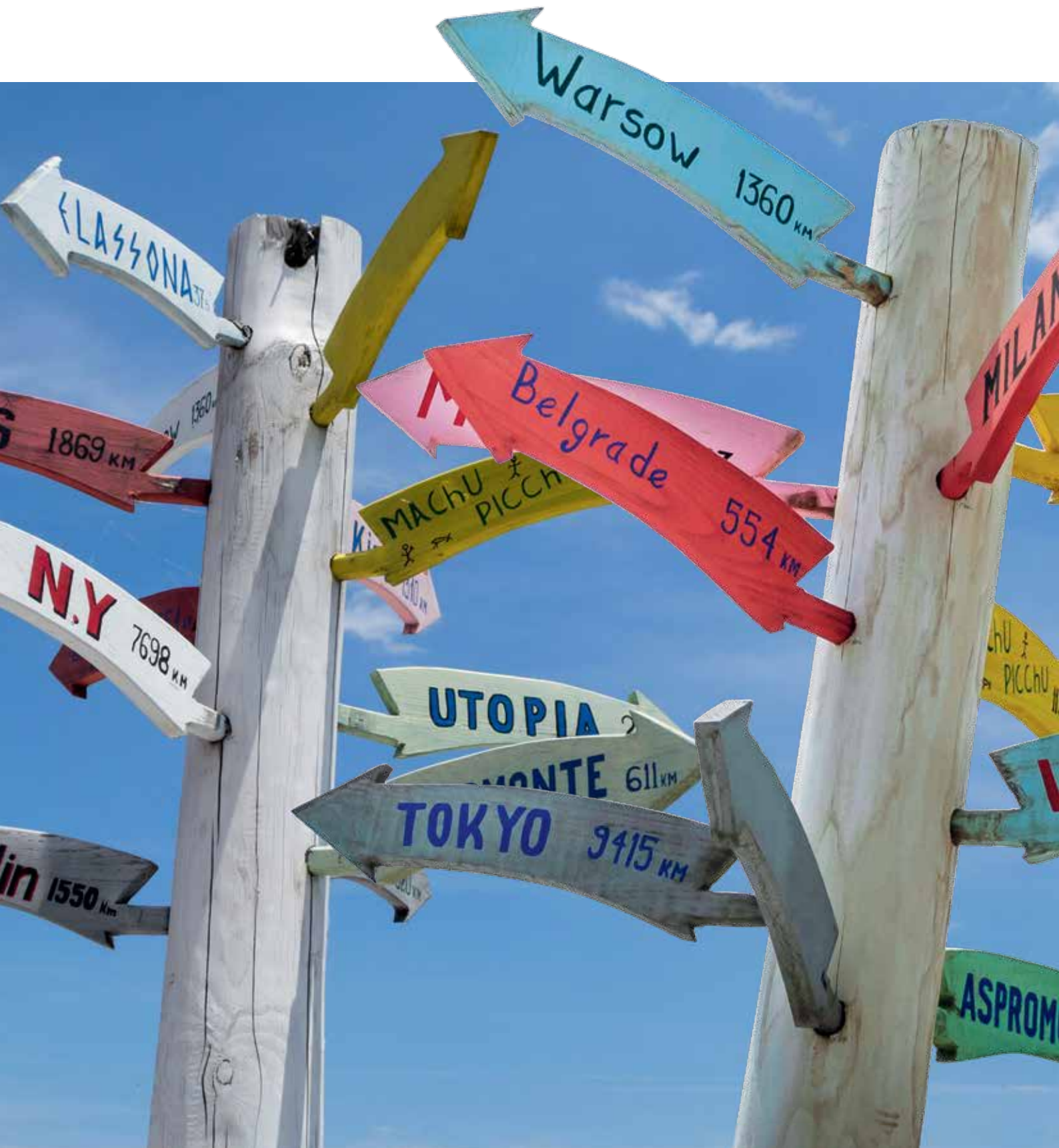
Rok 2017 był też czasem nowych inicjatyw. Rozpoczęliśmy realizację kolejnych projektów dofinansowanych z funduszy Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, położyliśmy też podwaliny pod budowę Wydawnictwa FRSE, którego logotyp widzą już Państwo na okładce tego raportu. Wspólnie z Ministerstwem Edukacji Narodowej promowaliśmy naukę kodowania w szkołach w ramach programu eTwinning, wspieraliśmy debaty dotyczące zmian w szkolnictwie zawodowym i promowaliśmy dialog z naszymi sąsiadami, współorganizując Forum Młodych Partnerstwa Wschodniego. To ważne, ale jedynie wybrane przykłady z bogatej działalności Fundacji.

Bardzo serdecznie dziękuję wszystkim beneficjentom oraz ministerstwom edukacji, nauki i szkolnictwa wyższego oraz sportu za pomoc i wsparcie. Jestem przekonany, że kolejne lata realizacji programu Erasmus+ dostarczą nam kolejnych dowodów na to, jak bardzo ta inicjatywa jest potrzebna zarówno Polsce, jak i Europie.

Zapraszam do lektury,
dyrektor generalny FRSE
dr Paweł Poszytek

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'P. Poszytek'.

Program erasmus⁺ w Polsce

Erasmus+ to program Unii Europejskiej wspierający rozwój edukacji i szkoleń oraz realizację przedsięwzięć młodzieżowych i sportowych w latach 2014-2020. Oferta programu skierowana jest zarówno do odbiorców indywidualnych, jak i do szerokiego spektrum organizacji, w tym uczelni, szkół i instytucji szkoleniowych, stowarzyszeń, fundacji, organizacji pracodawców, podmiotów zaangażowanych w działania dla seniorów, ośrodków analitycznych, instytucji badawczych. Niezależnie od typu instytucji, jej działania w projekcie muszą przyczyniać się do rozwoju edukacji i szkoleń. Odbiorcy indywidualni nie mają możliwości samodzielnego ubiegania się o dofinansowanie, mogą natomiast wziąć udział w projekcie realizowanym przez instytucję, w której się uczą, studiują lub pracują. W dalszej części raportu prezentujemy zarys oferty programu Erasmus+. Wyczerpujące informacje na ten temat, w tym zasady i warunki ubiegania się o dofinansowanie w poszczególnych akcjach, zawarte są w *Przewodniku po programie Erasmus+*, opracowanym przez Komisję Europejską.

Oferta dla odbiorców indywidualnych

(uczniowie, studenci i słuchacze oraz kadra instytucji edukacyjnych)

SZKOLNICTWO WYŻSZE (HIGHER EDUCATION, HE)

Grupą odbiorców najczęściej kojarzoną z Erasmusem+ są studenci, których wyjazdy – zarówno na studia, jak i na praktyki – są najważniejszym elementem programu. Pobyt za granicą jest dla studentów okazją do doskonalenia znajomości języków obcych, zdobycia niezależności i wzmocnienia wiary we własne możliwości, co w rezultacie wpływa na poprawę ich perspektyw zawodowych. Wyjazdy umożliwiają również poznanie nowych kultur, co może być istotnym atutem w przyszłej pracy w środowisku wielokulturowym (np. w międzynarodowej korporacji).

W ramach Erasmus+ nauczyciele akademicy mogą prowadzić zajęcia na uczelniach poza Polską, a szkoły wyższe mogą zaprosić pracowników zagranicznych przedsiębiorstw (cenionych za wiedzę i doświadczenie zawodowe), którzy przeprowadzą zajęcia dydaktyczne. Ponadto Erasmus+ umożliwia wszystkim pracownikom uczelni odbycie szkolenia w zagranicznej szkole wyższej (a w przypadku krajów programu – także w innego rodzaju instytucjach).

KSZTAŁCENIE I SZKOLENIA ZAWODOWE (VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING, VET)

Program Erasmus+ oferuje dofinansowanie staży i praktyk za granicą. Propozycja ta dotyczy uczniów szkół zawodowych oraz absolwentów tego rodzaju placówek, którzy stosunkowo niedawno ukończyli naukę. Staże odbywają się w firmach lub w centrach kształcenia praktycznego, a program zajęć jest realizowany jako praktyczna nauka zawodu. Jeśli staż trwa co najmniej dziewięć dni, jego uczestnicy mogą przed wyjazdem skorzystać z internetowych kursów językowych, uwzględniających specjalistyczne słownictwo branżowe.

FOT. KRZYSZTOF KUCZYK

W ramach Erasmus+ nauczyciele kształcenia praktycznego oraz dyrektorzy szkół zawodowych mają możliwość prowadzenia zajęć lub kursów w placówkach edukacyjnych w jednym z krajów uczestniczących w tym programie. Mogą również odbywać kilkudniowe szkolenia w zagranicznych przedsiębiorstwach lub w centrach kształcenia.

EDUKACJA SZKOLNA (SCHOOL EDUCATION, SE)

Program Erasmus+ umożliwia finansowanie zagranicznych wyjazdów szkoleniowych pracowników sektora edukacji przedszkolnej, podstawowej i średniej. W działaniach tych mogą brać udział osoby zatrudnione w instytucjach edukacyjnych realizujących powszechny obowiązek nauczania z krajów uczestniczących w programie Erasmus+. Uczestnicy wyjazdów zyskują nowe spojrzenie na edukację, wymieniają się doświadczeniami z kolegami z innych krajów i odkrywają nowe pomysły na nauczanie. Program uwzględnia trzy formy doskonalenia zawodowego: udział w kursach i szkoleniach, obserwacje oraz prowadzenie zajęć w szkołach i innego rodzaju placówkach działających w sektorze edukacji – dzięki temu kadra edukacyjna może zdobywać nie tylko wiedzę teoretyczną, lecz także praktyczne doświadczenia i kontakty międzynarodowe.

W ramach sektora realizowane są również projekty wspierające międzynarodowe wymiany grup uczniów w celu promowania wartości związanych z tolerancją i włączeniem społecznym, zwiększenia świadomości kulturowej, motywacji i zaangażowania w proces uczenia się, rozwijania kompetencji korzystnie wpływających na dalsze funkcjonowanie w szkole i poza nią.

KSZTAŁCENIE DOROSŁYCH (ADULT EDUCATION, AE)

W programie Erasmus+ realizowane są wyjazdy zagraniczne kadry zajmującej się niezawodową edukacją dorosłych, czyli edukatorów lub osób zarządzających instytucjami edukacyjnymi (szkołami ogólnokształcącymi dla dorosłych, uniwersytetami trzeciego wieku, instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi itp.). Program umożliwia udział w zorganizowanych kursach, seminariach i konferencjach z zakresu edukacji dorosłych, jak również poznawanie pracy na określonym stanowisku w trakcie prowadzenia obserwacji w organizacjach zajmujących się tym obszarem kształcenia. Uwzględnia także finansowanie wyjazdów w celu gościnnego prowadzenia zajęć dla dorosłych słuchaczy lub szkoleń dla kadry edukacji dorosłych w placówkach zagranicznych.

Dzięki wyjazdom zagranicznym pracownicy instytucji edukacyjnych mogą spojrzeć na proces kształcenia osób dorosłych z zupełnie nowej perspektywy, podnieść jakość usług oferowanych przez macierzystą organizację i rozwinąć współpracę międzynarodową, a także poprawić umiejętności językowe i zwiększyć wiedzę o kulturze innych krajów.

MŁODZIEŻ (YOUTH, Y)

Oferta programu Erasmus+ dotyczy grupy wiekowej 13-30 lat. W trakcie wymian młodzieżowych osoby z różnych krajów spędzają wspólnie do 21 dni, uczestnicząc w zajęciach (m.in. w warsztatach, ćwiczeniach, debatach, grach fabularnych, zajęciach sportowych). Po ukończeniu 17. roku życia młodzi ludzie mogą brać udział także w dłuższych działaniach wolontariackich (indywidualnych bądź grupowych).

Erasmus+ przyczynia się również do rozwoju zawodowego osób pracujących z młodzieżą, dzięki finansowaniu zagranicznych wyjazdów szkoleniowych i wyjazdów, których celem jest budowanie sieci kontaktów. Mobilności, trwające od 2 dni do 2 miesięcy, mogą obejmować między innymi kursy, wizyty studyjne, nabywanie praktycznych doświadczeń edukacyjnych lub prowadzenie obserwacji w organizacjach.

Oferta dla organizacji

Erasmus+ przynosi konkretne korzyści nie tylko pojedynczym osobom, ale także całym instytucjom. Udział w programie to okazja do działania na arenie międzynarodowej, udoskonalenia metod zarządzania oraz możliwość zwiększenia umiejętności w zakresie opracowywania projektów, administrowania nimi i dalszego prowadzenia działań. Dzięki rozwojowi zawodowemu pracowników instytucji i odbiorców jej usług oraz dostępowi do atrakcyjnej oferty edukacyjnej wzrasta potencjał kadrowy i operacyjny organizacji.

Instytucje włączające się w program Erasmus+ mogą brać udział w różnego rodzaju działaniach dotyczących m.in. strategicznej poprawy kwalifikacji zawodowych personelu, budowania potencjału organizacyjnego oraz tworzenia międzynarodowych partnerstw współpracy. Mają również możliwość wspierania mobilności edukacyjnej studentów, nauczycieli, stażystów, praktykantów, wolontariuszy, młodych ludzi i osób pracujących z młodzieżą.

Organizacje zamierzające uczestniczyć w programie Erasmus+ mogą się ubiegać o dofinansowanie w ramach kilku akcji. Zgodnie z podziałem

Dzięki rozwojowi zawodowemu pracowników instytucji i odbiorców jej usług oraz dostępowi do atrakcyjnej oferty edukacyjnej wzrasta potencjał kadrowy i operacyjny organizacji.

FOT. KRZYSZTOF
PACHOLAK

przyjętym w *Przewodniku po programie Erasmus+* działania w tych akcjach mogą być zdecentralizowane, czyli wdrażane i zarządzane przez polską Narodową Agencję Programu Erasmus+, oraz scentralizowane (prowadzone bezpośrednio przez Komisję Europejską lub jej agencje wykonawcze).

MOBILNOŚĆ EDUKACYJNA (AKCJA 1)

Akcja 1 ma na celu ułatwienie wyjazdów zagranicznych studentom, pracownikom instytucji edukacyjnych, wolontariuszom, osobom pracującym z młodzieżą i młodym ludziami. Organizacje oraz uczelnie mogą wysyłać studentów i pracowników do krajów uczestniczących w programie lub przyjmować gości z tych krajów, a także organizować zajęcia dydaktyczne, szkolenia, kursy dokształcające i wolontariat. Akcja ta obejmuje również wspólne studia magisterskie Erasmus Mundus, czyli studia drugiego stopnia o międzynarodowym charakterze, prowadzone przez konsorcjum uczelni z różnych krajów.

WSPÓŁPRACA NA RZECZ INNOWACJI I WYMIANY DOBRZYCH PRAKTYK (AKCJA 2)

Akcja przyczynia się do rozwoju systemu kształcenia i szkolenia oraz poszerzenia oferty skierowanej do młodzieży. Obejmuje pięć głównych działań:

- Partnerstwa strategiczne – przedsięwzięcia wspierające innowacje i inicjatywy promujące współpracę, partnerskie uczenie się i wymianę doświadczeń;
- Sojusze na rzecz wiedzy – działania na rzecz: promowania innowacyjności w szkolnictwie wyższym i w przedsiębiorstwach, opracowywania nowych koncepcji nauczania i uczenia się, wspierania rozwoju przedsiębiorczości w edukacji oraz modernizacji systemów szkolnictwa wyższego w Europie;
- Sojusze na rzecz umiejętności sektorowych – inicjatywy służące rozwiązywaniu problemów dotyczących niedoboru umiejętności oraz dostosowania kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy. Sojusze umożliwiają modernizację kształcenia i szkolenia zawodowego, wymianę wiedzy i najlepszych praktyk, ułatwiają także wyjazdy do pracy za granicę i uznawanie zdobytych kwalifikacji;
- Projekty z zakresu budowania potencjału szkolnictwa wyższego w krajach partnerskich – przedsięwzięcia, których celem jest wspieranie modernizacji, zwiększanie dostępności i umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego w określonych krajach partnerskich;
- Projekty z zakresu budowania potencjału w dziedzinie działań z udziałem młodzieży – działania umożliwiające wsparcie: pracy z młodzieżą, pozaformalnego uczenia się i projektów wolontariackich w krajach partnerskich.

WSPARCIE W REFORMOWANIU POLITYK (AKCJA 3)

Akcja 3 to wiele różnorodnych działań mających na celu wsparcie reform polityk w dziedzinach kształcenia, szkoleń i młodzieży. Realizowane projekty są ukierunkowane w szczególności na osiągnięcie celów strategii „Europa 2020”, strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020) oraz strategii Unii Europejskiej na rzecz młodzieży. Ponadto wspiera się współpracę z organizacjami międzynarodowymi oraz politykę innowacyjności. Inicjatywy są z reguły realizowane bezpośrednio przez Komisję Europejską lub za pośrednictwem specjalnych zaproszeń do składania wniosków, którymi zarządza Agencja Wykonawcza. Narodowe Agencje są odpowiedzialne za usystematyzowany dialog w programie Młodzież (między innymi

z decydentami do spraw młodzieży). Dzięki temu zachęca się młodych ludzi do udziału w życiu demokratycznym (w tym do dyskusji z politykami).

PROGRAM JEAN MONNET

Program ma na celu poprawę jakości nauczania i badań w zakresie Unii Europejskiej, a także zwiększenie wiedzy o niej na całym świecie. Działania w ramach tej inicjatywy sprzyjają promowaniu dialogu między światem akademickim a decydentami, a w rezultacie przyczyniają się do wzmocnienia Unii Europejskiej (także w wymiarze globalnym). Studia dotyczące Unii Europejskiej obejmują naukę o całej Europie, ze szczególnym uwzględnieniem procesu integracji europejskiej, zarówno w aspekcie wewnętrznym, jak i zewnętrznym. Promują także europejską aktywność obywatelską i Unię jako ważnego gracza w zglobalizowanym świecie.

ERASMUS+ SPORT

Celem programu jest przygotowywanie i realizowanie wspólnych działań na rzecz promocji sportu oraz aktywności fizycznej, określanie i wdrażanie innowacyjnych praktyk w dziedzinie sportu, a także organizowanie niekomercyjnych imprez służących zwiększeniu aktywności fizycznej.

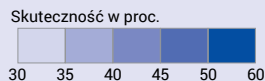
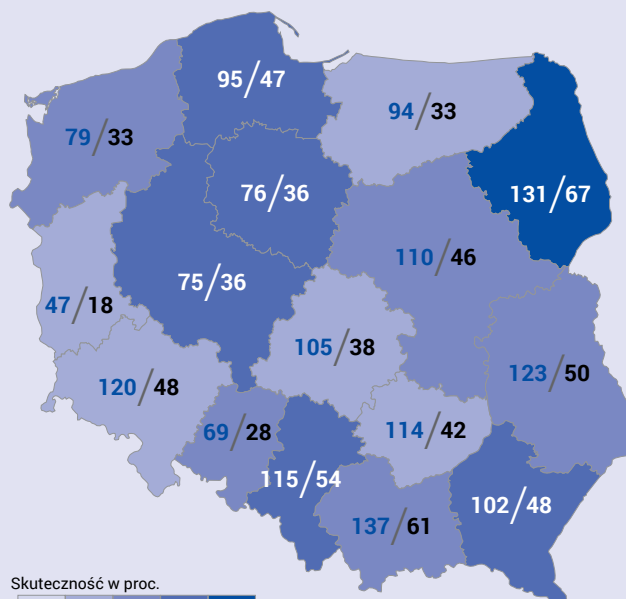
Liczba złożonych wniosków i dofinansowanych projektów w poszczególnych sektorach w podziale na województwa w 2017 r.

	HE	SE	VET	AE	Y	RAZEM
dolnośląskie	47/41	46/22	79/29	13/5	162/41	347/138
kujawsko-pomorskie	18/17	62/34	35/7	4/1	39/15	158/74
lubelskie	26/22	52/50	59/11	8/1	117/22	262/106
lubuskie	5/4	12/5	18/6	3/0	10/3	48/18
łódzkie	20/15	51/28	67/19	21/10	102/23	261/95
małopolskie	47/38	73/49	95/23	21/15	227/80	463/205
mazowieckie	87/75	136/73	113/18	30/14	227/68	593/248
opolskie	10/8	19/8	16/6	5/2	18/4	68/28
podkarpackie	18/16	56/43	61/13	16/6	67/24	218/102
podlaskie	17/13	40/24	49/19	6/5	43/18	155/79
pomorskie	33/26	56/48	50/7	5/2	77/25	221/108
śląskie	43/35	133/89	137/47	16/6	196/68	525/245
świętokrzyskie	9/8	23/12	52/9	1/1	58/22	143/52
warmińsko-mazurskie	8/6	43/21	33/7	5/2	46/12	135/48
wielkopolskie	43/38	80/50	63/16	6/2	71/21	263/127
zachodnio-pomorskie	19/18	31/18	35/8	1/0	42	134/56
RAZEM	450/380	913/574	962/245	161/72	1508/458*	3994/1729

* Do 31.12.2017 w sektorze Y dofinansowano 370 projektów, a w sektorze SE 572 projekty. Kontrakty w tych sektorach były zawierane również w 2018 roku, w związku z czym liczba projektów w sektorze Y wyniosła 458, a w sektorze SE 574.

Liczba złożonych wniosków i dofinansowanych projektów w programie Erasmus+ na milion mieszkańców oraz w podziale na województwa w 2017 r. dla wszystkich sektorów łącznie

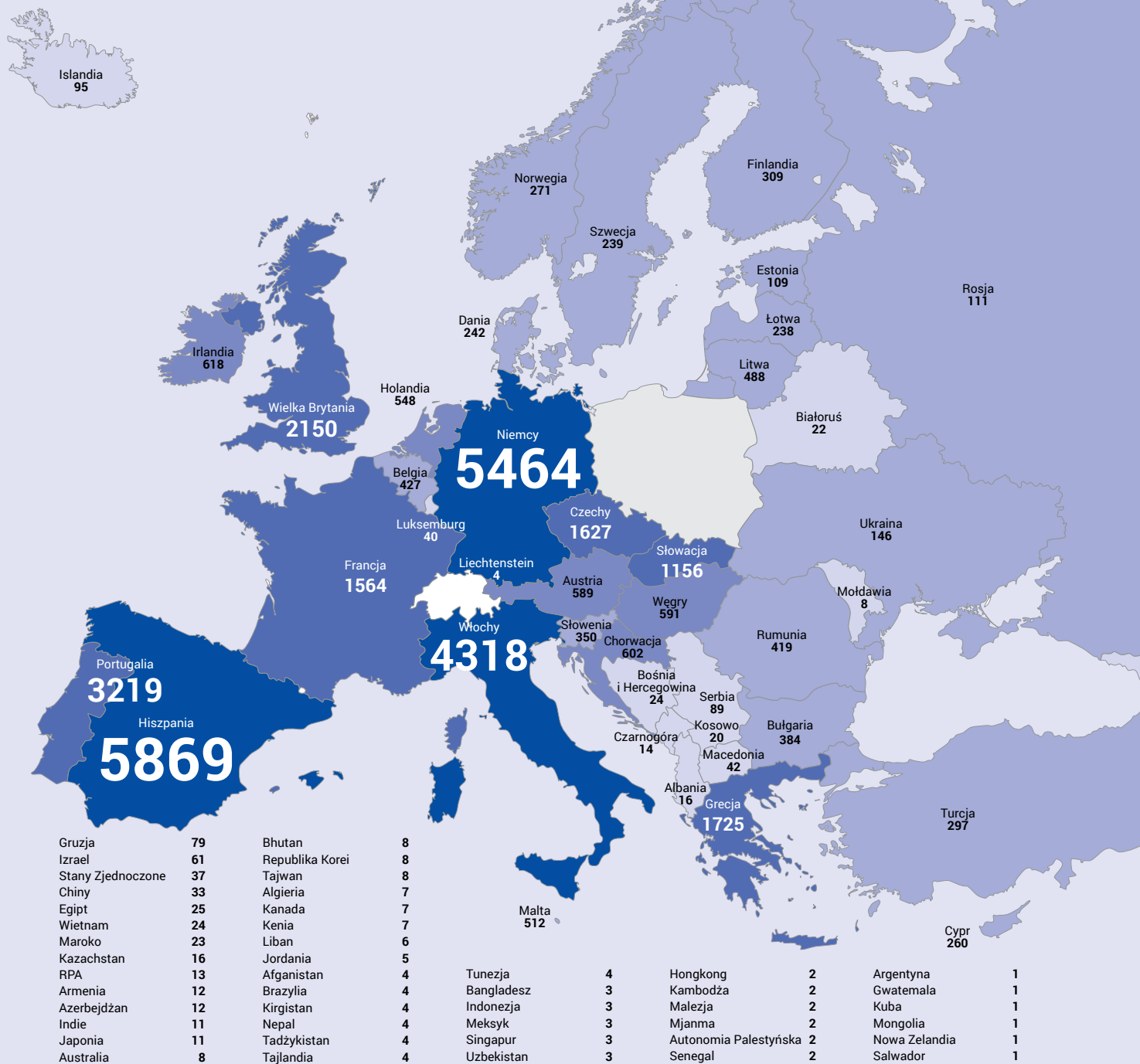
Źródło: Baza EPlusLink, stan na 31.12.2017 r., ludność – stan na 30.06.2017 r., dane GUS.

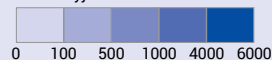
Liczba złożonych wniosków 1 / 1 Liczba dofinansowanych projektów

Kierunki mobilności zrealizowanych w roku 2017 w projektach Erasmus+ (Akcja 1 – Mobilność, wszystkie sektory)

Źródło: System Mobility Tool+, stan na 31.12.2017 r.

Liczba wyjazdów

LICZBA ZŁOŻONYCH WNIOSKÓW, DOFINANSOWANYCH PROJEKTÓW ORAZ KWOTA

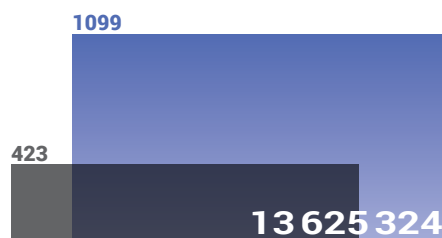
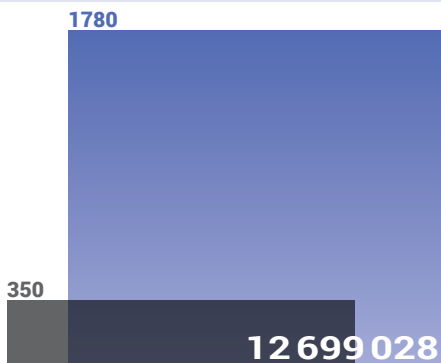
2014

2015

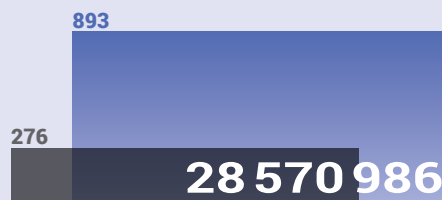
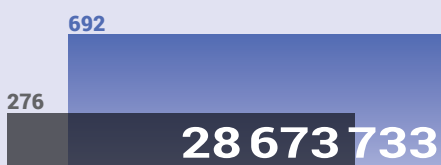
Szkolnictwo wyższe

Edukacja szkolna

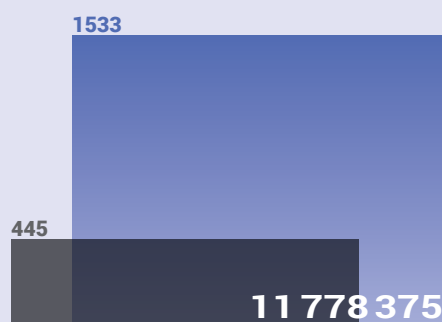
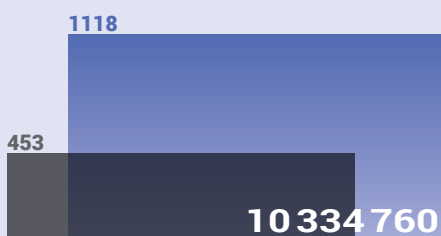
Kształcenie i szkolenia zawodowe

Edukacja dorosłych

Młodzież

Wszystkie sektory programu Erasmus+ łącznie

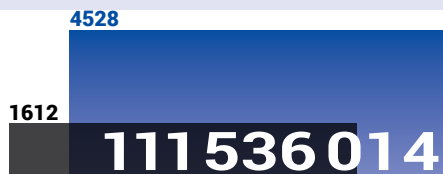
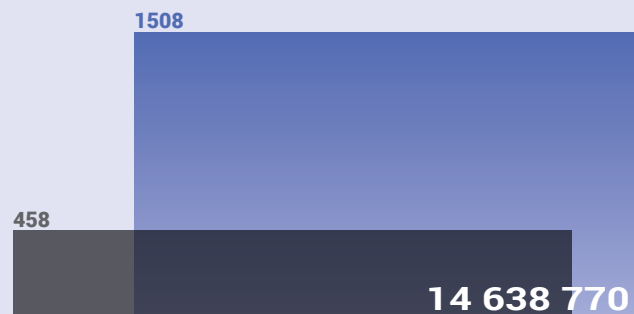
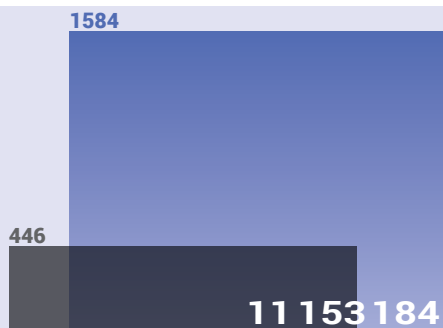
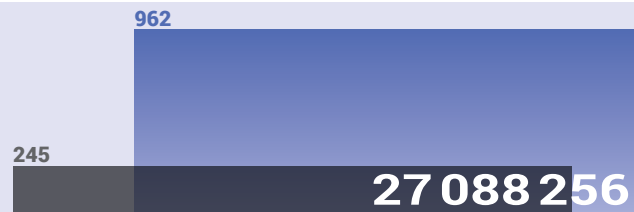
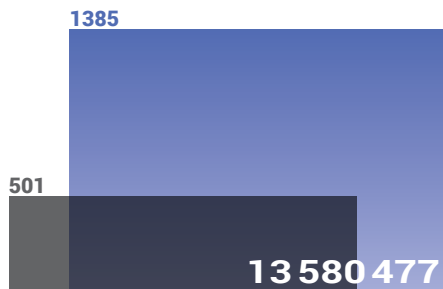
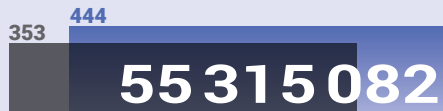
1234 Liczba złożonych wniosków

123 Liczba dofinansowanych projektów

DOFINANSOWANIA W PROGRAMIE ERASMUS+ W OSTATNICH LATACH (W EURO)

2016

2017

1 234 567

Dofinansowanie (w euro)

szkolnictwo wyższe

REALIZACJA PROGRAMU W SEKTORZE W 2017 ROKU

W sektorze Szkolnictwa wyższego realizowane były trzy rodzaje przedsięwzięć:

- Projekty mobilności z krajami programu – w tym obszarze widoczna jest stabilizacja w zakresie liczby złożonych wniosków i liczby dofinansowanych mobilności, co wyraźnie potwierdzają dane statystyczne odnoszące się do konkursu wniosków w latach 2014-2017. Wszystko wskazuje na to, że pod względem wysokości przyznanego dofinansowania oraz liczby realizowanych mobilności Polska ponownie zostanie sklasyfikowana na 5-6 miejscu w Europie.
- Projekty mobilności z krajami partnerskimi – nowy typ projektów, który pojawił się wraz z programem Erasmus+, w związku z tym wciąż wzrasta liczba składanych wniosków i liczba krajów partnerskich, z którymi w ramach jednego projektu zamierzają współpracować polskie uczelnie (rekordzista przewidział współpracę z partnerami z 32 krajów z całego świata).
- Projekty typu Partnerstwa strategiczne – inicjatywa niezwykle ceniona przez wnioskodawców, umożliwiająca realizację działań prowadzących do zmian w programach studiów i metodach nauczania.

W 2017 roku program znalazł się na półmetku. Nie osiągnął jeszcze pełnej stabilizacji, co wynikało głównie z dynamicznych zmian wprowadzanych w narzędziach informatycznych do zarządzania projektami. Z jednej strony można tę sytuację postrzegać pozytywnie, jako świadectwo tego, że narzędzia i systemy są ciągle udoskonalane oraz dostosowywane do potrzeb odbiorców. Z drugiej strony przestoje w dostępie do aktualizowanych narzędzi utrudniają beneficjentom terminowe składanie raportów i pełne odzwierciedlenie w nich osiągniętych celów. Kwestia ta niewątpliwie wymaga poprawy.

Elementem konferencji z okazji 30-lecia programu Erasmus+ była debata oksfordzka, której uczestnicy dyskutowali o korzyściach ze studiowania za granicą
FOT. KRZYSZTOF KUCZYK

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA

Osiągnięciem jest każdy projekt zrealizowany zgodnie z założeniami, a także planowa realizacja wyjazdu studenta i pracownika uczelni. W swoich raportach studenci potwierdzali, że dzięki projektom mobilności uzyskali lub wzmocnili kompetencje kluczowe (między innymi obywatelskie, społeczne, związane z rozumieniem i tworzeniem informacji, wielojęzycznością). Program Erasmus+ umożliwił studentom zdobycie umiejętności szczególnie cenionych przez pracodawców (krytyczne myślenie, współpraca z zespołem, elastyczność, kreatywność itp.), a nauczycielom akademickim i pracownikom administracji na uczelniach poszerzenie ich kompetencji zawodowych.

JAKIE PODMIOTY MOGĄ SKORZYSTAĆ Z DOFINANSOWANIA W SEKTORZE?

Beneficjentami mogą być szkoły wyższe i innego rodzaju instytucje szkolnictwa wyższego (w tym instytuty Polskiej Akademii Nauk i podmioty badawcze prowadzące studia doktoranckie, nadające stopień naukowy na tym poziomie) posiadające Kartę Erasmusa dla szkolnictwa wyższego (*Erasmus Charter for Higher Education – ECHE*).

KORZYŚCI DLA BENEFICJENTÓW

Beneficjent (uczelnia) w programie Erasmus+ ma możliwość realizowania celów związanych z umiędzynarodowieniem, określonych w misji lub strategii rozwoju. Stopień umiędzynarodowienia uczelni mierzy się za pomocą wielu wskaźników, wśród których zwykle uwzględnia się: liczbę studentów wyjeżdżających za granicę na studia lub praktykę, liczbę cudzoziemców studiujących na uczelni (na stałe lub czasowo), liczbę pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne

za granicą, liczbę wizytujących wykładowców i międzynarodowych projektów dydaktycznych, liczbę studiów realizowanych wraz z uczelniami zagranicznymi, liczbę szkół letnich (kursów intensywnych) organizowanych dla międzynarodowych grup studentów. Wzrost wyżej wymienionych wskaźników, świadczących o skali umiędzynarodowienia szkół wyższych, jest możliwy dzięki udziałowi w programie Erasmus+.

NA CO POWINNI ZWRACAĆ UWAGĘ POTENCJALNI BENEFICJENCI PODCZAS PISANIA I SKŁADANIA WNIOSKU?

Beneficjenci, którzy chcą prawidłowo i z sukcesem zrealizować projekt, powinni zwrócić uwagę na kilka czynników. Bardzo istotne jest zidentyfikowanie potrzeby powstania projektu, określenie celu przedsięwzięcia oraz działań umożliwiających jego osiągnięcie, ustalenie wskaźników monitorowania postępów, a także przygotowanie planu zapewnienia trwałości rezultatów i planu ich upowszechniania. Podstawą działania partnerstw, zawartych w ramach projektu, musi być wspólne ustalenie reguł postępowania, a następnie konsekwentne ich przestrzeganie.

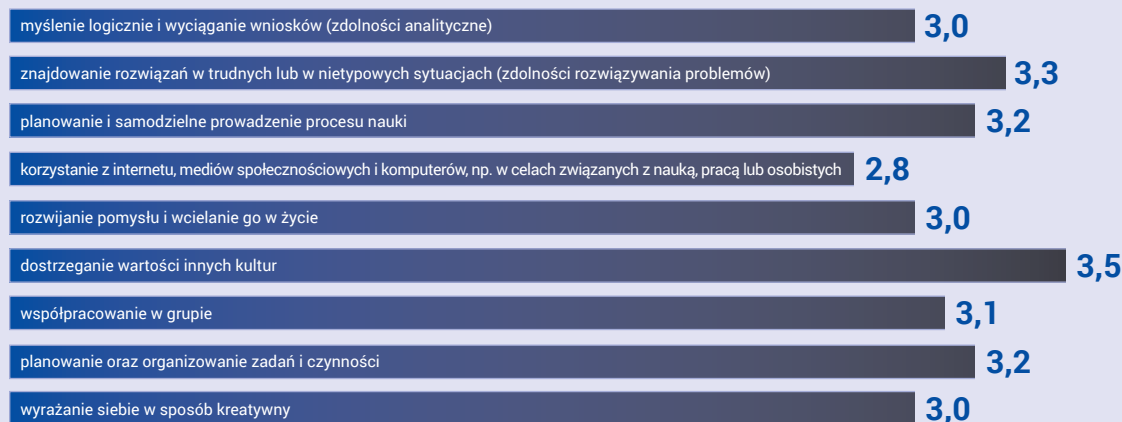
Szczególnie istotną kwestią są warunki określone w Karcie Erasmusa dla szkolnictwa wyższego. Potencjalni beneficjenci powinni starannie zapoznać się z tymi wymogami i sprawdzić, czy uczelnia jest w stanie ich przestrzegać.

JAKIE WYZWANIA MOGĄ SIĘ POJAWIĆ W TRAKCIE REALIZACJI PROJEKTU I PODCZAS JEGO ROZLICZANIA? JAK MOŻNA SIĘ NA TE SYTUACJE PRZYGOTOWAĆ?

Wnikliwe zapoznanie się z zasadami realizacji projektu na etapie jego przygotowywania i regularny kontakt z FRSE aż do zamknięcia przedsięwzięcia to działania, które pozwolą zapobiec wystąpieniu większości nieprzewidzianych trudności. Bardzo istotne jest również uważne zaznajomienie się przez beneficjentów z treścią umów finansowych, bo bez tego niemożliwe jest prawidłowe prowadzenie projektu i jego rozliczenie.

Rozwój umiejętności jako efekt udziału studentów w programie Erasmus+

Dzięki udziałowi w mobilności zwiększyłam/-łem swoje umiejętności w obszarach (ocena w skali od 0 do 4)*:

* Odpowiedzi udzielone przez 15 382 studentów, którzy w roku 2017 uczestniczyli w mobilnościach Erasmus+ (skala: 4 – zdecydowanie tak, 3 – raczej tak, 2 – nie mam zdania, 1 – raczej nie, 0 – zdecydowanie nie). Przedstawione wielkości to średnie arytmetyczne z odpowiedzi udzielonych przez studentów na temat danej umiejętności.

Uczelnie o największej liczbie uczestników mobilności*

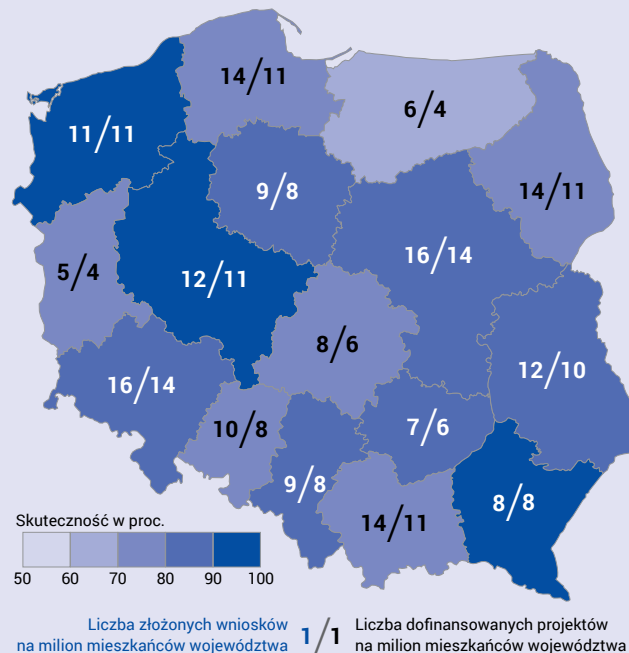

696 Liczba mobilności studentów   171 Liczba mobilności pracowników   867 Łącznie

* Dane pokazują mobilności realizowane w roku kalendarzowym 2017 w ramach projektów mobilności z krajami programu (KA103) oraz z krajami partnerskimi (KA107) w trzech konkursach programu Erasmus+ (2015, 2016, 2017). Są one zaprezentowane w innym ujęciu niż dane pochodzące z raportów końcowych z realizacji projektów (traktowanych jako dane wynikowe). Z danymi wynikowymi można się zapoznać na stronie internetowej Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji (erasmusplus.org.pl/badania/statystyki). Dane te zostały wygenerowane z narzędzia Mobility Tool+ wg stanu na 31.12.2017 r.

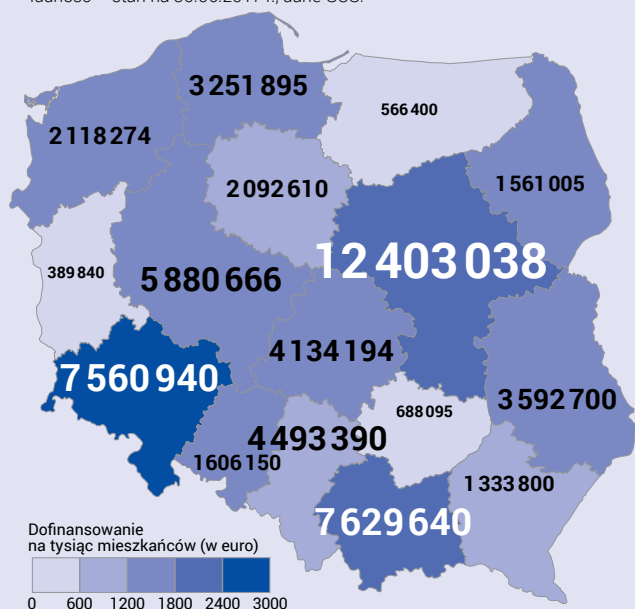
Złożone wnioski i dofinansowane projekty w sektorze Szkolnictwo wyższe w 2017 r. w przeliczeniu na milion mieszkańców województwa

Źródło: Baza EPlusLink, stan na 31.12.2017 r., ludność – stan na 30.06.2017 r., dane GUS.

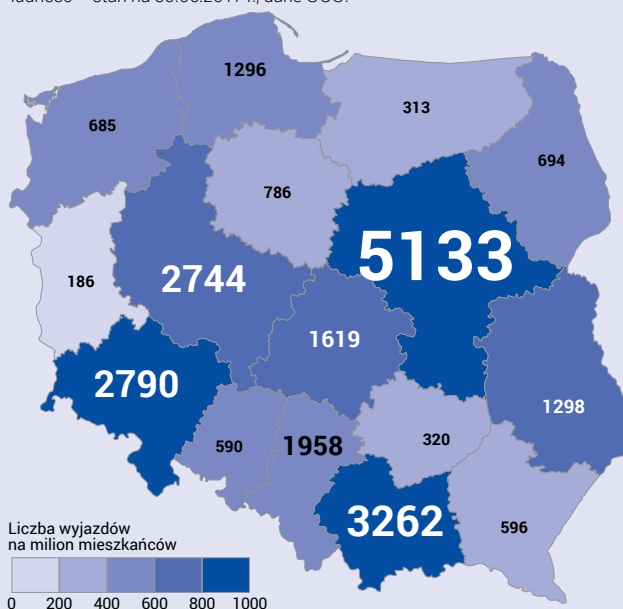
Dofinansowanie (w euro) przyznane projektom z sektora Szkolnictwo wyższe w podziale na województwa oraz w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców w 2017 r.

Źródło: Baza EPlusLink, stan na 31.12.2017 r., ludność – stan na 30.06.2017 r., dane GUS.

Liczba mobilności w sektorze Szkolnictwo wyższe w 2017 r. w podziale na województwa oraz w przeliczeniu na milion mieszkańców (Akcja 1)

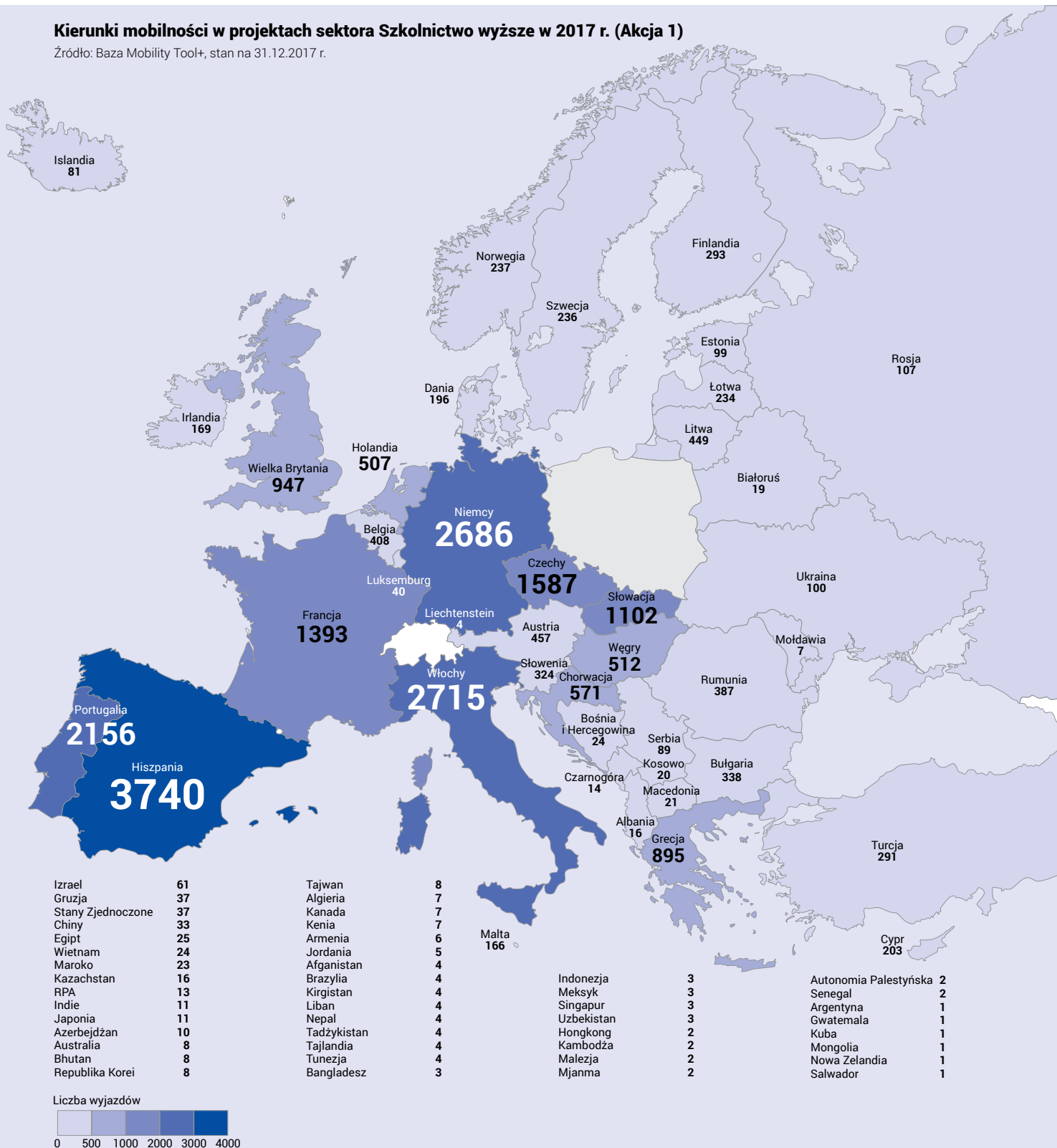
Źródło: Baza Mobility Tool+, stan na 31.12.2017 r., ludność – stan na 30.06.2017 r., dane GUS.

Szkolnictwo wyższe

Kierunki mobilności w projektach sektora Szkolnictwo wyższe w 2017 r. (Akcja 1)

Źródło: Baza Mobility Tool+, stan na 31.12.2017 r.

edukacja szkolna

erasmus⁺

REALIZACJA PROGRAMU W SEKTORZE W 2017 ROKU

Zainteresowanie wnioskodawców możliwościami realizacji projektów w sektorze Edukacja szkolna znacznie przewyższyło dostępne środki finansowe na rok 2017. Polska Narodowa Agencja Programu Erasmus+ dofinansowała 172 projekty (spośród 615 nadesłanych) w Akcji 1, rozdysponowując na nie 3,8 mln euro. W Akcji 2 zatwierdzono 114 projektów (z 298), a w sumie zawarto 402 umowy (na kwotę ponad 9,6 mln euro) z polskimi szkołami, które brały udział w projektach międzynarodowych (jako koordynatorzy lub partnerzy).

Najpopularniejszym typem mobilności w projektach Akcji 1 były kursy i szkolenia, których dofinansowano 1499 (ponad 86% wszystkich wyjazdów). 239 mobilności stanowiły wyjazdy typu *job shadowing* (wzrost o 47% w stosunku do roku 2016). W projektach Akcji 2, dotyczących np. współpracy szkół, udział kadry w wyjazdach wynosił 10%, a uczniów 90%, zaś w projektach dotyczących partnerstw strategicznych proporcje te kształtowały się na poziomie 47/53%.

Dzięki udziałowi w projektach współpracy międzynarodowej kadra edukacyjna może realizować cele dotyczące zwiększenia kompetencji językowych (zarówno uczniów, jak i nauczycieli), poznać nowe metody pracy i rozwiązania organizacyjne, a także kształtować kompetencje międzykulturowe.

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA

Najważniejsze osiągnięcia w sektorze Edukacja szkolna to:

- pełne wykorzystanie środków przyznanych przez Komisję Europejską (zainteresowanie realizacją projektów znacznie przewyższyło dostępny budżet programu),

- wzrost liczby zaplanowanych mobilności w Akcji 1 w stosunku do lat ubiegłych (1472 w 2015 r., 1433 w 2016 r., 1738 w 2017 r.),
- 47-procentowy wzrost liczby działań typu *job shadowing* w stosunku do roku 2016, co świadczy o zwiększeniu kompetencji językowych beneficjentów, ich samodzielności i wiedzy na temat pracy projektowej,
- wysoka jakość złożonych wniosków, co pozwoliło na dofinansowanie ze środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 164 spośród 265 projektów z listy rezerwowej Akcji 1, sektora Edukacja szkolna,
- zwiększenie wskaźnika sukcesu w Akcji 2 – aż 40% złożonych projektów uzyskało dofinansowanie.

JAKIE PODMIOTY MOGĄ SKORZYSTAĆ Z DOFINANSOWANIA W SEKTORZE?

Projekty Akcji 1 oraz projekty współpracy szkół Akcji 2 mogą być realizowane przez szkoły, przedszkola i podmioty zarządzające placówkami realizującymi powszechny obowiązek edukacyjny. W projektach mobilności jako beneficjenci mogą występować organy prowadzące szkoły (jednostki samorządu terytorialnego, organy administracji rządowej, kuratoria oświaty), a także niepubliczne podmioty prowadzące szkoły, np. fundacje, stowarzyszenia i inne osoby prawne, w funkcji lidera konsorcjum.

W projektach partnerstw strategicznych mogą brać udział organizacje działające w obszarze edukacji szkolnej z krajów programu Erasmus+, np. szkoły, uczelnie, instytucje badawczo-rozwojowe, fundacje, lokalne lub regionalne władze odpowiedzialne za oświatę. Organizacje z krajów partnerskich mogą pełnić rolę partnerów na zasadach określonych w *Przewodniku po programie Erasmus+*.

KORZYŚCI DLA BENEFICJENTÓW

Realizacja projektów przynosi placówkom edukacyjnym szereg korzyści, spośród których warto wymienić:

- nawiązanie kontaktów zawodowych i współpracy międzynarodowej,
- zwiększenie wiedzy, umiejętności i kompetencji pracowników instytucji (poznanie nowatorskich metod pracy, transfer innowacji pedagogicznych),
- udoskonalenie programów kształcenia,
- ściślejsze powiązanie umiejętności odbiorców usług edukacyjnych z potrzebami rynku pracy,
- podniesienie prestiżu i wizerunku instytucji beneficjenta w środowisku lokalnym (co w przypadku szkół przekłada się na zwiększenie ich konkurencyjności),
- poprawę jakości usług edukacyjnych i warunków dydaktycznych placówki edukacyjnej, a także poszerzenie oferty zajęć.

CO MOŻE ZYSKAĆ UCZESTNIK PROJEKTU?

Udział w projektach wiąże się z możliwością uzyskania wiedzy i doświadczeń w danym obszarze. Program Erasmus+ sprzyja zdobywaniu nie tylko kompetencji kluczowych, lecz także umiejętności projektowych i menedżerskich (budżetowanie, komunikacja, zarządzanie projektem, ewaluacja). Projekty wpływają pozytywnie na rozwój całej społeczności szkolnej, oddziałując zarówno na nauczycieli i uczniów, jak i na całą instytucję.

Najważniejsze korzyści dla pracowników szkół to: wzrost samooceny i motywacji do pracy, poznanie innowacyjnych metod uczenia się i nauczania, dostęp do nowych rozwiązań w zakresie metodyki,

Mali uczestnicy projektu w programie Erasmus+ Edukacja szkolna z Przedszkola nr 237 im. Warszawskiej Syrenki w Warszawie
FOT. KRZYSZTOF KUCZYK

zarządzania czy sposobów pracy, poznawanie nowych kultur, nawiązywanie kontaktów międzynarodowych, rozwój kompetencji zawodowych oraz osobistych.

Najważniejsze korzyści dla uczniów to: nawiązanie kontaktów z rówieśnikami z innych krajów, wzrost pewności siebie oraz poczucia własnej wartości, zwiększenie świadomości kulturowej, wzrost motywacji i zaangażowania w proces uczenia się, zdobycie umiejętności pracy w zespole, rozwój kompetencji komunikacyjnych (w tym językowych) i kompetencji w zakresie TIK, nabycie umiejętności miękkich, korzystnie wpływających na dalsze funkcjonowanie w szkole i poza nią.

NA CO POWINNI ZWRACAĆ UWAGĘ POTENCJALNI BENEFICJENCI PODCZAS TWORZENIA I SKŁADANIA WNIOSKU?

Instytucje, które po raz pierwszy zamierzają ubiegać się o dofinansowanie w sektorze Edukacja szkolna, powinny pamiętać o tym, żeby nie odkładać decyzji o złożeniu wniosku na ostatnią chwilę, tylko wcześniej rzetelnie przygotować się do tego zadania. Zanim powstanie projekt, wnioskodawcy muszą zidentyfikować najpilniejsze potrzeby instytucji i wybrać te, które można zaspokoić poprzez realizację projektu. To jest punkt wyjścia do budowania całości koncepcji projektu, czyli odpowiedniego określenia krótko- i długoterminowych celów, zaplanowania działań, za pomocą których zostaną one osiągnięte oraz przygotowania rezultatów.

Konieczne jest także przeprowadzenie oceny zdolności operacyjnej instytucji – przeanalizowanie, czy będzie ona w stanie poradzić sobie ze sprawnym prowadzeniem działań. Równoległe należy tworzyć zespół projektowy – warto, by w jego skład weszły osoby najbardziej zaangażowane w planowanie przedsięwzięcia. Należy też wybrać koordynatora całego przedsięwzięcia, który nawiąże współpracę m.in. z organem prowadzącym.

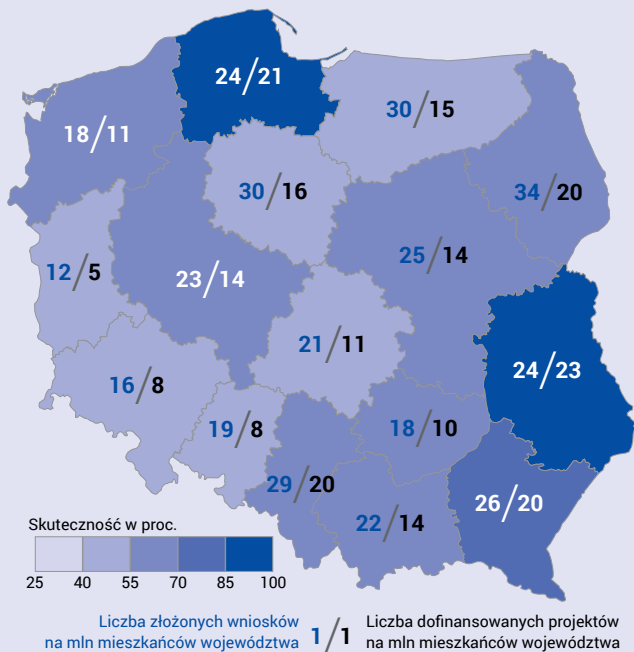
JAKIE WYZWANIA MOGĄ SIĘ POJAWIĆ W TRAKCIE REALIZACJI PROJEKTU I PODCZAS JEGO ROZLICZANIA? JAK MOŻNA SIĘ NA TE SYTUACJE PRZYGOTOWAĆ?

Największe wyzwania związane z projektem dotyczą:

- koordynowania pracy zespołu – koordynator musi dbać o utrzymywanie odpowiedniego zaangażowania współpracowników i o przepływ informacji w zespole. Powinien także pamiętać o kwestiach raportowania i wprowadzania odpowiednich zmian, kiedy sytuacja będzie tego wymagała,
- ustalania zastępstw – warto utworzyć listę rezerwową uczestników projektu lub wyznaczyć z góry zastępców na poszczególnych stanowiskach w zespole projektowym,
- zbudowania odpowiednich relacji i współpracy z organem prowadzącym,
- właściwego zarządzania budżetem oraz współpracy koordynatora projektu z księgowością (płatność bilansująca dokonywana jest po zakończeniu projektu),
- wdrażania, upowszechniania projektu oraz jego ewaluacji – tę ostatnią należy zaplanować już na etapie pisania projektu.

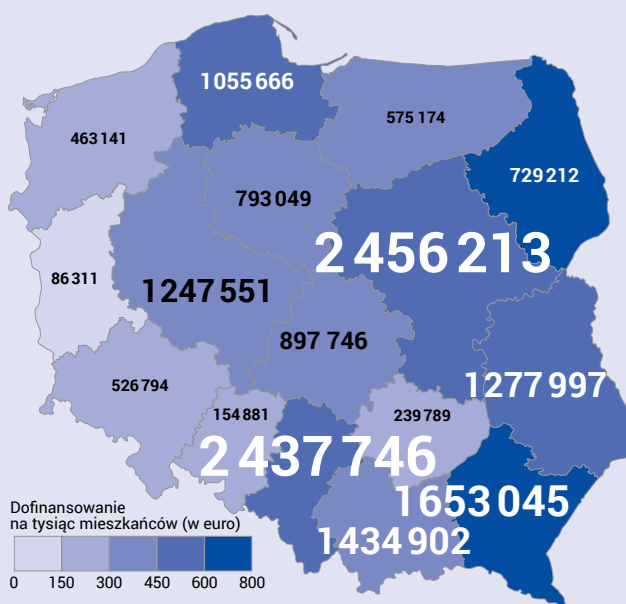
Złożone wnioski i dofinansowane projekty w sektorze Edukacja szkolna w 2017 r. w przeliczeniu na milion mieszkańców województwa

Źródło: Baza EPlusLink, stan na 31.12.2017 r., ludność – stan na 30.06.2017 r., dane GUS.

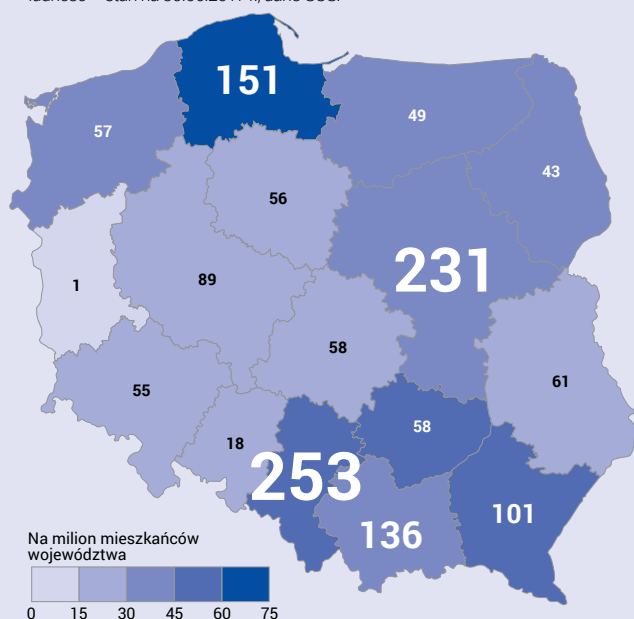
Dofinansowanie (w euro) przyznane projektom z sektora Edukacja szkolna w podziale na województwa oraz w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców w 2017 r.

Źródło: Baza EPlusLink, stan na 31.12.2017 r., ludność – stan na 30.06.2017 r., dane GUS.

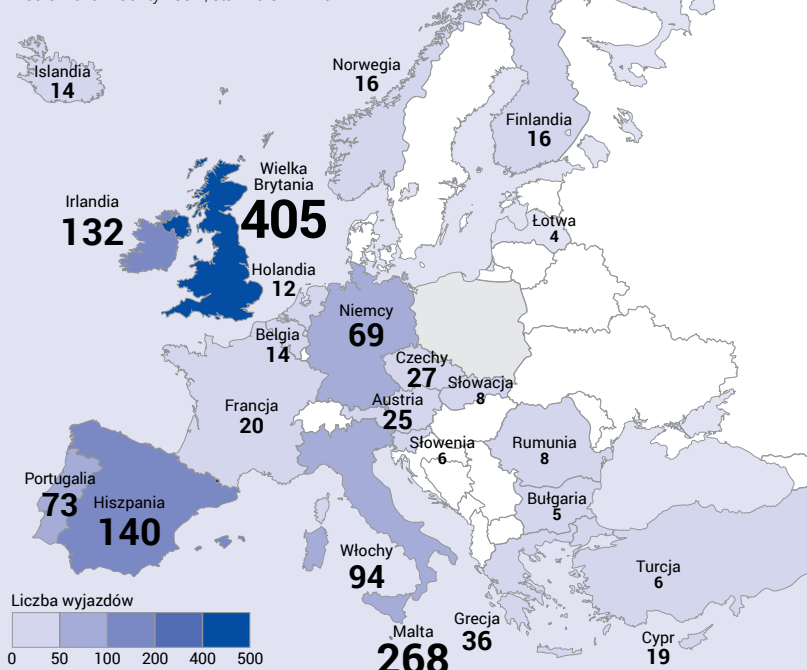
Liczba mobilności w sektorze Edukacja szkolna w 2017 r. w podziale na województwa oraz w przeliczeniu na milion mieszkańców (Akcja 1)

Źródło: Baza Mobility Tool+, stan na 31.12.2017, ludność – stan na 30.06.2017 r., dane GUS.

Kierunki mobilności w projektach sektora Edukacja szkolna w 2017 r. (Akcja 1)

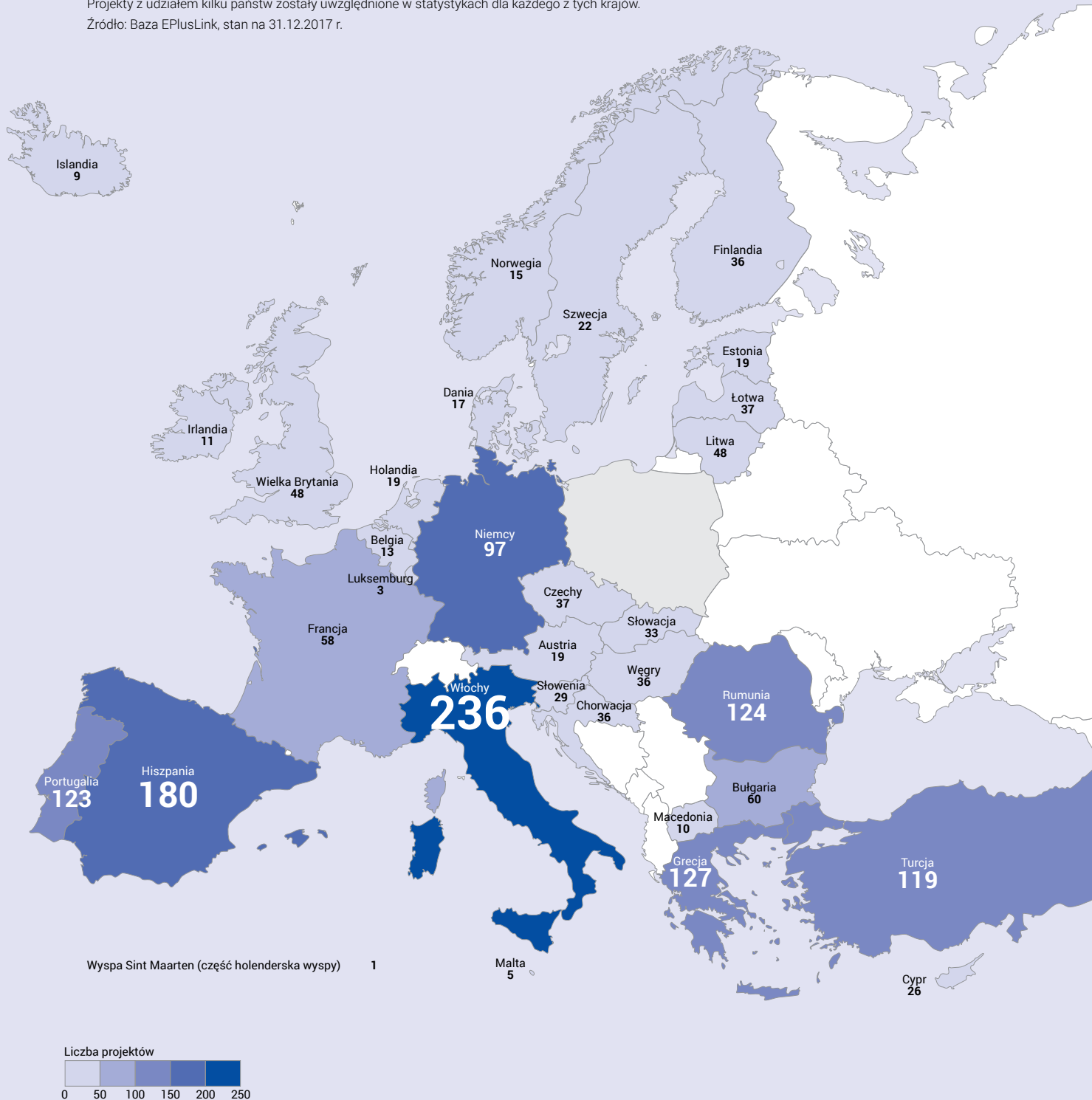
Źródło: Baza Mobility Tool+, stan na 31.12.2017 r.

Liczba dofinansowanych przez polską Narodową Agencję projektów z sektora Edukacja szkolna z udziałem podmiotów z poszczególnych krajów w 2017 r.

Projekty z udziałem kilku państw zostały uwzględnione w statystykach dla każdego z tych krajów.

Źródło: Baza EPlusLink, stan na 31.12.2017 r.

kształcenie i szkolenia zawodowe

erasmus⁺

REALIZACJA PROGRAMU W SEKTORZE W 2017 ROKU

W 2017 roku do Narodowej Agencji wpłynęły 832 wnioski w Akcji 1, dotyczącej zagranicznych staży i praktyk uczniów oraz kadry kształcenia zawodowego (odpowiednio o 50 i 100 więcej niż w latach 2016 i 2015). Ich poziom był bardzo wysoki – na 794 wnioski przekazane do oceny ekspertom tylko 98 nie spełniło wymaganych kryteriów jakościowych (uzyskały one mniej niż 60 punktów na 100 możliwych).

W 2017 roku do FRSE złożono także 130 wniosków w Akcji 2 na dofinansowanie projektów Partnerstw strategicznych. Poziom wniosków był również bardzo wysoki, a dofinansowanie uzyskały 32 najlepsze przedsięwzięcia. Dzięki ich realizacji powstaną między innymi: program nauczania o alternatywnych układach napędowych w zawodzie technik pojazdów samochodowych oraz program nauczania w zakresie odnawialnych źródeł energii dla nauczycieli szkół rolniczych i służb doradztwa rolniczego.

Program Erasmus+ wpisał się w reformę szkolnictwa zawodowego, między innymi dzięki ułatwianiu współpracy szkół branżowych z pracodawcami oraz promowaniu kształcenia zawodowego. Przykładem takich działań w ubiegłym roku były wystąpienia przedstawicieli FRSE podczas Kongresu Małych i Średnich Przedsiębiorstw w Katowicach (październik 2017 r.) lub podczas debaty pt. *Perspektywy współpracy szkolnictwa zawodowego z pracodawcami – szanse i możliwości* w ramach Kongresu 590 w Rzeszowie (listopad 2017 r.).

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA

Ogromnym sukcesem było przyjęcie Polski do grona krajów uczestniczących w międzynarodowych konkursach umiejętności zawodowych – WorldSkills Europe. FRSE została wyznaczona przez

Pokazy umiejętności podczas konferencji Edukacja z praktyką – partnerstwa na rzecz dualnego kształcenia zawodowego
FOT. KRZYSZTOF PACHOLAK

Ministerstwo Edukacji Narodowej na instytucję koordynującą polskie przygotowania do konkursów umiejętności EuroSkills, w których uczestniczą uczniowie i absolwenci szkół zawodowych niemal z całej Europy.

Najbliższy finał EuroSkills z udziałem polskich uczniów odbędzie się w Budapeszcie w dniach 26-28 września 2018 r. Zawody będą rozgrywane w 37 konkurencjach, a uczestniczyć w nich będą przedstawiciele 29 krajów. Rywalizację obserwować będzie około 80 tys. widzów, zaś w promocję wydarzenia zaangażują się prestiżowe stacje telewizyjne (między innymi BBC).

Reprezentanci Polski wystartują w siedmiu konkurencjach: florystyka, fryzjerstwo, gastronomia, mechatronika, murarstwo, tynkarstwo i systemy suchej zabudowy oraz dodatkowo w konkurencji pokazowej (ciesielstwo). Udział Polski w konkursach EuroSkills to wielka szansa na pokazanie atrakcyjności kształcenia zawodowego, wzmocnienie współpracy z pracodawcami danych branż oraz dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb współczesnego rynku pracy.

JAKIE PODMIOTY MOGĄ SKORZYSTAĆ Z DOFINANSOWANIA W SEKTORZE?

Wnioski o dofinansowanie projektów mogą składać wyłącznie podmioty, które prowadzą statutową działalność edukacyjną i dydaktyczną w obszarze kształcenia i szkolenia zawodowego (realizują programy nauczania w tym zakresie). Organizacje, które nie zajmują się bezpośrednio tego rodzaju działalnością mogą uczestniczyć w projektach mobilności wyłącznie w ramach konsorcjum, w partnerstwie z minimum dwiema polskimi placówkami prowadzącymi kształcenie i szkolenia zawodowe.

KORZYŚCI DLA BENEFICJENTÓW

Udział w programie Erasmus+ daje beneficjentom nie tylko z możliwość poznania nowych metod uczenia zawodu i innowacyjnych technik prowadzenia zajęć, ale przede wszystkim jest okazją do nawiązania współpracy oraz budowania partnerstw z pracodawcami polskimi i zagranicznymi.

Dzięki udziałowi w projektach beneficjenci uczą się rozliczać tego typu przedsięwzięcia oraz korzystać z narzędzi IT do sprawozdawczości, a ponadto budują wizerunek nowoczesnej instytucji, aktywnej w środowisku lokalnym.

CO MOŻE ZYSKAĆ UCZESTNIK MOBILNOŚCI W SEKTORZE?

W opinii uczniów i absolwentów szkół, biorących udział w projektach, doświadczenie mobilności edukacyjnej ma istotny wpływ na ich dalsze życie zawodowe. Zdecydowana większość byłych stażystów traktuje staż zagraniczny jako życiową lekcję: dorosłości, samodzielności, odpowiedzialności i pracy. Osoby te podkreślają także pozytywną rolę zagranicznych staży w budowaniu kompetencji społecznych. Bardzo przydatne w późniejszej karierze zawodowej są uzyskiwane certyfikaty, w szczególności Europass – Mobilność, potwierdzające zdobyte za granicą umiejętności.

NA CO POWINNI ZWRACAĆ UWAGĘ POTENCJALNI BENEFICJENCI PODCZAS TWORZENIA I SKŁADANIA WNIOSKU?

Na początku bardzo istotne jest przeprowadzenie diagnozy potrzeb uczniów lub nauczycieli, na podstawie której można sformułować cele projektu. W przypadku planowania wyjazdu uczniów na staż lub praktykę zagraniczną konieczne jest opracowanie szczegółowego programu merytorycznego wyjazdu, zgodnego z tymi celami. Kluczowy jest wybór odpowiedniego partnera zagranicznego. Trzeba oszacować potencjał instytucji i jej kwalifikacje, zdobyć opinie na jej temat. Jeśli partner jest organizacją pośredniczącą, warto zdobyć listę i dokładny opis miejsc planowanych staży. Ważne jest ustalenie podziału zadań między partnerami, wskazanie potrzeb uczestników, uzgodnienie efektów uczenia się, programu stażu, czasu jego trwania i innych szczegółów organizacyjnych, umożliwiających osiągnięcie zakładanych celów edukacyjnych.

Uczestnicy wyjazdów powinni z góry otrzymać przygotowanie merytoryczne, kulturowe i językowe, adekwatne do ich potrzeb i zadań, jakie czekają na nich za granicą. Warto skonsultować się z firmami przyjmującymi w sprawie ich wymagań i oczekiwań, a także dostosować liczbę godzin i formę zajęć do możliwości i potrzeb uczniów.

Beneficjenci, którzy chcieliby uzyskać więcej informacji na temat realizacji projektów, mogą wziąć udział w szkoleniach i konferencjach regionalnych organizowanych przez FRSE, skorzystać z publikacji zamieszczonych na stronie internetowej (erasmusplus.org.pl/mediateka) oraz skonsultować się z pracownikami Fundacji. Pomocne w tym zakresie mogą być też działające w województwach Regionalne Punkty Informacyjne.

80 tys.

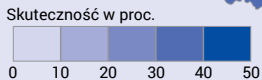
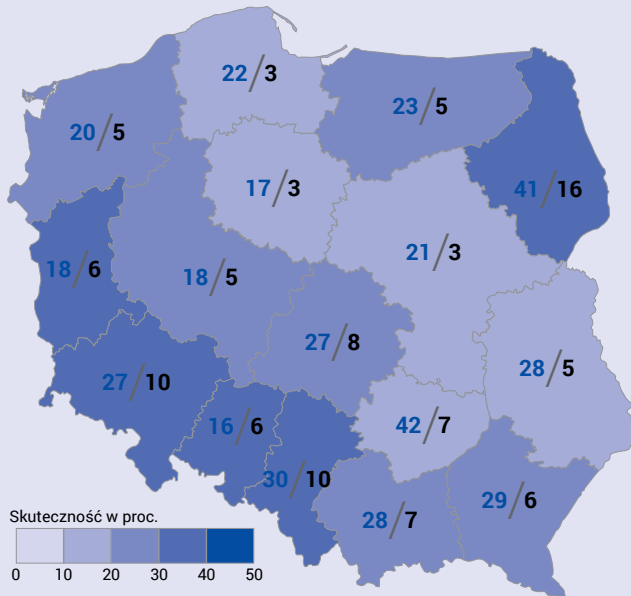
widzów obejrzy zmagania
uczestników finału EuroSkills

JAKIE WYZWANIA MOGĄ SIĘ POJAWIĆ W TRAKCIE REALIZACJI PROJEKTU I PODCZAS JEGO ROZLICZANIA? JAK MOŻNA SIĘ NA TE SYTUACJE PRZYGOTOWAĆ?

Zasady finansowania projektów w programie Erasmus+ zostały bardzo uproszczone, jednak w razie trudności z realizacją lub rozliczeniem projektu można uzyskać wsparcie w Narodowej Agencji. Ponadto, na stronie internetowej Erasmus+ w zakładce „Najczęściej zadawane pytania” (erasmusplus.org.pl/faq), znaleźć można aktualne informacje dotyczące zagadnień finansowych związanych z zarządzaniem projektami.

Złożone wnioski i dofinansowane projekty w sektorze Kształcenie i szkolenia zawodowe w 2017 r. w przeliczeniu na milion mieszkańców województwa

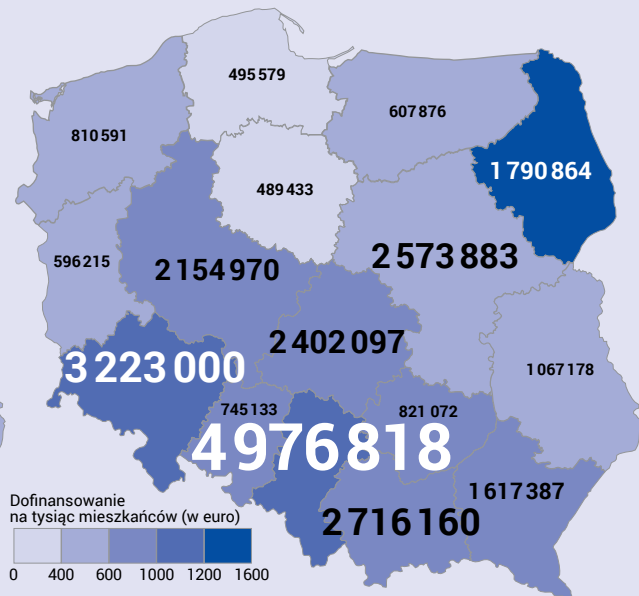
Źródło: Baza EPlusLink, stan na 31.12.2017 r., ludność – stan na 30.06.2017 r., dane GUS.

Liczba złożonych wniosków na 1 mln mieszkańców województwa **1** / Liczba dofinansowanych projektów na 1 mln mieszkańców województwa **1**

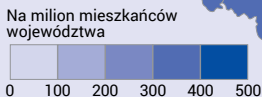
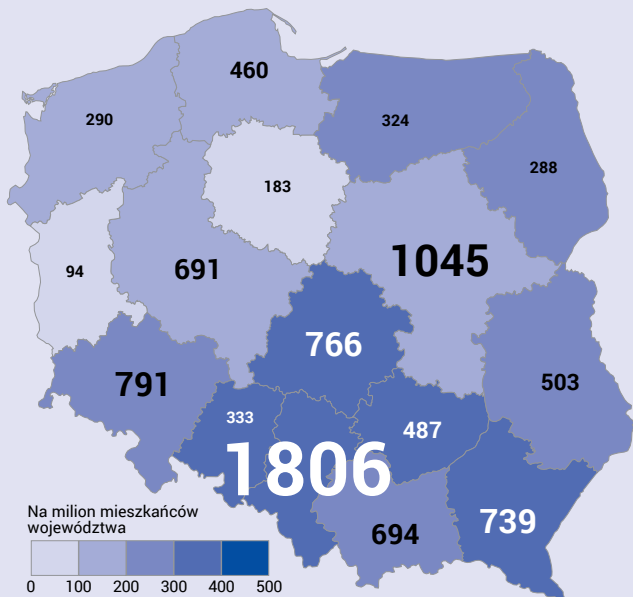
Dofinansowanie (w euro) przyznane projektom z sektora Kształcenie i szkolenia zawodowe w 2017 r. w podziale na województwa oraz w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców

Źródło: Baza EPlusLink, stan na 31.12.2017 r., ludność – stan na 30.06.2017 r., dane GUS.

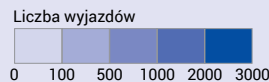
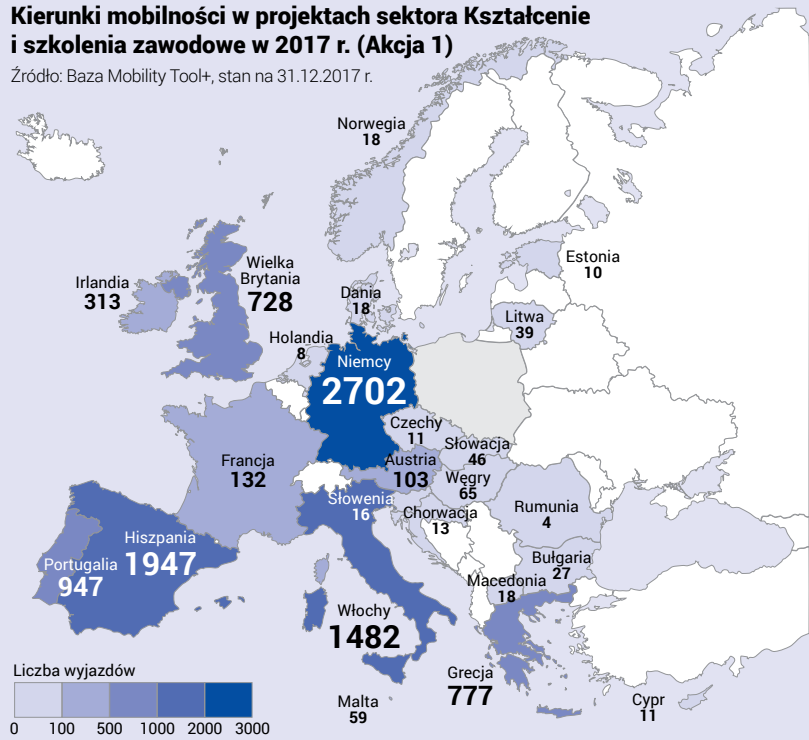
Liczba mobilności w sektorze Kształcenie i szkolenia zawodowe w 2017 r. w podziale na województwa oraz w przeliczeniu na milion mieszkańców (Akcja 1)

Źródło: Baza Mobility Tool+, stan na 31.12.2017 r., ludność – stan na 30.06.2017 r., dane GUS.

Kierunki mobilności w projektach sektora Kształcenie i szkolenia zawodowe w 2017 r. (Akcja 1)

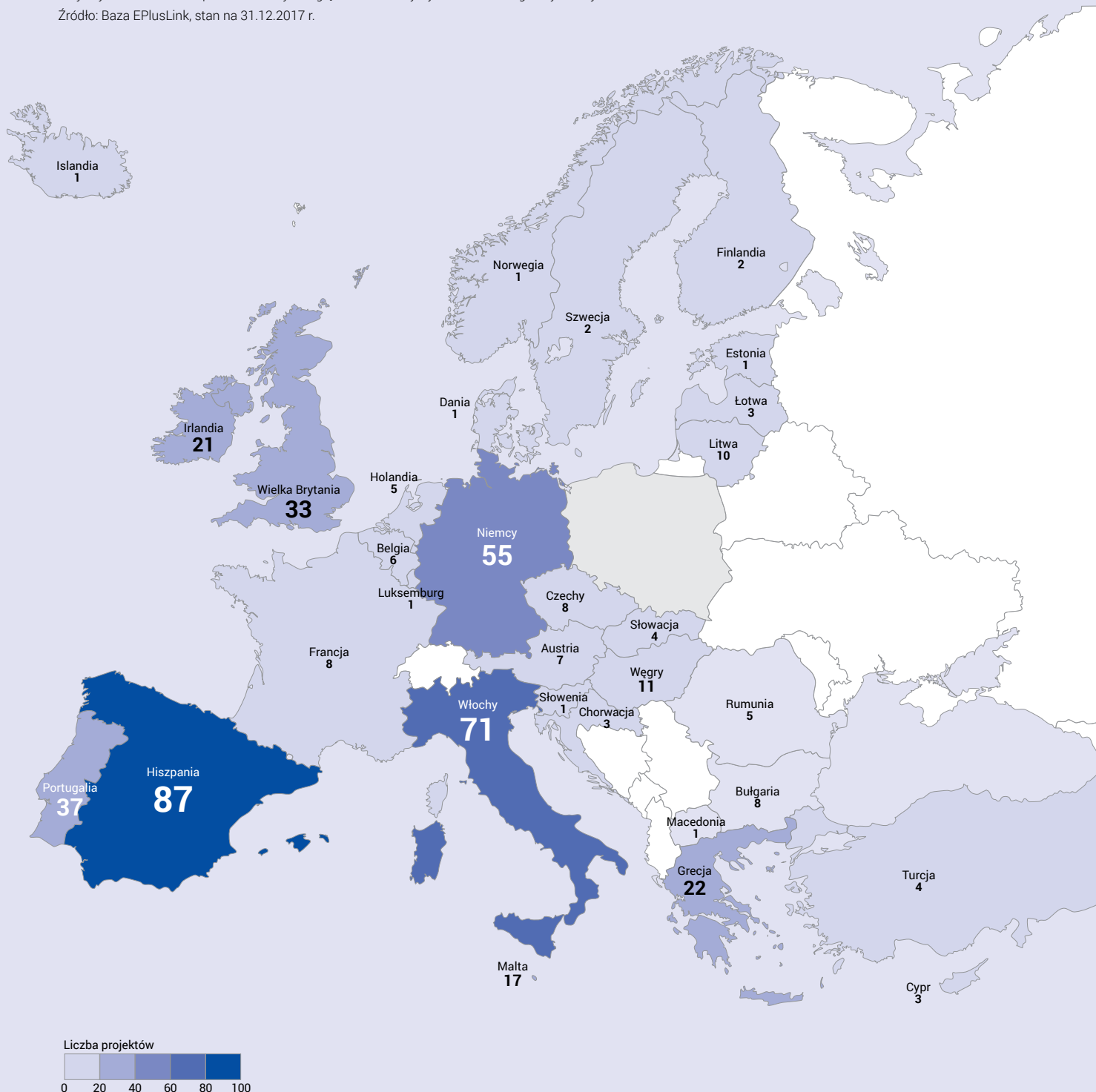
Źródło: Baza Mobility Tool+, stan na 31.12.2017 r.

Liczba dofinansowanych przez polską Narodową Agencję projektów z sektora Kształcenie i szkolenia zawodowe z udziałem podmiotów z poszczególnych krajów w edycji 2017 r.

Projekty z udziałem kilku państw zostały uwzględnione w statystykach dla każdego z tych krajów.

Źródło: Baza EPlusLink, stan na 31.12.2017 r.

edukacja dorosłych

erasmus⁺

REALIZACJA PROGRAMU W SEKTORZE W 2017 ROKU

Rok 2017 był dla sektora Edukacja dorosłych bardzo pomyślny. Dzięki zwiększonemu budżetowi udało się dofinansować większą liczbę projektów niż rok wcześniej, a zapowiedź dalszego wzrostu środków w roku 2018 pozwoliła skutecznie wypromować ofertę sektora wśród jego interesariuszy. Z informacjami o sektorze udało się dotrzeć przede wszystkim do wielu instytucji kultury, które w związku z tym, że 2018 rok został uznany Europejskim Rokiem Dziedzictwa Kulturowego, były przez Narodową Agencję szczególnie zachęcane do realizacji projektów.

W roku 2017 w sektorze Edukacja dorosłych złożono 161 wniosków, a dofinansowano 72 z nich (14% więcej niż w poprzednim roku) – 33 projekty w Akcji 1 (Mobilność kadry edukacji dorosłych) i 39 projektów w Akcji 2 (Partnerstwa strategiczne na rzecz edukacji dorosłych). Najwięcej projektów realizują instytucje z województwa małopolskiego, co może wynikać z wcześniej podejmowanych działań tego regionu na rzecz edukacji dorosłych.

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA

Wykorzystując swoje wieloletnie doświadczenia w dziedzinie uczenia się dorosłych i wiedzę na temat wyzwań, jakie stoją przed organizacjami wnioskującymi o dofinansowanie projektów, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji wydała publikację pt. *Oblicza niezawodowej edukacji dorosłych w programie Erasmus+. Korzyści z realizacji projektów*. Zawiera ona informacje dotyczące specyfiki niezawodowej edukacji dorosłych w programie Erasmus+, wyzwań stojących przed tym sektorem i jego priorytetów, a jednocześnie przedstawia zasady ubiegania się o dofinansowanie i korzyści wynikające z realizacji projektów międzynarodowych. Wydawnictwo jest dostępne w wersji elektronicznej na stronie internetowej FRSE (czytelnia.frse.org.pl).

Dużym sukcesem okazało się również listopadowe seminarium, adresowane przede wszystkim do instytucji kultury zainteresowanych mobilnością kadry. Wydarzenie przygotował Zespół Edukacji Dorosłych Erasmus+ we współpracy z Zespołem PO WER, a związane było ono z realizacją przez FRSE nowego projektu w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Dzięki temu przedsięwzięciu możliwe jest wsparcie od roku 2018 projektów mobilności kadry edukacji dorosłych na zasadach Erasmus+ (co w praktyce oznacza dofinansowanie inicjatyw, na które nie starczyło środków z budżetu programu Erasmus+).

Ważnym wydarzeniem było również rozpoczęcie przez Fundację prac nad dużym innowacyjnym projektem ze środków PO WER pn. SZANSA – *nowe możliwości dla dorosłych*, dotyczącym koncepcji wspierania rozwoju umiejętności podstawowych u osób dorosłych w Polsce.

JAKIE PODMIOTY MOGĄ SKORZYSTAĆ Z DOFINANSOWANIA W SEKTORZE?

Realizatorem projektu może być każda organizacja działająca w obszarze niezawodowej edukacji dorosłych. Najczęściej o dofinansowanie ubiegają się stowarzyszenia i fundacje, w tym np. uniwersytety ludowe i uniwersytety trzeciego wieku, ale ważną grupą beneficjentów są instytucje kultury, czyli np. biblioteki, muzea, domy kultury, centra popularyzacji nauki. Z dofinansowania mogą także skorzystać innego rodzaju podmioty publiczne, np. jednostki samorządu terytorialnego, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, urzędy pracy, centra kształcenia ustawicznego (prowadzące zajęcia z zakresu niezawodowej edukacji dorosłych, np. w formie liceum dla dorosłych). Potencjalnymi beneficjentami są również firmy edukacyjne i szkoleniowe, szkoły językowe oraz uczelnie i instytuty naukowe – pod warunkiem, że zajmują się niezawodową edukacją dorosłych.

KORZYŚCI DLA BENEFICJENTÓW

Jakie rozwiązania są stosowane w szkołach dla dorosłych w innych krajach? Jak zagraniczne instytucje kultury tworzą ofertę edukacyjną dla dorosłych? Jakie ciekawe sposoby pracy z seniorami wypracowano za granicą? To tylko przykładowe tematy, które mogą być rozpatrywane w ramach projektów. Dzięki międzynarodowej współpracy podmioty zajmujące się edukacją dorosłych mogą udoskonalić i poszerzyć zakres swojej działalności, zwiększyć kompetencje pracowników i opracować nowe, atrakcyjne formy pracy edukacyjnej.

Udział w mobilnościach zagranicznych Akcji 1 to doskonała okazja do podniesienia kompetencji w zakresie prowadzenia zajęć dla dorosłych, zarządzania projektami i edukacją dorosłych. W ramach projektów Akcji 2 można z kolei wymienić się dobrymi praktykami i wypracować innowacyjne rezultaty (np. nowe metody edukacyjne, materiały lub narzędzia dla edukatorów, platformy e-learningowe) lub przygotować publikacje tematyczne.

CO MOŻE ZYSKAĆ UCZESTNIK PROJEKTÓW MOBILNOŚCI?

Z mobilności w sektorze korzystają głównie pracownicy organizacji realizujących projekty. Podczas wyjazdów rozwijają oni przede wszystkim kompetencje w zakresie edukacji osób dorosłych, między innymi dzięki zwiększeniu umiejętności planowania działań edukacyjnych, poznaniu nowych metod szkoleniowych i technik pracy z określonymi grupami odbiorców lub pogłębieniu wiedzy andragogicznej. Udział w mobilności zagranicznej oznacza również podniesienie kompetencji językowych oraz umiejętności miękkich (komunikacja, praca w grupie itp.). Po powrocie z wyjazdów ich uczestnicy wykorzystują zdobytą wiedzę i wprowadzają pozytywne zmiany w codziennej pracy.

W przypadku Akcji 2 możliwe jest również organizowanie mobilności edukacyjnych dla uczących się osób dorosłych, zwłaszcza dla przedstawicieli grup defaworyzowanych. Uczestnicy wyjazdów poznają kulturę i specyfikę innego kraju, doskonalą język obcy, nabierają pewności siebie i wzmacniają motywację do dalszego rozwoju, ale mają też okazję zdobyć kompetencje przydatne w życiu osobistym i zawodowym (np. cyfrowe, społeczne).

NA CO POWINNI ZWRACAĆ UWAGĘ POTENCJALNI BENEFICJENCI PODCZAS PISANIA I SKŁADANIA WNIOSKU?

Prace nad projektem warto rozpocząć od zastanowienia się, czego brakuje w organizacji, by mogła ona lepiej prowadzić edukację dla osób dorosłych – może są to niewystarczające kompetencje kadry, brak atrakcyjnych form edukacyjnych, narzędzi dydaktycznych, a może nieumiejętność zmotywowania do nauki osób dorosłych z regionu. Istotne jest, żeby skupić się nie tylko na potrzebach kadry organizacji, ale również na wymaganiach odbiorców oferty edukacyjnej. Następnym krokiem powinna być rzetelna ocena, które z tych braków można uzupełnić w kraju, a które za granicą. Po takiej analizie należy rozważyć, czy lepsze będzie podjęcie działań w Akcji 1 czy w Akcji 2. Inspiracji i partnerów do projektów można szukać między innymi poprzez EPALE, czyli Elektroniczną platformę na rzecz uczenia się dorosłych w Europie (ec.europa.eu/epale/pl).

Przed przystąpieniem do pisania projektu warto dokładnie zapoznać się z zasadami programu Erasmus+ i specyfiką sektora (erasmusplus.org.pl/edukacja-doroslych). W razie wątpliwości można skontaktować się z pracownikami Narodowej Agencji lub wziąć udział w organizowanych przez nią

spotkaniach i szkoleniach. Mniejsze organizacje, bez doświadczenia w programie Erasmus+, mogą rozpocząć od składania wniosków w Akcji 1 lub od prostych projektów dotyczących wymiany dobrych praktyk w Akcji 2.

Realizowane przedsięwzięcia powinny mieć jasno określone cele i rezultaty. Bardzo istotne jest, żeby zaplanowane zadania były ściśle powiązane ze specyfiką działalności organizacji i jej potrzebami, a także konkretnie opisane we wniosku. W związku z tym,

że wnioskodawcy muszą udzielić odpowiedzi na wszystkie pytania zawarte w formularzu, nie warto zwlekać ze złożeniem wniosku do ostatniego momentu, ponieważ rośnie ryzyko wystąpienia błędów i przeoczeń, co może skutkować odrzuceniem projektu już na etapie oceny formalnej.

Istotne jest, żeby skupić się nie tylko na potrzebach kadry organizacji, ale również na wymaganiach odbiorców oferty edukacyjnej

JAKIE WYZWANIA MOGĄ SIĘ POJAWIĆ W TRAKCIE REALIZACJI PROJEKTU I PODCZAS JEGO ROZLICZANIA? JAK MOŻNA SIĘ NA TE SYTUACJE PRZYGOTOWAĆ?

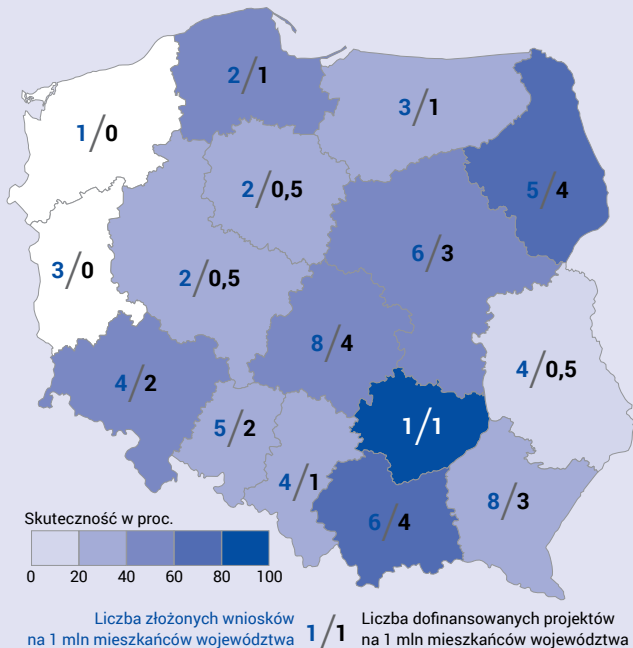
Problemem może być wycofywanie się instytucji partnerskich z projektu w trakcie jego realizacji. Jeśli wystąpi taka sytuacja, należy jak najszybciej podjąć działania zmierzające do znalezienia nowej organizacji goszczącej, np. na platformie EPALE (w przypadku Akcji 1 i 2) lub – w miarę możliwości – dokonać ponownego rozdzielenia zadań między pozostałe instytucje i prowadzić projekt w mniejszej grupie (w Akcji 2). Żeby uniknąć tego rodzaju kłopotów, zalecana jest współpraca ze sprawdzonymi wcześniej lub rekomendowanymi instytucjami.

Trudności mogą się pojawić także przy rozliczaniu projektów. Zasady prowadzenia księgowości są szczegółowo omawiane i wyjaśniane podczas spotkań organizowanych przez FRSE, warto więc brać udział w tego typu wydarzeniach. Każdego roku odbywają się szkolenia zarówno dla nowych beneficjentów, jak i dla tych z lat ubiegłych. Ponadto, na każdym etapie realizacji projektu można skorzystać ze wsparcia i konsultacji u wyznaczonego opiekuna.

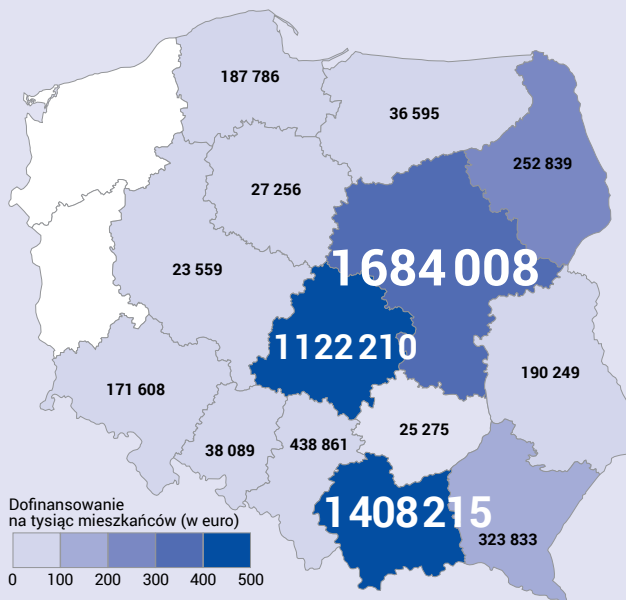
Złożone wnioski i dofinansowane projekty w sektorze Edukacja dorosłych w 2017 r. w przeliczeniu na milion mieszkańców województwa

Źródło: Baza EPlusLink, stan na 31.12.2017 r., ludność – stan na 30.06.2017 r., dane GUS.

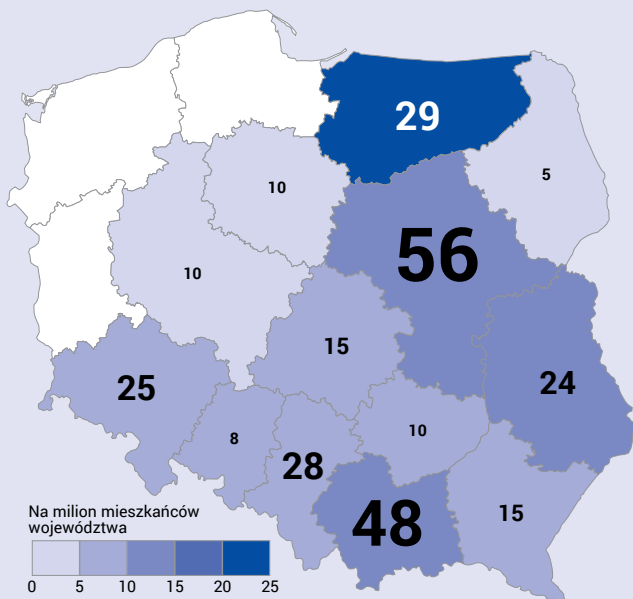
Dofinansowanie (w euro) przyznane projektom z sektora Edukacja dorosłych w podziale na województwa oraz w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców w 2017 r.

Źródło: Baza EPlusLink, stan na 31.12.2017 r., ludność – stan na 30.06.2017 r., dane GUS.

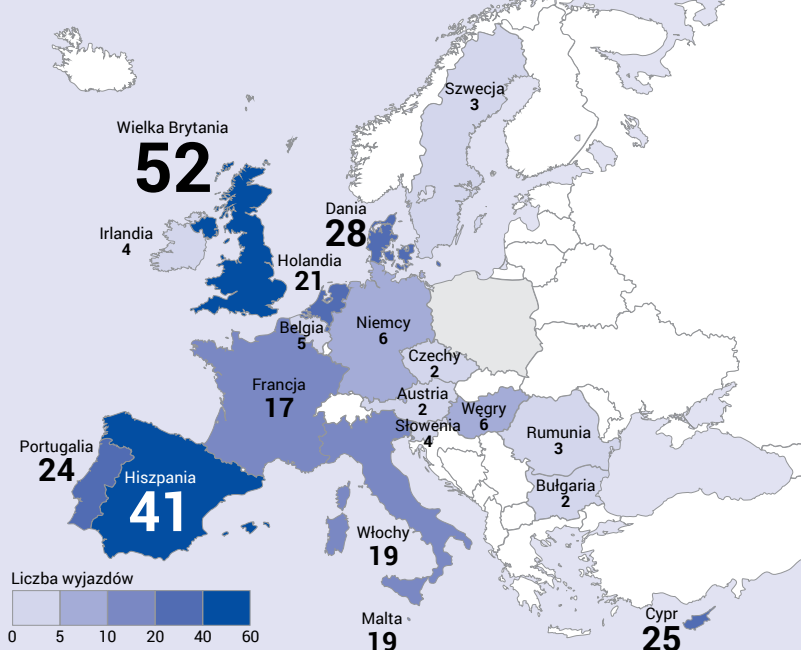
Liczba mobilności w sektorze Edukacja dorosłych w 2017 r. w podziale na województwa oraz w przeliczeniu na milion mieszkańców (Akcja 1)

Źródło: Baza Mobility Tool+, stan na 31.12.2017 r., ludność – stan na 30.06.2017, dane GUS.

Kierunki mobilności w projektach sektora Edukacja dorosłych w 2017 r. (Akcja 1)

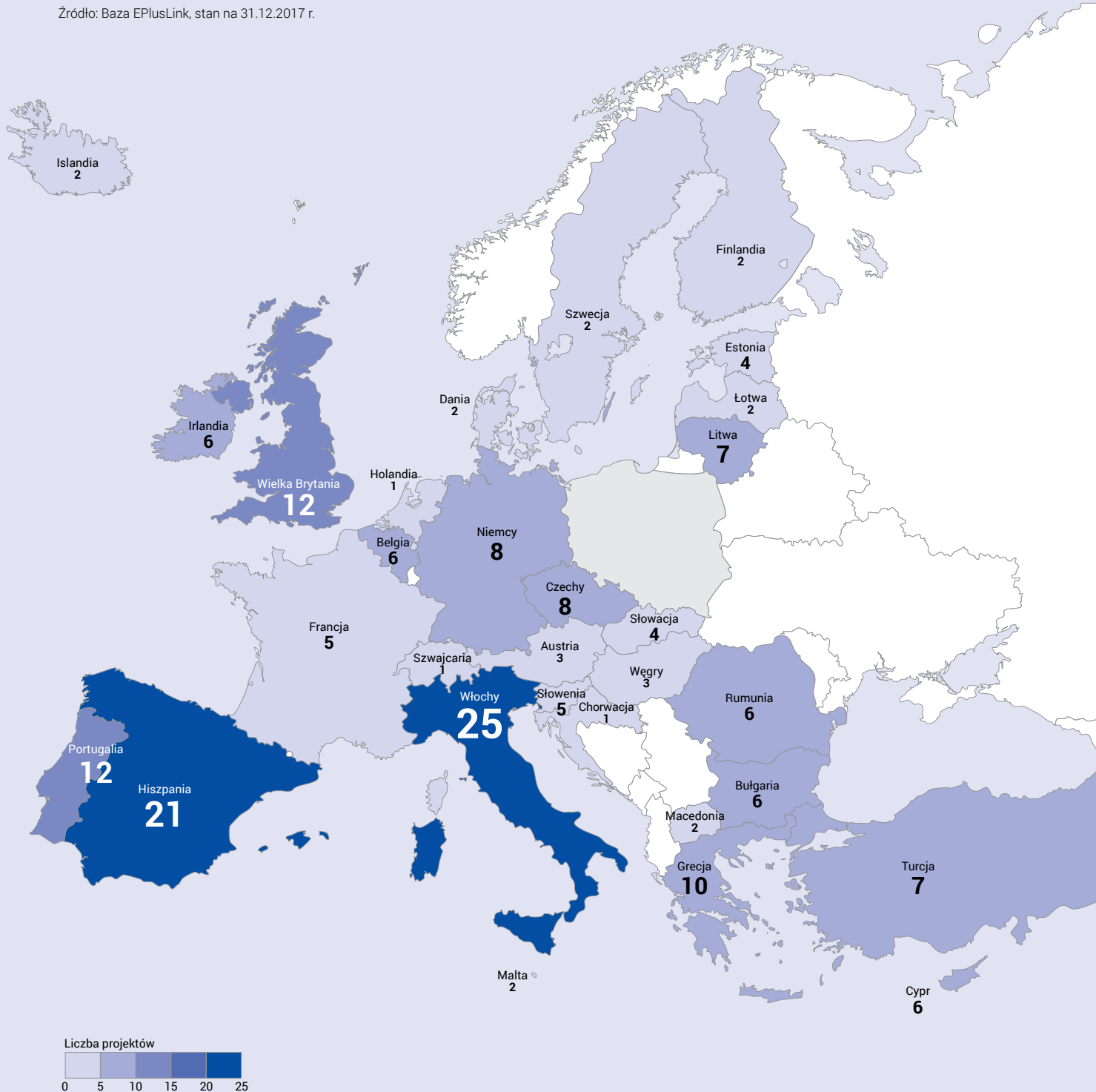
Źródło: Baza Mobility Tool+, stan na 31.12.2017 r.

Liczba dofinansowanych przez polską Narodową Agencję projektów z sektora Edukacja dorosłych z udziałem podmiotów z poszczególnych krajów w 2017 r.

Projekty z udziałem kilku państw zostały uwzględnione w statystykach dla każdego z tych krajów.

Źródło: Baza EPlusLink, stan na 31.12.2017 r.

młodzież

erasmus⁺

REALIZACJA PROGRAMU W SEKTORZE W 2017 ROKU

Program Erasmus+ Młodzież to najszersza oferta edukacji pozaformalnej skierowana do osób młodych. W roku 2017 na dofinansowanie projektów w tym sektorze Narodowa Agencja przeznaczyła ponad 14,7 mln euro. Do FRSE wpłynęło 1508 wniosków, a dofinansowanie uzyskało 458 projektów. Najwięcej wniosków (na najwyższą kwotę) złożyli beneficjenci z województw o wysokim stopniu urbanizacji i wysokim odsetku młodych ludzi w odniesieniu do całkowitej liczby mieszkańców (mazowieckie, małopolskie, dolnośląskie, śląskie i pomorskie), zaś najmniej z województw lubuskiego i opolskiego.

Współczynnik sukcesu w całym sektorze wynosi średnio 24%: w 2017 roku najtrudniej było uzyskać dofinansowanie w Akcji 2 (zatwierdzono jedynie 18% zgłoszonych wniosków), najłatwiej w Akcji 1, w której dofinansowano średnio co trzeci projekt.

Warto wspomnieć o realizacji przez FRSE bogatego programu szkoleniowego dla uczestników projektów wolontariatu w Polsce. W 2017 r. odbyło się 25 szkoleń wprowadzających, które zgromadziły ponad 550 uczestników oraz 26 szkoleń dotyczących ewaluacji pośredniej (przeprowadzanej w połowie realizacji projektów wolontariatu), w których wzięło udział 445 osób. W ramach działań informacyjnych Narodowa Agencja promowała również ideę i mechanizm działania Europejskiego Korpusu Solidarności, zachęcając beneficjentów do korzystania z bazy programu.

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA

Szczególnym osiągnięciem w roku 2017 było podjęcie różnorodnych działań w ramach obchodów Europejskiego Tygodnia Młodzieży (ETM). Wydarzenie to zbiegło się z 30-leciem programu Erasmus i było największą imprezą upowszechniającą rezultaty projektów i dobre praktyki w sek-

torze. Dzięki ETM możliwe było nie tylko szerzenie wiedzy o programie, lecz także wysłuchanie pomysłów młodych ludzi na temat kształtowania przyszłych kierunków polityki młodzieżowej Unii Europejskiej.

JAKIE PODMIOTY MOGĄ SKORZYSTAĆ Z DOFINANSOWANIA W SEKTORZE?

Realizatorami projektów może być wiele różnego rodzaju podmiotów, w tym instytucje publiczne i niepubliczne, instytucje non profit, stowarzyszenia i fundacje, organizacje pozarządowe, firmy i przedsiębiorstwa, instytuty badawcze, instytucje kultury oraz grupy młodych osób zaangażowane w pracę z młodzieżą. Z działań projektowych mogą skorzystać młodzi ludzie w wieku od 13 do 30 lat, osoby pracujące z młodzieżą oraz organizacje i instytucje działające na jej rzecz. W projektach mogą uczestniczyć także organizacje partnerskie z zagranicy. W 2017 r. polskie instytucje najczęściej współpracowały z podmiotami z Hiszpanii i Włoch, a w dalszej kolejności z Rumunii, Litwy i Bułgarii.

Uczestnicy spotkania zorganizowanego w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie z okazji Europejskiego Tygodnia Młodzieży 2017
FOT. LUKA LUKASIAK

KORZYŚCI DLA BENEFICJENTÓW

Dzięki uzyskaniu funduszy z programu Erasmus+ beneficjenci mogą rozwijać działalność na rzecz młodych ludzi. Uczestnictwo w projekcie daje możliwość prowadzenia działań na poziomie międzynarodowym, co dla wielu podmiotów jest okazją do wyjścia poza dotychczasowy schemat pracy i stanowi milowy krok w rozwoju organizacji. Dzięki współdziałaniu z instytucjami zagranicznymi przedstawiciele polskich organizacji poznają nowe metody pracy czy nowatorskie narzędzia, np. do walki z bezrobociem lub wykluczeniem społecznym.

CO MOŻE ZYSKAĆ UCZESTNIK MOBILNOŚCI W SEKTORZE?

Udział w projekcie umożliwia pracę w międzynarodowym środowisku oraz rozwinięcie kompetencji językowych, społecznych i międzykulturowych. Dzięki temu młodzi ludzie lepiej dostosowują się do potrzeb i wymogów rynku pracy, stają się bardziej asertywni, chętniej podejmują trudne wyzwania, sprawniej rozwiązują pojawiające się problemy i aktywnie włączają się w życie społeczne. Potrafią także samodzielnie podejmować decyzje dotyczące rozwoju zawodowego i osobistego.

Kontakt z rówieśnikami z innych krajów sprawia, że młodzi ludzie mogą poznać odmienne kultury, a w efekcie spojrzeć na drugiego człowieka z większym szacunkiem. Uczestnicy projektów uczą się akceptacji dla różnorodności (nie dzielą ludzi na lepszych i gorszych ze względu na wiek, płeć, przynależność narodową czy religijną), a dzięki temu potrafią lepiej współdziałać w grupie, także w grupie wielokulturowej. Zdobywają ponadto umiejętności krytycznej interpretacji tekstów, w tym informacji medialnych. Osoby z takimi kompetencjami są niezwykle przydatne w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego.

Konkretną korzyścią dla młodych ludzi, niezwykle cenną w kontekście ich późniejszego funkcjonowania na rynku pracy, jest możliwość uzyskania certyfikatu Youthpass, poświadczającego umiejętności zdobyte w procesie edukacji pozaformalnej.

NA CO POWINNI ZWRACAĆ UWAGĘ POTENCJALNI BENEFICJENCI PODCZAS TWORZENIA I SKŁADANIA WNIOSKU?

Najważniejszym celem realizacji projektów w sektorze jest rozwój ludzi młodych i osób pracujących z młodzieżą. Potencjalni beneficjenci, tworząc nowe wnioski, muszą zatem brać pod uwagę przede wszystkim dobro grupy docelowej.

W przypadku projektów młodzieżowych cenne jest bezpośrednio zaangażowanie młodych ludzi w przedsięwzięcia, które ich dotyczą. Ważne, by projekty były zgodne z ich zainteresowaniami, aktywizowały i uczyły otwartości, a także, by włączały ich w życie lokalne. Dzięki takiemu podejściu odbiorcami działań są nie tylko osoby bezpośrednio zaangażowane w projekt, lecz także otoczenie, w którym funkcjonują.

W przypadku projektów skierowanych do osób pracujących z młodzieżą warto dbać o niejednorodność grup projektowych, co będzie owocowało wymianą zróżnicowanych doświadczeń, poszerzeniem kompetencji i zdobyciem nowych umiejętności. Na etapie planowania projektu warto również rozważyć nawiązanie partnerskiej współpracy z osobami pracującymi z młodzieżą w celu realizacji kolejnych przedsięwzięć.

JAKIE WYZWANIA MOGĄ SIĘ POJAWIĆ W TRAKCIE REALIZACJI PROJEKTU I PODCZAS JEGO ROZLICZANIA? JAK MOŻNA SIĘ NA TE SYTUACJE PRZYGOTOWAĆ?

Projekt to przedsięwzięcie wielowymiarowe, w związku z tym podczas jego realizacji mogą się pojawić problemy i trudniejsze momenty – np. nagła rezygnacja uczestnika lub organizacji partnerskiej, zmiana terminu prowadzenia działań, konflikty personalne wewnątrz projektu, techniczne usterki systemu (Mobility Tool+), opóźnienia w przekazaniu środków od partnerów, kłopoty z utrzymaniem wysokiej motywacji młodych ludzi czy trudności podczas przygotowań do zewnętrznej kontroli projektu.

Istnieje kilka skutecznych sposobów zabezpieczenia się przed krytycznymi sytuacjami. Przede wszystkim konieczne jest dokładne zaplanowanie działań projektowych, aby zminimalizować ryzyko rozpoczęcia ich realizacji przed zawarciem umowy finansowej. Podczas opracowywania projektu dla określonej grupy odbiorców lub podczas rekrutacji uczestników należy zawsze uwzględnić kilkusobową listę rezerwową.

Bardzo ważne jest utrzymywanie stałego kontaktu z opiekunem projektu w Narodowej Agencji i w razie potrzeby informowanie go o zachodzących w zmianach. Warto również na bieżąco uzupełniać dane w Mobility Tool+ i nie odkładać tego na ostatni moment. Przed rozpoczęciem realizacji projektu beneficjent musi się dokładnie zapoznać ze wszystkimi załącznikami do umowy finansowej, które zawierają szereg istotnych informacji na temat możliwych kontroli. W uzyska-

niu wszelkich niezbędnych informacji pomocny jest także udział w spotkaniach startowych (*kick off*) i webinarium, organizowanych po każdej rundzie finansowania.

Aby uniknąć nieporozumień we współpracy, warto zawierać szczegółowe umowy partnerskie, które będą określały zakres obowiązków projektowych poszczególnych organizacji. Umowy można również podpisywać z poszczególnymi uczestnikami projektu

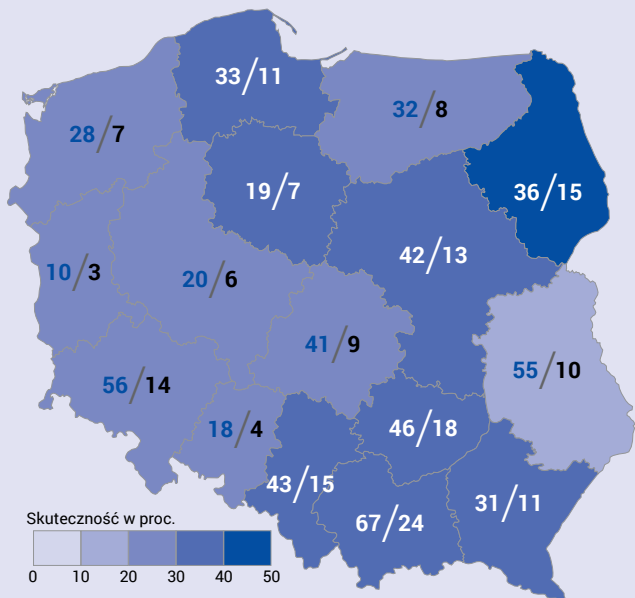
i w nich również dookreślać warunki i ewentualne konsekwencje po rezygnacji z udziału w przedsięwzięciu (w przypadku projektów wolontariatu będzie to tzw. *Volunteering Agreement*). W przypadku wystąpienia jakichkolwiek problemów z organizacją partnerską lub z uczestnikami wystarczy powołać się na zapisy tych dokumentów.

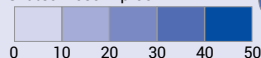
Kontakt z rówieśnikami z innych krajów sprawia, że młodzi ludzie mogą poznać odmienne kultury i spojrzeć na drugiego człowieka z większym szacunkiem

Złożone wnioski i dofinansowane projekty w sektorze Młodzież w przeliczeniu na milion mieszkańców województwa w 2017 r.

Źródło: Baza EPlusLink, stan na 31.12.2017 r., ludność – stan na 30.06.2017 r., dane GUS.

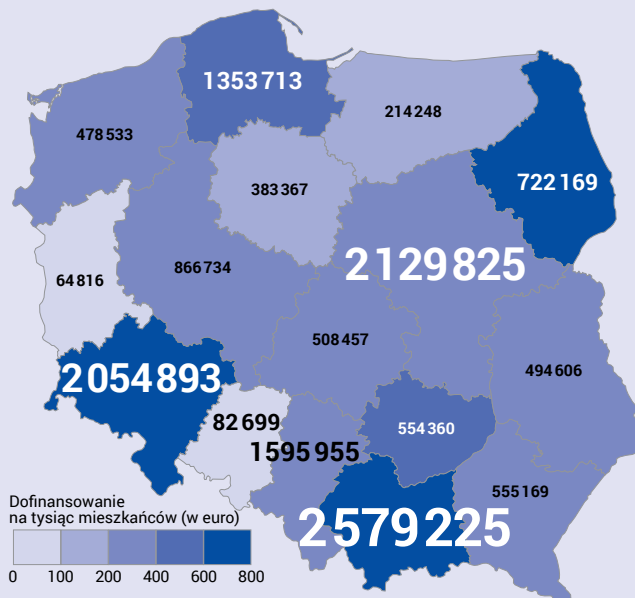
Skuteczność w proc.

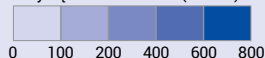
Liczba złożonych wniosków na milion mieszkańców województwa **1** / Liczba dofinansowanych projektów na milion mieszkańców województwa **1**

Dofinansowanie (w euro) przyznane projektom z sektora Młodzież w podziale na województwa oraz w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców w 2017 r.

Źródło: Baza EPlusLink, stan na 31.12.2017 r., ludność – stan na 30.06.2017 r., dane GUS.

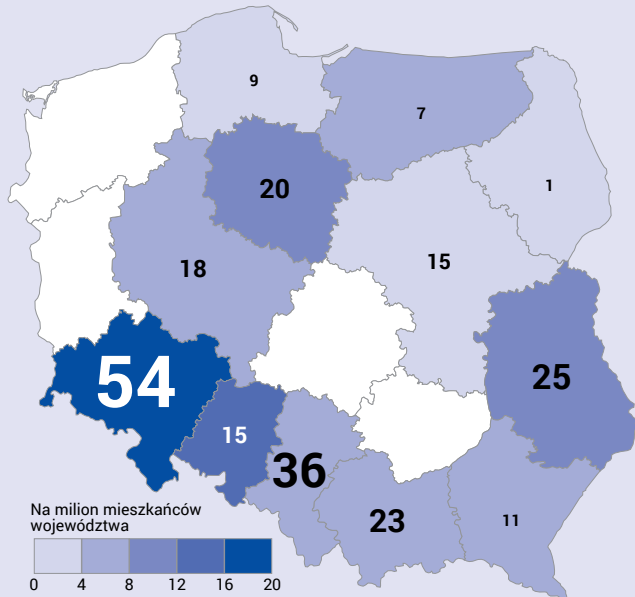

Dofinansowanie na tysiąc mieszkańców (w euro)

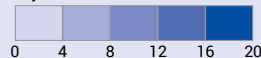

Liczba mobilności w sektorze Młodzież w podziale na województwa oraz w przeliczeniu na milion mieszkańców (Akcja 1)

Źródło: Baza Mobility Tool+, stan na 31.12.2017 r., ludność – stan na 30.06.2017 r., dane GUS.

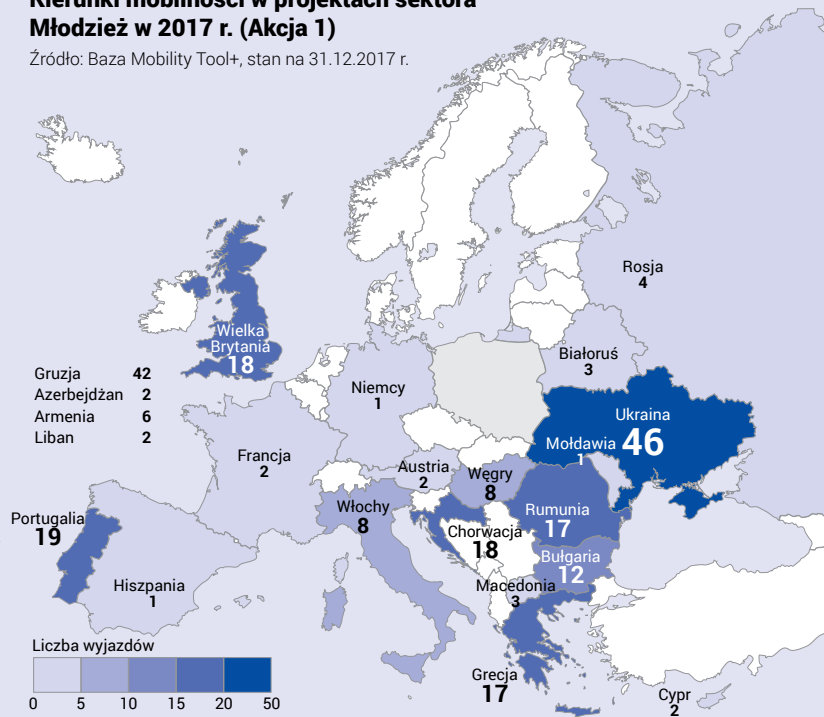

Na milion mieszkańców województwa

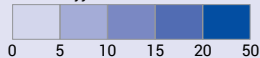

Kierunki mobilności w projektach sektora Młodzież w 2017 r. (Akcja 1)

Źródło: Baza Mobility Tool+, stan na 31.12.2017 r.

Liczba wyjazdów

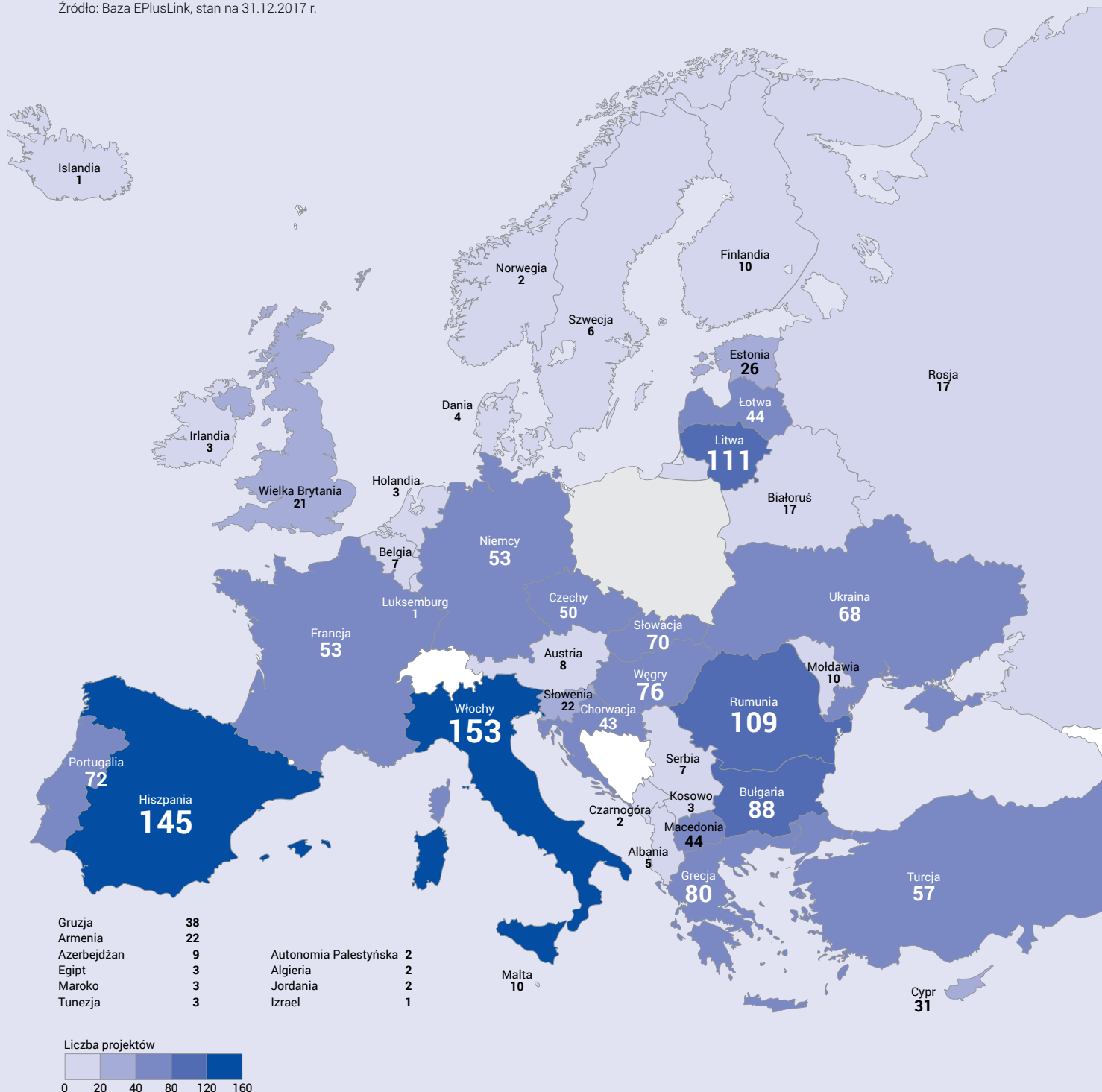

Młodzież

Liczba dofinansowanych przez polską Narodową Agencję projektów z sektora Młodzież z udziałem podmiotów z poszczególnych krajów w 2017 r.

Projekty z udziałem kilku państw zostały uwzględnione w statystykach dla każdego z tych krajów.

Źródło: Baza EPlusLink, stan na 31.12.2017 r.

FOT. KRZYSZTOF PACHOLAK

projekty ze środków PO WER

SYNERGIA PROGRAMU ERASMUS+ I EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO

Od roku 2014 Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, przy wsparciu właściwych ministerstw w innowacyjny sposób, pionierski w całej Unii Europejskiej, łączy dotychczasowe doświadczenia programu Erasmus+ z możliwościami dofinansowania działań z Europejskiego Funduszu Społecznego, w tym z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER). Dzięki połączeniu możliwości tych dwóch inicjatyw odbiorcy zyskują szerszy dostęp do studiów, kursów, szkoleń i staży w sektorach: Edukacja szkolna, Kształcenie i szkolenia zawodowe oraz Szkolnictwo wyższe, a od 2018 r. również w sektorze Edukacja dorosłych.

FRSE realizuje projekty wspierające m.in. mobilność kadry edukacji szkolnej, zagraniczne staże dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych, szkolenia kadry kształcenia zawodowego oraz mobilność studentów z niepełnosprawnością i w trudnej sytuacji materialnej. W 2018 r. do tej listy dołączyły również działania związane z mobilnością edukacyjną niezawodowej kadry edukacji dorosłych.

Działania, komplementarne do programu Erasmus+, realizowane są ze środków PO WER w ramach IV Osi Priorytetowej Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie 4.2. Programy mobilności ponadnarodowej.

W 2017 r. FRSE kontynuowała realizację sześciu projektów w sektorach: Edukacja szkolna, Kształcenie i szkolenia zawodowe oraz Szkolnictwo wyższe w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój:

- *Staże zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz szkolenia kadry kształcenia zawodowego,*
- *Zagraniczna mobilność kadry edukacji szkolnej,*
- *Zagraniczna mobilność studentów niepełnosprawnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (edycja 1),*

- *Zagraniczna mobilność studentów niepełnosprawnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (edycja 2),*
- *Mobilność kadry edukacji szkolnej,*
- *Staża zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz mobilność kadry kształcenia zawodowego.*

Fundacja rozpoczęła także realizację dwóch kolejnych projektów pn. *Ponadnarodowa mobilność kadry edukacji szkolnej* i *Ponadnarodowa mobilność uczniów i absolwentów oraz kadry kształcenia zawodowego*, a także pozyskała dodatkowe środki na projekt pn. *Ponadnarodowa*

mobilność kadry niezawodowej edukacji dorosłych, obejmujący dofinansowaniem przedsięwzięcia znajdujące się na liście rezerwowej programu Erasmus+ w sektorze Edukacja dorosłych.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój jest uzupełniającym źródłem dofinansowania (na kwotę ponad 776 mln złotych) przedsięwzięć w programie Erasmus+. Dzięki niemu w ponadnarodowych mobilnościach edukacyjnych weźmie udział dodatkowo blisko 61 tys. uczestników.

Realizowane przez FRSE projekty, łączące doświadczenia programu Erasmus+ z możliwościami, jakie daje Europejski Fundusz Społeczny, przyczyniają się do powstania i wdrożenia nowych rozwiązań metodologicznych oraz zwiększenia kompetencji językowych uczestników, a także dają możliwość wymiany doświadczeń między różnorodnymi instytucjami, co przekłada się na realizację celów strategii Europa 2020.

POWERGEDON 2017. Celem spotkania było m.in. budowanie umiejętności współpracy w zespołach projektowych
FOT. KRZYSZTOF PACHOLAK

PROJEKTY ZE ŚRODKÓW PO WER W SEKTORZE EDUKACJA SZKOLNA (PO WER SE)

W 2017 r. Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji kontynuowała realizację dwóch projektów w sektorze Edukacja szkolna: *Zagraniczna mobilność kadry edukacji szkolnej* (konkurs wniosków 2014 r.) i *Mobilność kadry edukacji szkolnej* (konkursy wniosków 2015 r. i 2016 r.) oraz rozpoczęła realizację nowego projektu pn. *Ponadnarodowa mobilność kadry edukacji szkolnej*, przewidzianego na lata 2017-2020. W przedsięwzięciach tych wsparcie uzyskało dotychczas 781 instytucji edukacyjnych w całej Polsce, a działania projektowe w 2017 r. kontynuowało 549 z nich.

Najważniejszymi celami realizacji tych przedsięwzięć były: chęć poprawy jakości pracy polskich placówek edukacyjnych w obszarach wymagających zmian, umożliwienie pracownikom z sektora edukacji zdobycia kompetencji kluczowych i zawodowych oraz zwiększenie zasięgu współpracy międzynarodowej. Uczestnicy projektów – nauczyciele, dyrektorzy, psychologowie, pedagodzy, nauczyciele-bibliotekarze, nauczyciele zatrudnieni w świetlicach szkolnych – dzięki udziałowi w ponadnarodowych kursach lub wyjazdach typu *job shadowing* i *teaching assignment* mieli możliwość poznania nowoczesnych i innowacyjnych metod nauczania oraz sposobów zarządzania placówką oświatową w wymiarze międzynarodowym.

POWERGEDON 2017. W trakcie spotkania zorganizowano m.in. militarną grę terenową
FOT. KRZYSZTOF PACHOLAK

PROJEKTY ZE ŚRODKÓW PO WER W SEKTORZE KSZTAŁCENIE I SZKOLENIA ZAWODOWE (PO WER VET)

W 2017 r. Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji zakończyła realizację projektu pn. *Staż zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz szkolenia kadry kształcenia zawodowego* (konkurs wniosków 2014) w sektorze Kształcenie i szkolenia zawodowe.

Kontynuowane są dwa inne projekty w tym obszarze: *Staż zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz mobilność kadry kształcenia zawodowego* (konkurs wniosków 2015 i 2016), a także *Ponadnarodowa mobilność uczniów i absolwentów oraz kadry kształcenia zawodowego* (konkurs wniosków 2017 i 2018). Dzięki udziałowi w projektach i uczestnictwie w inicjatywach mobilności międzynarodowej uczniowie lub absolwenci szkół zawodowych, placówek kształcenia i szkolenia zawodowego oraz pracownicy tych instytucji nabywają nowe kompetencje zawodowe i kompetencje kluczowe.

PROJEKTY ZE ŚRODKÓW PO WER W SEKTORZE SZKOLNICTWO WYŻSZE (PO WER HE)

W roku 2017 FRSE prowadziła projekty pn. *Zagraniczna mobilność studentów niepełnosprawnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej*, edycja 1 i 2. W ramach tych przedsięwzięć uczelnie, których wnioski zostały zaakceptowane w programie Erasmus+, otrzymują dodatkowe środki z PO WER na sfinansowanie stypendiów dwóch grup – studentów niepełnosprawnych oraz studentów korzystających ze wsparcia socjalnego.

W pierwszym projekcie, zaplanowanym na lata 2014-2017, przewidziano wyjazdy 3100 studentów na stypendia zagraniczne w roku akademickim 2014/2015 i 2015/2016. Realizację drugiej edycji projektu rozłożono na lata 2016-2019, a wsparciem ma zostać objętych 4395 uczestników. Głównym celem obu edycji jest wzmocnienie kompetencji zawodowych i kompetencji kluczowych studentów, dzięki realizacji przez nich części programu kształcenia w zagranicznej uczelni lub instytucji.

DZIAŁANIA PODNOSZĄCE JAKOŚĆ PROJEKTÓW PO WER I TRWAŁOŚĆ ICH REZULTATÓW

W 2017 roku FRSE zorganizowała wiele wydarzeń dotyczących programu PO WER. Wśród nich warto wymienić 10 spotkań informacyjnych dla instytucji realizujących projekty w sektorach: Edukacja szkolna, Kształcenie i szkolenia zawodowe, Szkolnictwo wyższe. Ich celem było zapoznanie beneficjentów z najważniejszymi zagadnieniami dotyczącymi realizacji projektów (w tym z kwestiami finansowymi). Wydarzenia organizowane przez FRSE cieszyły się dużą popularnością – we wszystkich spotkaniach organizowanych przez Zespół PO WER wzięło udział ponad 1000 osób.

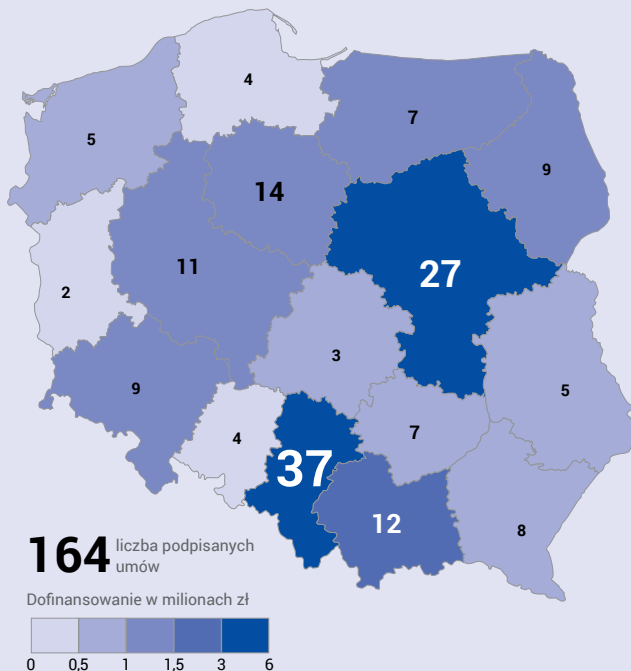
POWERGEDON 2017. Medale dla uczestników i zwycięzców gry terenowej
FOT. KRZYSZTOF PACHOLAK

W sektorze Kształcenie i szkolenia zawodowe przeprowadzono dwa spotkania warsztatowe z cyklu PO WER MASTER dla beneficjentów z sektorów ochrony środowiska i budowlanego. Celem wydarzeń było zwiększenie umiejętności zespołów projektowych w zakresie wybranych etapów projektów POWER VET (m.in. ewaluacji i upowszechniania), a tym samym podniesienie jakości realizowanych przedsięwzięć.

Pracownicy FRSE przeprowadzili także szereg wizyt monitorujących w siedzibach beneficjentów. Miały one charakter doradczy, a ich celem było omówienie przebiegu projektu, wyłonienie dobrych praktyk i wyjaśnienie ewentualnych sytuacji problemowych. W sektorze Edukacja szkolna

Liczba podpisanych umów w ramach PO WER Edukacja szkolna w 2017 r.

Źródło: Baza EPlusLink, stan na dzień 31.12.2017 r.

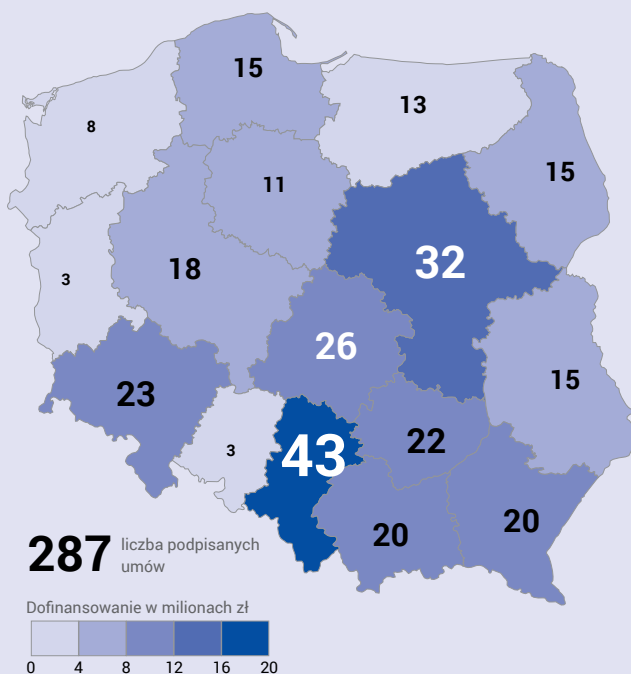

odbyło się 12 wizyt na terenie kraju oraz cztery monitoringi zagraniczne w miejscach realizowania mobilności. W sektorze Kształcenie zawodowe zrealizowano 18 wizyt, a obszarze Szkolnictwo wyższe – sześć.

Bardzo istotnym wydarzeniem, zorganizowanym przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji w czerwcu 2017 roku, był POWERGEDON. Głównym celem tego przedsięwzięcia było podsumowanie działalności FRSE w zakresie realizacji projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Okazją do organizacji spotkania były obchody 60-lecia istnienia Europejskiego Funduszu Społecznego, 5-lecia realizacji projektów ze środków EFS przez Fundację, a także 30-lecia programu Erasmus+ w Europie. Program wydarzenia obejmował między innymi seminarium pt. *Ponadnarodowa mobilność edukacyjna wsparciem w kształtowaniu kompetencji niezbędnych na rynku pracy* oraz militarną grę terenową dla 4-osobowych drużyn złożonych z beneficjentów FRSE.

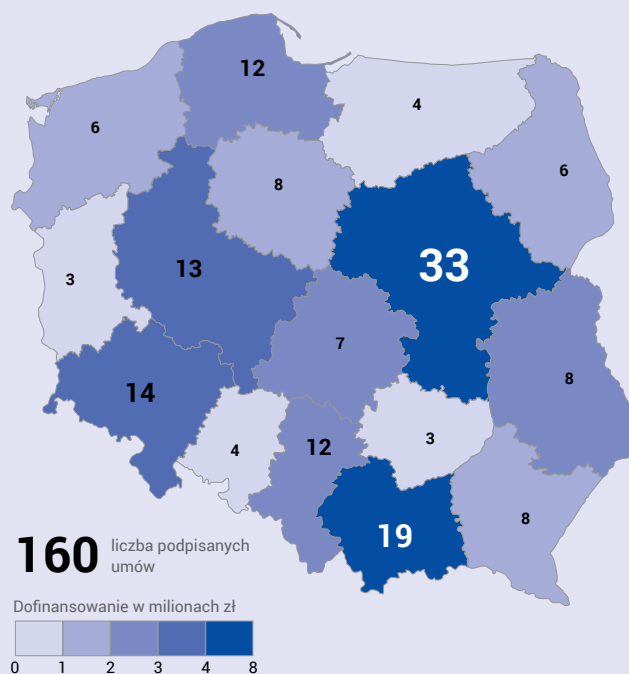
Liczba podpisanych umów w ramach PO WER Kształcenie i szkolenie zawodowe w 2017 r.

Źródło: Baza EPlusLink, stan na dzień 31.12.2017 r.

Liczba podpisanych umów w ramach PO WER Szkolnictwo wyższe w 2017 r.

Źródło: Baza EPlusLink, stan na dzień 31.12.2017 r.

Programy

wspierające

eTwinning

eTwinning to program, którego celem jest rozwijanie kompetencji kluczowych (językowych, cyfrowych i międzykulturowych) w kreatywny i innowacyjny sposób. Umożliwia nauczycielom i uczniom nawiązywanie międzynarodowej współpracy w ramach projektów edukacyjnych.

W programie mogą brać udział nauczyciele pracujący z uczniami w wieku 3-19 lat, w tym również bibliotekarze szkolni i pedagodzy zatrudnieni w placówkach realizujących obowiązującą podstawę programową. Instytucje te współpracują w projektach eTwinning wykorzystując specjalną platformę online, na której zarejestrowanych jest obecnie ponad 580 tys. nauczycieli (tzw. eTwinnerów) z krajów uczestniczących w programie (państwa członkowskie Unii Europejskiej, państwa kandydujące do UE oraz kraje Europejskiego Obszaru Gospodarczego niebędące w UE, np. Norwegia), a także z krajów eTwinning Plus (Armenia, Azerbejdżan, Gruzja, Jordania, Liban, Tunezja, Ukraina i Mołdawia). Przez ponad 12 lat działalności w Polsce do programu przystąpiło ponad 53 tys. nauczycieli różnych przedmiotów i dyrektorów z ponad 15 tys. placówek edukacyjnych. Polskim szkołom, wspólnie z nauczycielami z 44 zaangażowanych krajów, udało się zrealizować prawie 25 tys. projektów.

eTwinning to program elastyczny, uniwersalny i różnorodny. Nauczyciele sami ustalają tematykę projektu i czas jego trwania, wybierają odpowiednie narzędzia, a także rodzaje aktywności, dzięki czemu zaplanowane działania mogą dostosować do wymagań podstawy programowej, możliwości technicznych i zainteresowań swoich uczniów. Rozpoczęty projekt może być modyfikowany – w razie potrzeby można go wzbogacać o nowe działania (np. prosta wymiana kartek świątecznych może się przekształcić w wieloletnią i wielowymiarową współpracę) lub zrezygnować z tych, które się nie sprawdziły.

eTwinning jest idealnym narzędziem do rozwijania kompetencji cyfrowych, o czym świadczy kreatywne wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych (TIK) przez użytkowników platformy oraz stosowanie w ich projektach elementów kodowania i programowania. W roku 2017 kontynuowana była kampania pt. *Programowanie z eTwinning*, której główne cele obejmowały: szkolenie eTwinnerów z podstaw programowania i myślenia komputacyjnego, promowanie projektów dotyczących tej tematyki i rozpowszechnianie przykładów zadań. W ramach kampanii odbyło się m.in. 21 seminariów szkoleniowo-kontaktowych. Ich uczestnicy wykorzystali zdobytą wiedzę w realizowanych później przedsięwzięciach.

eTwinning umożliwia także wymianę doświadczeń i porównanie trendów edukacyjnych w różnych krajach. Dzięki programowi nauczyciele mogą się rozwijać zawodowo, a placówki edukacyjne – wzbogacić ofertę dydaktyczną. Szkoły realizujące projekty międzynarodowe wzbudzają zainteresowanie w środowisku lokalnym, co przekłada się na zwiększenie liczby ich uczniów.

Popularność programu wynika przede wszystkim z bogatej oferty szkoleniowej, dostępnej bezpłatnie dla zarejestrowanych nauczycieli. eTwinnerzy, poszukujący partnerów do projektów, mogą

skorzystać z krajowych i międzynarodowych seminariów kontaktowych, wziąć udział w warsztatach doskonalenia zawodowego, a dzięki kursom internetowym – rozwinąć umiejętności kreatywnego wykorzystania TIK w edukacji. Obecnie dostępnych jest niemal 90 szkoleń online, w tym 13 dotyczących programowania. Szkolenia są na tyle różnorodne, że nauczyciele dowolnej specjalności, pracujący z uczniami w każdym wieku, mogą znaleźć propozycję odpowiadającą ich potrzebom. W 2017 r. ze szkoleń skorzystało ponad 15 tys. pedagogów.

www.
etwinning.pl

Program eTwinning w Polsce

Stan na 31.12.2017 r.

Liczba zarejestrowanych szkół

14 835

Liczba zarejestrowanych projektów

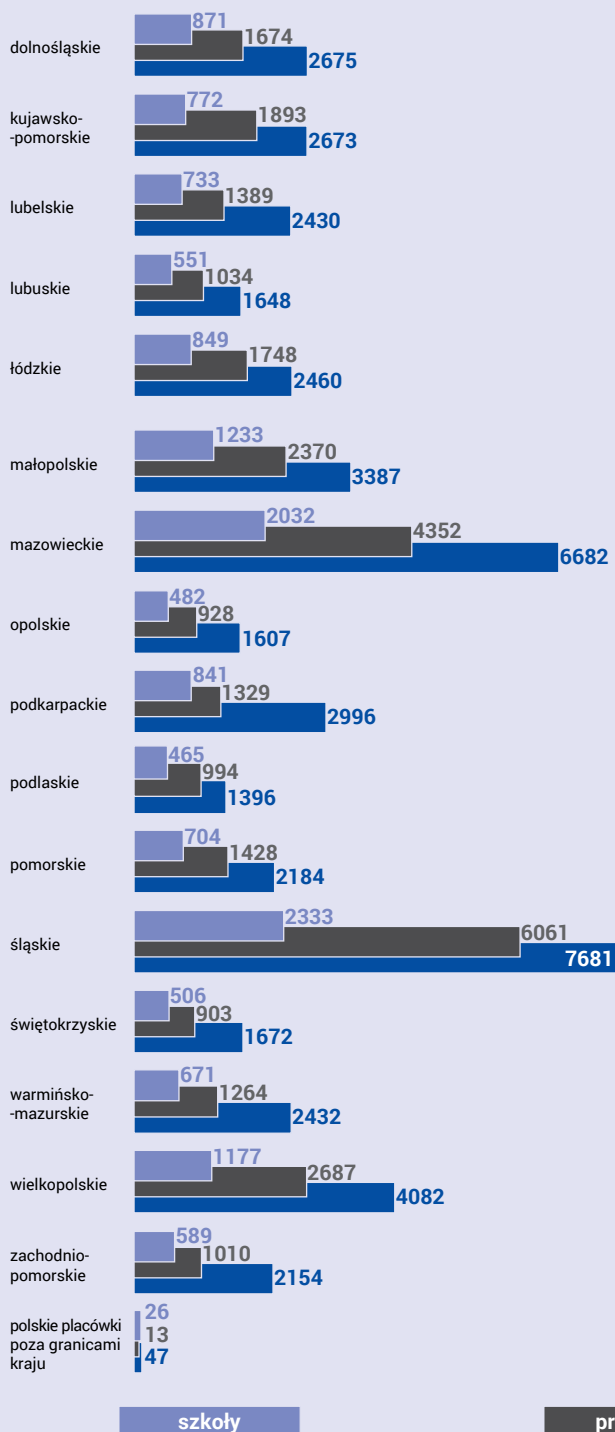
23 319

Liczba zarejestrowanych nauczycieli

48 119

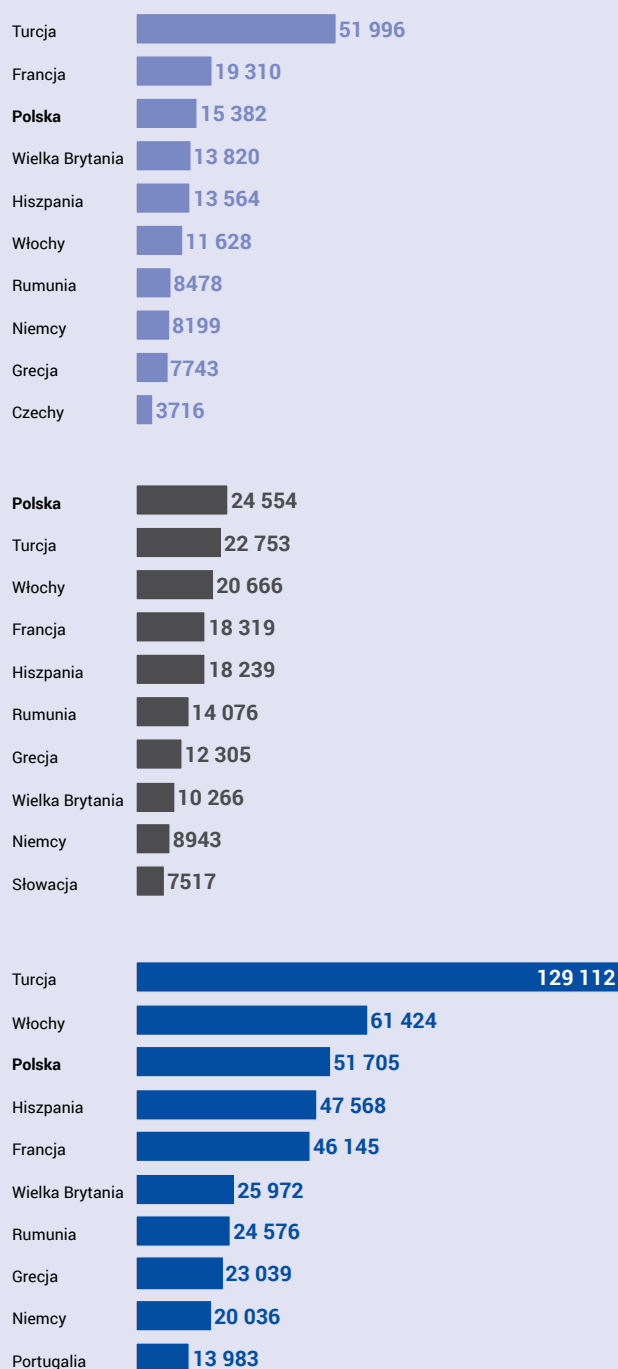
Programy wspierające

Liczba zarejestrowanych szkół, projektów i nauczycieli w poszczególnych województwach oraz zagranicą w programie eTwinning w 2017 r.

Liczba zarejestrowanych szkół, projektów i nauczycieli w programie eTwinning

Stan na 18.04.2018 r. (10 krajów Europy z największą liczbą rejestracji)

Eurodesk

eurodesk
polska

Od blisko 15 lat Eurodesk zalicza się do najważniejszych instytucji zajmujących się informacją europejską i młodzieżową. To jedna z najlepiej rozpoznawalnych sieci informacyjnych w Polsce – z jej usług korzystają młodzi ludzie i zrzeszające ich organizacje, a także szkoły i instytucje pracujące z młodzieżą oraz działające na jej rzecz. W Europie sieć Eurodesk obejmuje 34 kraje. W jej skład wchodzi ponad 1000 organizacji, w tym ponad 60 z Polski.

Program Eurodesk Polska przyczynia się do zwiększenia wiedzy o Polsce, Europie i świecie, o dostępnych programach i inicjatywach z zakresu polityki młodzieżowej, szkoleniach, konkursach, stażach, wymianach, wolontariacie i wielu innych możliwościach współpracy. Beneficjentami programu są setki tysięcy osób i instytucji – użytkownicy stron internetowych, subskrybenci newsletterów, czytelnicy wydawnictw tradycyjnych i elektronicznych oraz uczestnicy szkoleń, lekcji i warsztatów.

Sieć wspiera młodzież w zdobywaniu doświadczenia i podnoszeniu kompetencji, ułatwiając dostęp do informacji o funduszach europejskich i krajowych. Wzmacnia w ten sposób efektywność polskich orga-

WWW
eurodesk.pl

Szkolenie dla nowych konsultantów Eurodesk Polska (Konstancin-Jeziorna)

FOT. ŁUKASZ SMOGOROWSKI

nizacji młodzieżowych, instytucji działających na rzecz młodzieży i podmiotów prowadzących działalność informacyjną, edukacyjną i obywatelską.

Rok 2017 był czasem intensywnej aktywności i dynamicznego rozwoju sieci Eurodesk Polska. Konsultanci odpowiedzieli na kilka tysięcy pytań, ze strony internetowej i mediów społecznościowych skorzystało blisko milion użytkowników, wydane zostały trzy publikacje, przeprowadzono także dwie ogólnopolskie kampanie i blisko tysiąc warsztatów dla młodzieży.

WSPÓŁPRACA W SIECI EURODESK

Funkcjonowanie Eurodesk Polska opiera się na współpracy Krajowego Biura z organizacjami młodzieżowymi i instytucjami działającymi na rzecz młodzieży i tworzącymi sieć. Za pośrednictwem tych podmiotów pracownicy biura docierają do odbiorców regionalnych i lokalnych. Pod koniec 2017 r. do sieci Eurodesk Polska należało 69 organizacji i instytucji – 28 z nich działało na poziomie regionalnym, 41 na poziomie lokalnym. Ponadto, w ramach partnerstwa strategicznego, Krajowe Biuro Eurodesk kontynuowało na poziomie krajowym współpracę z dwiema organizacjami – Polską Radą Organizacji Młodzieżowych i Ośrodkiem Rozwoju Edukacji. Prowadzone było także partnerstwo z Krajowym Centrum Europass, nawiązane w roku 2016.

EUROPEJSKI PORTAL MŁODZIEŻOWY

Jednym z najważniejszych zadań Krajowego Biura Eurodesk jest prowadzenie Europejskiego Portalu Młodzieżowego (portalmłodzieżowy.eu). W ubiegłym roku pojawiło się tam blisko 100 artykułów oraz kilkadziesiąt newsów i informacji dotyczących organizowanych wydarzeń. Pracownicy Krajowego Biura odpowiedzieli na ponad 160 pytań zadanych przez użytkowników za pośrednictwem Portalu.

STRONA INTERNETOWA

Strona internetowa Eurodesk (eurodesk.pl) była w 2017 r. najpopularniejszym serwisem zarządzanym przez FRSE, podobnie jak miało to miejsce w roku 2016. Odwiedziło ją blisko 350 tys. użytkowników. Najważniejszym i najchętniej czytany serwisem była systematycznie uzupełnianą i aktualizowaną bazą programów grantowych. Pod koniec 2017 r. zawierała 489 opisów cyklicznych przedsięwzięć (m.in. ofert staży, stypendiów i wolontariatu). Dużym zainteresowaniem na stronie internetowej cieszyły się też informacje o dostępnych szkoleniach.

NEWSLETTERY

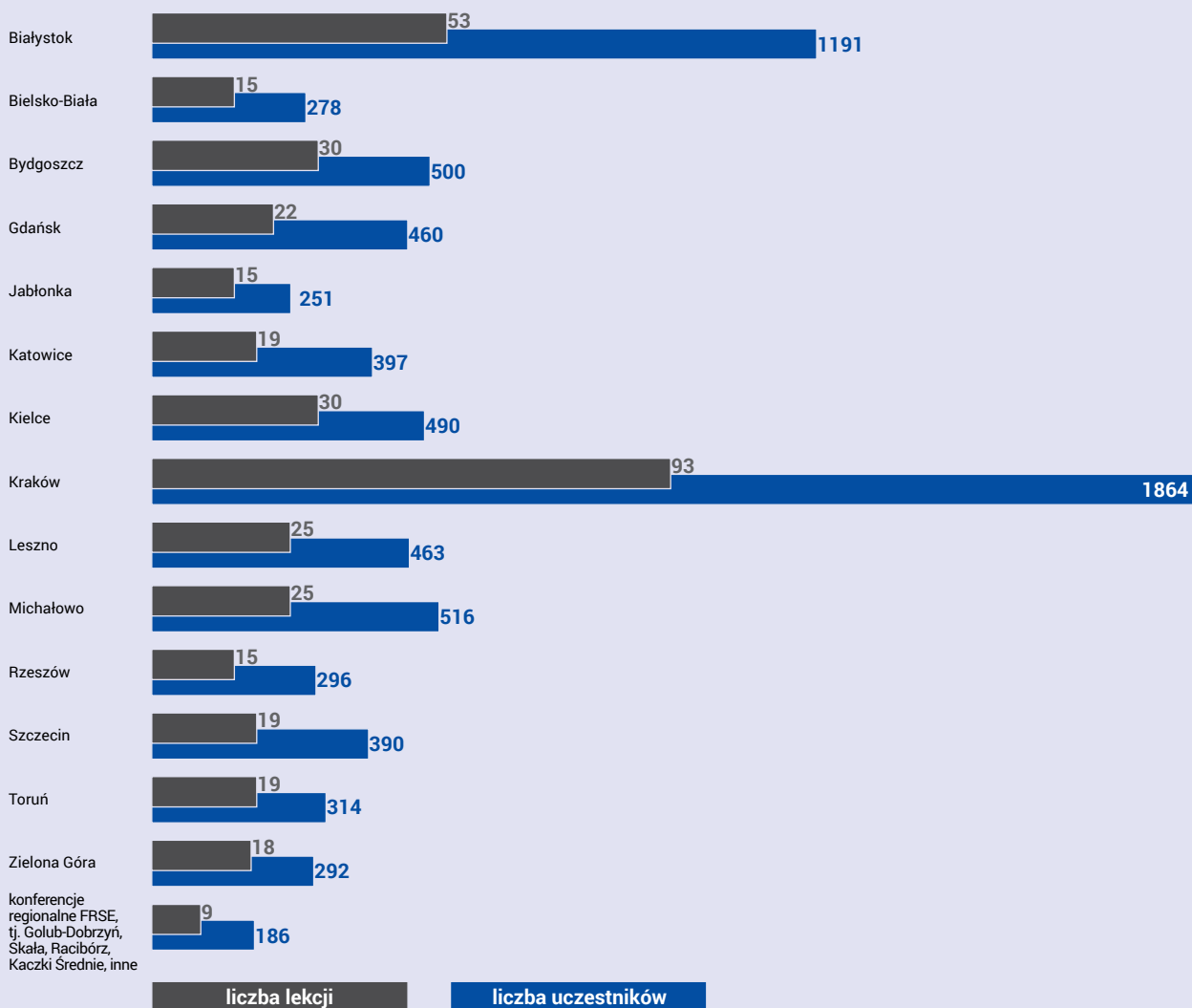
W roku 2017 Krajowe Biuro kontynuowało wydawanie elektronicznych newsletterów – ukazującego się co dwa tygodnie *Eurokursora* oraz comiesięcznego *Eurokursora-Granty*.

Eurokursor dostarcza informacje na temat europejskiej polityki młodzieżowej oraz powiadomienia o projektach, szkoleniach, konkursach, seminariach i innych wydarzeniach. 17 numerów *Eurokursora* wydanych w 2017 r. zawierało ponad 400 informacji.

Eurokursor-Granty informuje o zbliżających się terminach składania wniosków w programach grantowych. Każdy z 12 numerów newslettera w 2017 r. zawierał informacje o ponad 30 programach.

Liczba subskrybentów obu newsletterów wzrosła do 5243.

Liczba lekcji i liczba uczestników w projekcie *Papiery do kariery* (w poszczególnych miastach i ich okolicach)

MEDIA SPOŁECZNOŚCIOWE

Fanpage Eurodesk Polska na Facebooku liczył pod koniec 2017 roku 6200 użytkowników. Na profilu opublikowano blisko 150 postów, które zostały obejrzone ponad 441 tys. razy. Na profilach organizacji należących do sieci posty opracowane przez Eurodesk pojawiały się ponad 550 razy i dotarły do ponad 84 tys. odbiorców.

EUROLEKCJE I WARSZTATY

Eurodesk Polska oferuje szkołom i organizacjom młodzieżowym pięć autorskich lekcji/warsztatów o tematyce europejskiej – Euroszanse, Eurowolontariat, Europraca, Eurostudia i Euroaktywacja. Wszyst-

kie zajęcia (realizowane przeważnie w szkołach ponadgimnazjalnych) są dostępne w dwóch wersjach – 45-minutowej i 90-minutowej. W 2017 r. roku 17 konsultantów sieci Eurodesk Polska przeprowadziło 468 lekcji i warsztatów, w których uczestniczyło 8545 uczniów (o 19% więcej niż w roku 2016).

PAPIERY DO KARIERY – PROJEKT SIECIOWY EURODESK POLSKA I EUROPASSU

Warsztaty *Papiery do kariery* są uzupełnieniem oferty Eurodesk Polska dla szkół. Koncepcję opracowano wspólnie z Krajowym Centrum Europass. Podczas tych spotkań uczniowie dowiadują się, jak mogą skutecznie działać na rynku pracy i jaką ścieżkę edukacyjną warto wybrać. Poznają swoje słabe i mocne strony, uczą się też, jak zaprezentować swoje kwalifikacje przyszłemu pracodawcy.

W 2017 r. konsultanci sieci Eurodesk Polska przeprowadzili 407 warsztatów *Papiery do kariery* dla 7888 osób. W porównaniu z 2016 rokiem zanotowano 60-procentowy wzrost liczby spotkań, a także 68-procentowe zwiększenie liczby uczestników. Ponad 90% odbiorców było zadowolonych lub bardzo zadowolonych z udziału w warsztacie.

KAMPANIA TIME TO MOVE I EUROPEJSKI TYDZIEŃ MŁODZIEŻY

Sieć Eurodesk Polska wzięła udział w dwóch dużych wydarzeniach promocyjnych – kampanii *Time to move* i Europejskim Tygodniu Młodzieży. W ramach kampanii, mającej zwrócić uwagę młodych Europejczyków na możliwości współpracy międzynarodowej i dostępne propozycje mobilności, odbyło się w Polsce 119 wydarzeń – najwięcej wśród wszystkich krajów uczestniczących w akcji. Dzięki nim młodzi ludzie mogli uzyskać informacje dotyczące oferty studiów, pracy, podróży lub wolontariatu w kraju i za granicą oraz dostępnych źródeł wiedzy na temat Unii Europejskiej i wydarzeń międzynarodowych. Organizacje należące do sieci Eurodesk Polska włączyły się również aktywnie w obchody Europejskiego Tygodnia Młodzieży, przygotowując 30 różnego rodzaju wydarzeń.

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Istotnym elementem aktywności Eurodesk Polska w roku 2017 była działalność wydawnicza. Krajowe Biuro przygotowało trzy publikacje: *Studiowanie to wyzwanie, czyli jak zdobyć indeks w Europie*, *Altruista w akcji, czyli wszystko, co chcesz wiedzieć o wolontariacie za granicą* oraz *Staż i praktyki w instytucjach międzynarodowych*. Wydawnictwa są rozpowszechniane za pośrednictwem organizacji i instytucji należących do sieci. W roku 2017 wydane zostały również cztery kolejne numery kwartalnika „Europa dla Aktywnych”, współtworzonego przez Eurodesk Polska.

WYDARZENIA

Pracownicy Krajowego Biura wspierali – organizacyjnie i merytorycznie – wydarzenia prowadzone przez FRSE (m.in. Akademia Erasmus+, konkurs *EDUinspiracje*, Erasmus+ Bus czy Europejski Tydzień Młodzieży). Oprócz tego punkty Eurodesk Polska przygotowały ok. 800 różnego rodzaju wydarzeń – warsztatów, prezentacji, targów, festynów, imprez plenerowych – w których wzięło udział ponad 35 tys. osób.

Europass

Europass to inicjatywa Komisji Europejskiej, dzięki której obywatele mogą prezentować swoje kwalifikacje i umiejętności zawodowe na europejskim rynku pracy i edukacji. Na portfolio dokumentów Europass składają się dwa dokumenty ogólnodostępne: CV i Paszport Językowy oraz wydawane w związku z osiągnięciami w systemie edukacji: Europass – Mobilność, Suplement do Dyplomu Szkoły Wyższej oraz Suplement do Dyplomu Potwierdzającego Kwalifikacje Zawodowe, Świadectwa Czeladniczego lub Dyplomu Mistrzowskiego.

Posiadanie dokumentów Europass ułatwia prezentację własnych osiągnięć w celu dalszego kształcenia i zdobywania doświadczeń w kraju i za granicą, a także funkcjonowanie na rynku pracy. Krajowe Centrum Europass (KCE) zajmuje się informacją o dokumentach, ich promocją oraz potwierdzaniem dokumentów Europass – Mobilność. Każdy z dokumentów funkcjonuje samodzielnie, ale kompletując je, można stworzyć portfolio kariery zawodowej.

WWW
europass.org.pl

OFERTA EDUKACYJNA

Najważniejszym zadaniem Krajowego Centrum Europass jest udostępnianie dokumentów Europass wszystkim zainteresowanym, a akcja informacyjna w tym zakresie prowadzona jest poprzez: stronę internetową, kampanie w mediach elektronicznych, wydarzenia, publikowane broszury, ulotki i newslettery, filmy, media społecznościowe, targi, a także projekt *Papiery do kariery*, realizowany od 2016 r. we współpracy z siecią Eurodesk Polska. Dzięki temu przedsięwzięciu uczniowie szkół ponadgimnazjalnych dowiadują się, podczas specjalnie przygotowanych lekcji, jak odnaleźć się na rynku pracy i edukacji, poznają swoje słabe i mocne strony, uczą się też, jak skutecznie zaprezentować swoje kwalifikacje przyszłemu pracodawcy. Więcej informacji na temat projektu można znaleźć na stronie internetowej (europass.org.pl/papiery-do-kariery).

DZIAŁANIA PROMOCYJNO-INFORMACYJNE I DORADZTWO

Rok 2017 stał pod znakiem szeroko zakrojonej działalności promocyjno-informacyjnej i szkoleniowej – oprócz codziennej obsługi zainteresowanych osób i instytucji, Centrum promowało inicjatywę Europass w mediach elektronicznych oraz społecznościowych, a także przygotowało i dystrybuowało materiały informacyjno-promocyjne (ulotki, broszury, newslettery).

Ważnym tematem tych działań był dokument Europass – Mobilność, wydawany w systemie FRSE OnLine, zawierający informacje na temat wiedzy i kwalifikacji nabytych w innym kraju europejskim (np. podczas praktyk zawodowych, nauki na uczelni, pracy w charakterze wolontariusza). W 2017 r. Krajowe Centrum Europass poświadczyło takie dokumenty 15 230 osobom, a jego pracownicy codziennie udzielali zainteresowanym telefonicznej i mailowej pomocy w zakresie poprawnego wypełniania dokumentów (wsparcie dotyczyło głównie obsługi informatycznej systemu, a także właściwego definiowania kompetencji, umiejętności i oceny efektów uczenia się).

W 2017 r. KCE wzięło udział (także w roli organizatora) w 73 różnych wydarzeniach – warsztatach, szkoleniach, spotkaniach informacyjnych oraz targach – dzięki czemu udało się skutecznie rozpowszechnić informacje na temat Europassu wśród osób potencjalnie zainteresowanych uzyskaniem tych dokumentów. Centrum przeprowadziło również szkolenia

Programy wspierające

dla 91 doradców w sieci Warszawskiego Systemu Doradztwa Zawodowego, a także ze Stowarzyszenia Doradców Szkolnych i Zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej.

We wrześniu 2017 r. uruchomiony został profil Europass Polska w serwisie Facebook (facebook.com/europasspolska), który uzyskał ponad 1000 polubień. W kwietniu polskie Centrum Europass zarządzało międzynarodowym profilem Europass Europe (facebook.com/europasseurope). W 2017 r. odnotowano 110 587 odsłon strony internetowej europass.org.pl.

WSPÓŁPRACA Z INNYMI INSTYTUCJAMI

W 2017 r. Centrum kontynuowało współpracę z Krajowym Zespołem Ekspertów ECVET w zakresie informowania o sposobach prawidłowego zapisu efektów uczenia się w dokumentach Europass – Mobilność. Współpraca krajowa dotyczyła także pozostałych inicjatyw wspierających Erasmus+, tj. Eurodesk, eTwinning czy EPAL, a także innych sieci europejskich np. Eures, Europe Direct czy Euroguidance. Kontynuowana była dobra współpraca z Centralną Komisją Egzaminacyjną, Okręgowymi Komisjami Egzaminacyjnymi, a także ze Związkiem Rzemiosła Polskiego. W 2017 r. Okręgowe Komisje wydały suplementy Europass (do Dyplomu Potwierdzającego Kwalifikacje Zawodowe) 128 748 absolwentom szkół zawodowych. Z kolei Izby Rzemieślnicze, które od 2013 r. wydają dokumenty Europass-Suplement do Dyplomu Mistrzowskiego oraz Suplement do Świadectwa Czeladniczego w oparciu o system FRSE OnLine, przyznały w 2017 r. tego rodzaju dokumenty 12 766 osobom.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

W 2017 r. Zespół KCE wziął udział w pracach pięciu grup roboczych: ds. Promocji i Komunikacji, Innowacyjności, Mobilności, Suplementów Zawodowych, a także w regionalnym klastrze środkowo-europejskim (CEE Cluster). Dodatkowo, z inicjatywy Komisji Europejskiej odbyły się dwa spotkania informacyjno-zarządcze integrujące Europass z EQF-NCP (*European Qualifications Framework – National Coordination Points*) oraz Euroguidance: 29 czerwca oraz 11 października 2017 r. Podczas spotkań prezentowano informacje podsumowujące realizację kontraktów i relacjonowano postępy w procesie reformy Decyzji 2241 o Europass. W sumie Krajowe Centrum Europass wzięło udział w dziewięciu zagranicznych spotkaniach międzynarodowych, w tym w najważniejszym, dorocznym spotkaniu krajowych centrów, które odbyło się w Gandawie. KCE kontynuowało również współpracę z Europejskim Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (Cedefop).

Obecność Krajowego Centrum Europass na targach Absolvent Talent Days (liczba uczestników każdego wydarzenia)

2017.10.10	Katowice	3006
2017.10.12	Wrocław	3988
2017.10.17	Warszawa	6905
2017.10.19	Kraków	6887
2017.10.26	Łódź	2980
2017.11.07	Poznań	4121
2017.11.09	Gdańsk/Sopot	3300
2017.11.14	Rzeszów	4150

II Forum Edukacji Dorosłych było okazją do prezentacji nowych technologii w edukacji
FOT. KRZYSZTOF PACHOLAK

Elektroniczna platforma na rzecz uczenia się dorosłych w Europie (EPALE)

EPALe jest ogólnoeuropejską platformą internetową, dostępną w 36 krajach i w 24 wersjach językowych, przeznaczoną dla specjalistów z dziedziny edukacji dorosłych. Korzystają z niej m.in. edukatorzy, szkoleniowcy i naukowcy, ale także osoby zajmujące się andragogiką, decyden- ci i wolontariusze. Portal umożliwia nawiązywanie kontaktów, prowadzenie dyskusji, planowanie współpracy i wymianę doświadczeń. W grudniu 2017 r. EPALe skupiało ponad 34 tys. użytkowników z całej Europy, w tym ponad 1900 z Polski.

WWW
ec.europa.eu/epale/pl

EPALe w 2017 r.:

15

Ambasadorów EPALe

35

prezentacji promujących EPALe podczas wydarzeń poświęconych edukacji dorosłych

159

nowych artykułów na blogu

70

opublikowanych newsów

130

ogłoszeń o wydarzeniach

173

materiały umieszczone w bibliotece

1903

zarejestrowanych użytkowników portalu

Portal EPALe powstał z inicjatywy Komisji Europejskiej jako element kampanii na rzecz zwiększenia jakości uczenia się dorosłych w Europie, a jego celem jest stworzenie interaktywnej społeczności specjalistów zajmujących się tym zagadnieniem.

Dzięki EPALe mają oni dostęp między innymi do: aktualnych informacji o osiągnięciach i trendach w sektorze edukacji dorosłych, najnowszych wytycznych i materiałów, a także do wyników badań, raportów i opisów dobrych praktyk. Portal umożliwia publikowanie nowych materiałów badawczych i szkoleniowych. Zawarte w nim treści merytoryczne dotyczą pięciu głównych tematów (wsparcie osoby uczącej się, środowisko uczenia się, umiejętności życiowe, jakość oraz polityki, strategii, finansowanie), a w ramach platformy funkcjonują: blog, kalendarz wydarzeń uwzględniający informacje o kursach, warsztatach, seminariach i konferencjach organizowanych w Europie oraz wyszukiwarka partnerów do projektów międzynarodowych. Korzystanie z EPALe jest bezpłatne.

DZIAŁANIA KRAJOWEGO BIURA EPALe

Platformą EPALe zarządza Centralne Biuro, wspierane przez 36 biur krajowych w całej Europie. W Polsce prowadzeniem i promowaniem portalu zajmuje się Krajowe Biuro EPALe, działające w strukturach Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. Jego pracownicy popularyzują stronę EPALe, zachęcając osoby zajmujące się edukacją dorosłych do rejestracji i aktywnego korzystania z tego narzędzia. Odpowiadają także za zawartość merytoryczną materiałów i artykułów pojawiających się na stronie – weryfikują treści publikowane przez użytkowników, a także wyszukują zasoby i opracowują nowe materiały dotyczące edukacji dorosłych. Prace Biura obejmują również sporządzanie i zamieszczanie na portalu polskich tłumaczeń materiałów obcojęzycznych.

W 2017 r. w działaniach promujących platformę brało udział piętnastu Ambasadorów EPALe, reprezentujących różne obszary edukacji dorosłych. Upowszechnianie platformy prowadzono także w internecie (m.in. poprzez Facebook, GoldenLine, LinkedIn, Google Adwords) oraz w wydawanym przez Fundację kwartalniku „Europa dla Aktywnych”.

Największym wydarzeniem promującym EPALe było zorganizowane w Warszawie II Forum Edukacji Dorosłych (listopad 2017 r.). Forum przeznaczone było dla osób, które zawodowo zajmują się edukacją dorosłych lub interesują się tym zagadnieniem jako badacze lub praktycy.

Zespół Ekspertów ECVET

FOT. KRZYSZTOF PACHOLAK

Celem działania Zespołu Ekspertów ECVET jest popularyzowanie informacji na temat Europejskiego systemu akumulowania i przenoszenia osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET) oraz wspieranie władz krajowych w dalszym rozwoju tego systemu. ECVET ułatwia obywatelom państw europejskich zdobywanie kwalifikacji zawodowych, wspierając mobilność oraz proces uczenia się przez całe życie. Zespół działa w Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji od roku 2012.

W 2017 r. prace ECVET koncentrowały się na usługach doradczych dla beneficjentów programu Erasmus+ realizujących projekty mobilności edukacyjnej, a także na propagowaniu systemu m.in. wśród pracodawców oraz przedstawicieli edukacji zawodowej i szkolnictwa wyższego.

DZIAŁALNOŚĆ SZKOLENIOWA

Podstawową formą wsparcia dla beneficjentów Akcji 1 sektora Kształcenie i szkolenia zawodowe były warsztaty dotyczące organizacji mobilności z wykorzystaniem założeń ECVET (Warszawa, grudzień 2017 r.). W ich trakcie zostały opracowane przykładowe efekty uczenia się dla wybranych branż, a także metody weryfikacji tych efektów i uznawania osiągnięć.

Oprócz tego, zespół ECVET udzielał beneficjentom indywidualnych konsultacji oraz prowadził doradztwo w trakcie konferencji organizowanych przez Narodową Agencję.

DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNO-INFORMACYJNA

Działania promujące ECVET kierowano głównie do instytucji zainteresowanych poprawą jakości systemu kształcenia i jego ściślejszym dopasowaniem do potrzeb rynku pracy. Najważniejszym wydarzeniem informacyjno-promocyjnym była konferencja pn. *Edukacja z praktyką – partnerstwa na rzecz dualnego kształcenia zawodowego* (Warszawa, listopad 2017 r.), która rozpoczęła

Europejski Tydzień Umiejętności Zawodowych w Polsce i została objęta honorowym patronatem ministra edukacji narodowej i ministra nauki i szkolnictwa wyższego. W trakcie konferencji, która zgromadziła ponad 240 uczestników, zaprezentowane

zostały między innymi innowacyjne rozwiązania wspomagające proces nabywania kompetencji zawodowych oraz ich formalne uznawanie.

Informacje na temat systemu ECVET były upowszechniane pośród jego obecnych i potencjalnych interesariuszy w trakcie spotkań informacyjnych organizowanych przez Narodową Agencję. Punkty informacyjne ECVET działały podczas Ogólnopolskiego Dnia Informacyjnego Erasmus+ (Warszawa), konferencji *EDUinspiracje Zawodowo* (Białystok, Łódź) i II Forum Edukacji Dorosłych (Warszawa). Założenia systemu ECVET były prezentowane także przy okazji wydarzeń organizowanych przez instytucje zewnętrzne, m.in. przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Ośrodek Rozwoju Edukacji.

Narodowa Agencja promowała działania Zespołu Ekspertów ECVET za pośrednictwem strony internetowej (eksperciecvet.org.pl), na której znaleźć można bieżące informacje o pracy ekspertów, materiały szkoleniowe, elektroniczne publikacje przydatne do realizacji projektów mobilności oraz linki do stron dotyczących ECVET.

WSPÓŁPRACA Z INNYMI INSTYTUCJAMI

Konsultacje z ekspertami i praktykami stosującymi system ECVET w Polsce prowadzone są przede wszystkim w trakcie spotkań roboczych. Zespół Ekspertów ściśle współpracował z Krajowym Centrum Europass przy organizowaniu warsztatów dla beneficjentów Akcji 1 sektora Kształcenie i szkolenia zawodowe oraz konferencji rocznej ECVET.

Przedstawiciele zespołu ECVET uczestniczyli w 2017 r. również w wydarzeniach zagranicznych:

- 19. spotkaniu Europejskiej Sieci ECVET (Bruksela), podczas którego dokonano przeglądu europejskich inicjatyw i strategii dotyczących ECVET, omówiono stan wdrażania systemu na szczeblu unijnym i krajowym, a także przedstawiono plan działań na najbliższe lata,
- seminarium dyskusyjnym pn. *Using ECVET principles in work based learning with special focus on involvement of all relevant stakeholders* (Bratysława), którego celem była wymiana doświadczeń dotyczących działań krajowych Zespołów Ekspertów ECVET i problemów związanych z realizacją projektów mobilności z uwzględnieniem założeń ECVET,
- forum ECVET pn. *The role of ECVET to further promote flexible vocational pathways* (Malta), w trakcie którego odbyła się dyskusja na temat możliwości wykorzystania i rozwoju systemu ECVET w zakresie tworzenia elastycznych ścieżek kształcenia.

WWW
eksperciecvet.org.pl

SALTO EECA

Centrum Współpracy z Krajami Europy Wschodniej i Kaukazu (SALTO EECA – Eastern Europe and Caucasus Resource Centre) zajmuje się promocją edukacji pozaformalnej i programu Erasmus+ Młodzież w Rosji i w krajach Partnerstwa Wschodniego (Armenia, Azerbejdżan, Gruzja, Mołdawia, Białoruś i Ukraina). SALTO EECA należy do sieci centrów SALTO YOUTH, działających w siedmiu krajach Unii Europejskiej. Wspólnym celem placówek jest podnoszenie jakości projektów młodzieżowych, a także wspieranie Narodowych Agencji programu Erasmus+ i organizacji pracujących z młodzieżą. Centra nie przyznają grantów – koncentrują się na działaniach informacyjnych i szkoleniowych.

Główne zadania SALTO EECA w Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji to:

- zapewnianie wysokiej jakości projektów Wolontariatu Europejskiego (EVS) w krajach Partnerstwa Wschodniego i w Rosji (poprzez przyznawanie instytucjom i organizacjom akredytacji EVS, organizowanie wizyt monitorujących oraz szkoleń dla wolontariuszy i koordynatorów) oraz wspieranie innych form międzynarodowej mobilności edukacyjnej młodzieży i pracowników młodzieżowych,
- promocja programu Erasmus+ Młodzież i wspieranie współpracy między organizacjami z krajów programu a organizacjami z krajów Partnerstwa Wschodniego i Rosji,
- rozwój edukacji pozaformalnej w sektorze młodzieżowym w krajach Partnerstwa Wschodniego i w Rosji (poprzez organizację szkoleń i seminariów).

Uczestnicy
Młodzieżowego
Forum Partnerstwa
Wschodniego
FOT. KRZYSZTOF KUCZYK

AKREDYTACJE

O akredytacje EVS mogą się ubiegać organizacje, które chcą realizować projekty Wolontariatu Europejskiego. Celem procedury akredytacyjnej jest zapewnienie wysokich standardów wolontariatu, a także ułatwienie komunikacji między organizacją a strukturami programu. Dzięki tym działaniom wszystkie strony włączone w Wolontariat Europejski są świadome jego wartości, celów i zasad.

W procesie przyznawania akredytacji SALTO EECA jest wspierane przez zespół doświadczonych ekspertów EVS. Liczy on obecnie 21 osób – 13 z krajów Partnerstwa Wschodniego i Rosji oraz 8 z krajów programu Erasmus+ (troje z Polski).

W 2017 r. Centrum przyznało 67 akredytacji, a łączna liczba akredytowanych instytucji EVS wzrosła do 207. Najwięcej z nich działa na Ukrainie (47), a pozostałe w Rosji (40), w Gruzji (39), w Armenii (33), w Mołdawii (31), na Białorusi (11) i w Azerbejdżanie (6).

WIZYTY MONITORUJĄCE

Wizyty monitorujące służą zaktualizowaniu informacji i sprawdzeniu jakości pracy akredytowanej organizacji. Realizowane są przez tych samych ekspertów, którzy wspierają Centrum SALTO EECA w procesie akredytacji. W 2017 roku odbyło się 12 wizyt monitorujących: trzy w Armenii, dwie na Białorusi, cztery w Gruzji i trzy na Ukrainie.

SZKOLENIA

Osoby rozpoczynające Wolontariat Europejski w kraju docelowym mają możliwość skorzystania ze szkolenia „po przyjeździe”, natomiast te, które zostają w krajach goszczących dłużej niż pół roku mogą wziąć udział w szkoleniach ewaluacji śródkresowej. W 2017 r. Centrum SALTO EECA zorganizowało jedenaście szkoleń „po przyjeździe” dla 174 wolontariuszy, dziewięć szkoleń ewaluacji śródkresowej dla 126 uczestników (trzy w Europie Wschodniej, cztery na Kaukazie i dwa w Rosji) oraz trzy spotkania ewaluacyjne dla byłych wolontariuszy (wzięło w nich udział 86 osób).

Centrum SALTO EECA przygotowało także szkolenia, których celem był rozwój kompetencji kadry organizacji pracujących z młodzieżą z krajów Partnerstwa Wschodniego i z Rosji. Warto wspomnieć o pierwszym na Ukrainie szkoleniu dotyczącym przygotowania jakościowej wymiany

młodzieży, prowadzonym w całości w języku rosyjskim (marzec 2017 r.) i o Polsko-Ukraińskim Forum dotyczącym edukacji pozaformalnej w pracy z młodzieżą (grudzień 2017 r.), prowadzonym w językach polskim i ukraińskim, w którym wzięło udział ponad 100 pra-

cowników młodzieżowych. Zespół SALTO EECA przeprowadził również (we wszystkich partnerskich krajach regionu) warsztaty dla koordynatorów Wolontariatu Europejskiego, które zgromadziły ogółem ponad 160 osób.

WWW
salto-youth.net/eeca

PROMOCJA PROGRAMU ERASMUS+ MŁODZIEŻ

W 2017 r. w krajach Partnerstwa Wschodniego i w Rosji powstała Sieć Centrów Informacyjnych programu Erasmus+ Młodzież, która okazała się bardzo pomocna we wdrażaniu programu w krajach regionu. Sieć rozpoczęła faktyczną działalność dopiero w lipcu, ale do końca roku 2017 udało się osiągnąć znacznie więcej niż początkowo zakładano. Centra zorganizowały 94 różnego rodzaju wydarzenia (konferencje prasowe, warsztaty informacyjne i prezentacje, seminaria dla lokalnych multiplikatorów, szkolenia dla mentorów EVS), członkowie sieci udzielili ponad 700 konsultacji, a profil sieci na Facebooku wzbogacił się o 531 postów, w tym 86 filmów i relacji medialnych. Na stronie internetowej SALTO funkcjonuje dział dotyczący Centrów Informacyjnych, w którym można znaleźć między innymi kalendarz ich pracy, prezentacje oraz dane kontaktowe (salto-youth.net/EECA_infocentres).

INTERNET I MEDIA SPOŁECZNOŚCIOWE

Oprócz udostępniania internetowych narzędzi edukacyjnych oraz zasobów informacyjnych dotyczących projektów młodzieżowych w portalu (salto-youth.net/eeca), sieć SALTO działa również w mediach społecznościowych: ma stronę na Facebooku (fb.com/saltoeeca), prowadzi kanał YouTube (salto-youth.net/rc/eeca/social-media/youtube), zamieszcza materiały w serwisie Flickr (flickr.com/photos/evsevents) i na Instagramie (instagram.com/saltoeeca).

TCA

TCA (*Transational Cooperation Activities*) to międzynarodowe inicjatywy prowadzone przez Narodowe Agencje, których celem jest podniesienie jakości projektów realizowanych w ramach Erasmus+, zwiększenie liczby organizacji i osób biorących udział w programie, doskonalenie kompetencji uczestników projektów, rozwój obszaru edukacji młodzieży oraz szkoleń osób pracujących z młodymi ludźmi, a także ułatwianie współpracy między organizacjami działającymi na rzecz tej grupy odbiorców.

W roku 2017 Polska Narodowa Agencja Programu Erasmus+ była zaangażowana w 146 projektów TCA (w piętnastu z nich pełniła rolę koordynatora), rozpatrzyła 2361 wniosków o udział w szkoleniach, seminariach i konferencjach, a wsparcia w tym zakresie udzieliła 1147 osobom. Działania TCA można podzielić na trzy podstawowe grupy:

Dyskusja podczas XII Forum Ekonomicznego Młodych Liderów
FOT. ALEKSANDER WOLAK

MIĘDZYNARODOWE SEMINARIA KONTAKTOWE I INNE DZIAŁANIA PRZEZNACZONE DLA POTENCJALNYCH BENEFICJENTÓW PROGRAMU

Głównym celem tych działań jest ułatwienie procesu nawiązywania współpracy i planowania przyszłych projektów w ramach programu Erasmus+. Ważnym wydarzeniem w 2017 r. było międzysektorowe seminarium kontaktowe pn. *Inclusion within KA2*, przeznaczone dla potencjalnych uczestników Erasmusa+ ze wszystkich krajów programu. Celem seminarium było ułatwienie budowania partnerstw i praca nad pomysłami na projekty, a za temat przewodni obrano integrację społeczną – jedną z najważniejszych kwestii związanych z programem Erasmus+. W czterodniowym wydarzeniu wzięło udział 56 uczestników z 22 krajów.

MIĘDZYNARODOWE DZIAŁANIA TEMATYCZNE DOTYCZĄCE CELÓW, PRIORYTETOWYCH GRUP DOCELOWYCH I OBSZARÓW TEMATYCZNYCH PROGRAMU ERASMUS+

Warto wspomnieć o zorganizowanym przez zespół TCA seminarium pn. *The Network of Role Models – przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu* (Warszawa, grudzień 2017 r.). Wydarzenie to było pierwszym krokiem w kierunku stworzenia w Polsce sieci wspomagającej młode osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym osoby z grupy NEET (ang. *not in employment, education or training*), czyli znajdujące się poza sferą zatrudnienia i edukacji. W seminarium wzięło udział 89 osób – przedstawiciele różnych instytucji i organizacji, działających na co dzień na rzecz osób wykluczonych – które wymieniły się doświadczeniami, zapoznały się z ideą „Network of Role Models”, dowiedziały, w jaki sposób mogą się włączyć w tę inicjatywę.

MIĘDZYNARODOWE BADANIA EFEKTÓW PROJEKTÓW REALIZOWANYCH W RAMACH ERASMUS+

W 2017 r., podobnie jak we wcześniejszych latach, dzięki TCA finansowane były badania międzynarodowe dotyczące sektorów Młodzież oraz Edukacja szkolna.

W sektorze Młodzież członkowie sieci badawczej RAY (*Research-based analysis and monitoring of Erasmus+ Youth programme*) realizowali międzynarodowy projekt z udziałem 28 Narodowych Agencji Programu Erasmus+. W roku 2017 przeprowadzono badanie efektów uczenia się, osiągniętych dzięki programowi Erasmus+ Młodzież, które dowiodło między innymi, że udział w projektach edukacji pozaformalnej przyczynia się do rozwinięcia kompetencji interpersonalnych i społecznych oraz wpływa na rozwój umiejętności językowych.

Inne badanie realizowane przez sieć RAY, w którym uczestniczyło osiem Narodowych Agencji, dotyczyło wpływu projektów szkoleniowych Erasmus+ na ich uczestników. W polskiej części przeprowadzono 11 wywiadów, a koordynator badania – niemiecki Genesis Institute – opracował całościowy raport w języku angielskim.

W 2017 r. zakończono także wdrażanie projektu międzyagencyjnego pn. *Badanie wpływu Wolontariatu Europejskiego (EVS) na społeczności lokalne*. Powstał ostateczny raport, a wyniki badania udostępniono na stronie internetowej Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji (frse.org.pl/badanie-wplywu-wolontariatu-europejskiego-evs-na-spoeczności-lokalne-2016).

Zrealizowane zostało także międzynarodowe badanie w sektorze Edukacja szkolna, dotyczące oceny wpływu zagranicznych szkoleń na wzrost kompetencji kadry nauczycielskiej oraz na rozwój instytucjonalny placówek edukacyjnych. Projekt został zainicjowany przez Litewską Narodową Agencję Programu Erasmus+, a uczestniczyły w nim – oprócz polskiej – także agencje z Estonii, Finlandii oraz z Niemiec. W 2017 r. opublikowano wspólny raport z tego badania oraz opracowano rekomendacje dla instytucji prowadzących projekty.

FOT. KRZYSZTOF KUCZYK

Działania

wspierające

FOT. KRZYSZTOF PACHOLAK

Informacja i promocja

Docieranie z informacją o unijnych programach edukacyjnych do możliwie najszerszej grupy odbiorców, a także wspieranie beneficjentów w podnoszeniu jakości projektów i upowszechnianiu rezultatów to niezwykle istotne zadania Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. Działania informacyjno-promocyjne w roku 2017 koncentrowały się na kilku obszarach, wśród których warto wymienić: edukację zawodową, zdobywanie kompetencji kluczowych, uczenie się i kształcenie przez całe życie, rozwój systemu edukacji w Polsce, a także na obchody 30-lecia programu Erasmus. Fundacja prezentowała swoją ofertę z wykorzystaniem różnorodnych kanałów komunikacji: narzędzi online (strony internetowe, media społecznościowe, kampanie e-mailingowe), wydarzeń krajowych, regionalnych i międzynarodowych (m.in. seminariów, konferencji, debat, spotkań informacyjnych, szkoleń) oraz mediów – zarówno elektronicznych, jak i tradycyjnych.

W 2017 roku Polska Narodowa Agencja Programu Erasmus+ wydała również wiele nowych publikacji, wśród których można znaleźć opracowania naukowe, raporty, broszury informacyjne, poradniki szkoleniowe, publikacje tematyczne.

WYDARZENIA OGÓLNOPOLSKIE

Rok 2017 obfitował w wydarzenia informacyjno-promocyjne, realizowane w ramach projektu *Akademia Erasmus+*. Łącznie odbyło się ponad 200 różnego rodzaju konferencji, debat, szkoleń.

Jednym z największych wydarzeń krajowych w roku 2017 był Ogólnopolski Dzień Informacyjny Programu Erasmus+ (czwarta edycja), który odbył się w styczniu na stadionie PGE Narodowy

Działania wspierające

w Warszawie. W szesnastu panelach informacyjnych uczestniczyło prawie 900 osób. Wydarzenie to zainicjowało również obchody 30-lecia programu Erasmus i realizację projektu Erasmus+ Bus.

Kolejnym ważnym przedsięwzięciem był odbywający się w maju Europejski Tydzień Młodziży (Warszawa). Podczas polskich obchodów skupiono się na tematyce zmian technologicznych. W Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie odbyła się m.in. debata pod tytułem *Cyfryzacja otwiera przed nami granice wyobraźni – współczesne formy zaangażowania młodych w społeczeństwie obywatelskim* oraz warsztaty Youth Lab, w trakcie których zaproszone organizacje realizujące projekty w programie Erasmus+ przekonywały uczestników wydarzenia do głosowania na swoją instytucję.

We wrześniu, podobnie jak we wcześniejszych latach, odbyła się w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN konferencja z okazji Europejskiego Dnia Języków pn. *Nauczyciel języka we współczesnym świecie – oczekiwania, wyzwania, perspektywy*. Wydarzenie, które zgromadziło 300 uczestników i ponad 20 panelistów z Polski i Europy, uświetniła swoją obecnością Pierwsza Dama RP Agata Kornhauser-Duda. Konferencja koncentrowała się na rozwiązaniach umożliwiających skuteczniejsze nauczanie języków obcych, ale była również okazją do świętowania jubileuszu 60-lecia kwartalnika „Języki Obce w Szkole” (więcej na jego temat w Mediatece) oraz do wręczenia nagród laureatom konkursu European Language Label, czyli nauczycielom którzy w innowacyjny sposób uczą języków obcych.

W 2017 r. Komisja Europejska zainicjowała pod hasłem „Odkryj swój talent!” Europejski Tydzień Umiejętności Zawodowych. W ramach tej inicjatywy zorganizowano dwa wydarzenia: konferencję pn. *Edukacja z praktyką – partnerstwa na rzecz dualnego kształcenia zawodowego* (20 listopada, Warszawa) oraz II Forum Edukacji Dorosłych (21 listopada, Warszawa). Pierwsze z nich promowało ideę Europejskiego systemu akumulowania i przenoszenia osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET). Zorganizowano debatę, warsztaty tematyczne oraz pokaz talentów, w trakcie którego uczniowie szkół zawodowych prezentowali swoje umiejętności (m.in. w zakresie fryzjerstwa, mechatroniki, grafiki komputerowej). Podczas drugiego spotkania 40 prelegentów zaprezentowało różnorodne zagadnienia dotyczące edukacji dorosłych: uczenie się w miejscu pracy, trenerzy-trenerom, nowe metody nauczania dorosłych, wsparcie osoby uczącej się.

22-23 czerwca w Warszawie odbyło się jedno z największych w Europie spotkań młodzieży – Forum Młodziży Partnerstwa Wschodniego – w którym wzięło udział ponad 300 osób z całej Europy. Wypracowane przez uczestników wnioski zostały zaprezentowane podczas Szczytu Partnerstwa Wschodniego w Brukseli. Forum Młodziży Partnerstwa Wschodniego organizowane jest w ramach „Platformy 4 PW – Kontakty międzyludzkie”, przy okazji odbywającego się co dwa lata Szczytu Partnerstwa Wschodniego. W 2017 roku forum odwiedzili m.in. komisarz ds. Europejskiej Polityki Sąsiedztwa i Negocjacji Akcesyjnych – Johannes Hahn oraz ówczesna dyrektor generalna ds. Edukacji i Kultury Komisji Europejskiej – Martine Reicherts, a także minister edukacji narodowej Anna Zalewska.

W dniach 8-10 czerwca w Przypkach k. Warszawy odbył się POWERGEDON – doroczna impreza, której głównym celem było podsumowanie realizowanych przez FRSE projektów dofinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Gościem Europejskiego Dnia Języków była Pierwsza Dama RP Agata Kornhauser-Duda
FOT. KRZYSZTOF KUCZYK

i Wiedza Edukacja Rozwój. POWERGEDON rozpoczął się od seminarium dotyczącego roli ponadnarodowej mobilności edukacyjnej w kształtowaniu kompetencji niezbędnych na rynku pracy. Punktem kulminacyjnym wydarzenia był „poligon wyzwań”, czyli gra terenowa w której wzięło udział 20 drużyn (beneficjenci PO WER oraz drużyna FRSE).

WYDARZENIA REGIONALNE

Promując w 2017 r. program Erasmus+ oraz ideę uczenia się przez całe życie Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji bardzo mocno angażowała się w wydarzenia o charakterze regionalnym.

Przykładem tego typu inicjatyw były konferencje z cyklu *EDUinspiracje*, których głównym tematem była edukacja zawodowa. Celem spotkań zorganizowanych w trzech miastach – w Białymstoku, w Łodzi i w Warszawie

– było zaprezentowanie możliwości skutecznego wykorzystania funduszy europejskich do realizacji zadań oświatowych. Uczestnikami konferencji były osoby zaangażowane w edukację, między innymi nauczyciele, dyrektorzy szkół, kadra zarządzająca placówkami edukacyjnymi czy przedstawiciele organów prowadzących.

Z początkiem 2017 r. zainaugurowano pionierski na skalę europejską projekt Erasmus+ Bus, w ramach którego specjaliści z Narodowej Agencji wyruszyli specjalnie przygotowanym autobusem w edukacyjną trasę po Polsce. Głównym celem przedsięwzięcia było dotarcie z ofertą programu do

Erasmus+ Bus podczas Ogólnopolskiego Dnia Informacyjnego Erasmus+ na PGE Narodowym w Warszawie
FOT. KRZYSZTOF KUCZYK

jak największej liczby osób i instytucji, w szczególności do tych, które nie miały styczności z programem Erasmus+. W spotkaniach brali udział przede wszystkim przedstawiciele samorządów, szkół, bibliotek, domów kultury, organizacji kształcenia zawodowego, kadry edukacji dorosłych, organizacji działających w sektorze młodzieży, niekomercyjnych instytucji i organizacji oraz organów publicznych zajmujących się sportem. W roku 2017 bus pokonał dystans 7719 km, a w spotkaniach wzięło udział łącznie 3051 osób. Erasmus+ Bus odwiedził 16 miejscowości w całej Polsce: Warszawę, Orzysz, Golub-Dobrzyń, Ostrów Mazowiecką, Skałę, Racibórz, Kaczki Średnie, Nysę, Łęborg, Sanok, Białowieżę, Tłuszcz, Kobyłkę, Nowy Sącz, Radzymin oraz Jeleń Górz.

Erasmus+ Bus w 2017 r.

7719

przejechanych kilometrów

3051

poinformowanych o programie

30-LECIE PROGRAMU ERASMUS

Rok 2017 był wyjątkowy ze względu na 30-lecie programu Erasmus. W obchody tego jubileuszu włączyła się Polska Narodowa Agencja. Świętowanie rozpoczęło się od Ogólnopolskiego Dnia Informacyjnego, a tematyka Erasmusa była podejmowana podczas licznych wyda-

Działania wspierające

rzeń organizowanych przez FRSE m.in. Europejskiego Tygodnia Młodzieży, Europejskiego Dnia Języków oraz VET Week, a także podczas wizyt Erasmus+ Busa w regionach.

We wrześniu 2017 r., z okazji 30-lecia programu, FRSE przygotowała w ramach Europejskiego Tygodnia Sportu specjalne wydarzenie – bieg Erasmus+ RUN na dystansie 30 kilometrów. W organizację tego przedsięwzięcia zaangażowane były liczne organizacje i instytucje (m.in. Fundacja Jaśka Meli Poza Horyzonty, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Polski Komitet Olimpijski), które wspólnie stworzyły wyjątkowe wydarzenie, wyróżnione podczas europejskiego spotkania pracowników promocji Narodowych Agencji programu Erasmus+.

W biegu, oprócz polskich uczestników, wystartowały także drużyny zagraniczne z Gruzji, Rosji, Białorusi, nie zabrakło też erasmusowych studentów z innych krajów, w tym: z Węgier, Francji i Hiszpanii. Rywalizację ukończyły 34 sześciuosobowe sztafety – łącznie 204 osoby. W sumie w dniu wydarzenia miasteczko biegowe odwiedziło blisko 500 gości, którzy mogli m.in. zapoznać się z ofertą FRSE oraz wziąć udział w grze edukacyjnej dotyczącej Erasmusa.

Na zakończenie rocznych obchodów, 24 listopada w warszawskim Teatrze Capitol odbyła się jubileuszowa konferencja pn. *30-lecie programu Erasmus. Marzenia, perspektywy, sukcesy.*

Dr Marek Prawda, dyrektor Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce. Wystąpienie otwierające obchody 30-lecia programu Erasmus+
FOT. KRZYSZTOF KUCZYK

Upowszechnianie i wykorzystanie rezultatów

Upowszechnianie rezultatów projektów Erasmus+ i pokazywanie przykładów dobrych praktyk to działania, które pozytywnie wpływają na trwałość realizowanych przedsięwzięć i na wartość dodaną całego programu.

Działania Narodowej Agencji w 2017 roku związane z upowszechnianiem rezultatów były prowadzone pod hasłem „Podziel się sukcesem” i stanowiły spójną kampanię informacyjno-promocyjną. W ramach działań upowszechniających zorganizowano konkursy *EDUinspiracje*, *EDUinspirator*, *EDUinspiracje MEDIA*, *Selfie+*, skierowane do beneficjentów instytucjonalnych i indywidualnych programów edukacyjnych zarządzanych przez FRSE, a także promocję dobrych praktyk (pracownicy Narodowej Agencji obsługiwali Platformę Rezultatów Projektów Erasmus+). Do działań informacyjnych wykorzystano szeroki wachlarz narzędzi (wydawnictwo, szkolenia dla beneficjentów, kontakty z mediami). Komunikacja z odbiorcami, oprócz tradycyjnych kanałów, uwzględniła media społecznościowe, newslettery, filmy upowszechniające i strony internetowe. Kontynuowano także projekt „Fotoreportaże”, w ramach którego powstały ciekawe materiały na temat realizowanych projektów.

W kampanii wykorzystano też nowe narzędzia, w tym webinaria, których uczestnicy mogli się zapoznać z przepisami prawa autorskiego oraz z możliwościami korzystania z zewnętrznych zasobów medialnych, a także dowiedzieli się, jak przygotować, publikować i wykorzystać potencjał narzędzi internetowych do promocji rezultatów projektów (zorganizowano dwa tego typu wydarzenia).

Opublikowane zostały dwa biuletyny upowszechniające. Pierwszy, wydany w języku angielskim, prezentował najciekawsze projekty wybrane jako przykłady dobrych praktyk z sektora Edukacja

Laureaci nagród edukacyjnych FRSE podczas uroczystej Gali, zorganizowanej w Warszawie
FOT. KRZYSZTOF KUCZYK

szkolna. Biuletyn został zaprezentowany podczas międzynarodowej konferencji w Bonn (maj 2017 r.), poświęconej najlepszym результатам projektów Erasmus+.

Drugi biuletyn (w języku polskim) przedstawiał propozycje skutecznych działań w zakresie upowszechniania rezultatów projektów edukacyjnych, realizowanych w ramach programu Erasmus+.

EUROPEAN LANGUAGE LABEL

Konkurs European Language Label został zainicjowany przez Komisję Europejską w 2001 roku, a jego celem jest rozwijanie kompetencji językowych i interkulturowych, promowanie osiągnięć metodycznych i dydaktycznych w dziedzinie nauczania języków obcych oraz propagowanie wielojęzyczności. W Polsce konkurs prowadzony jest przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji – Narodową Agencję Programu Erasmus+ oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej. Nagrodzone instytucje otrzymują prestiżowe certyfikaty, które poświadczają ich prawo do firmowania projektów lub inicjatyw znakiem ELL. Najważniejszym kryterium oceny projektów jest ich innowacyjność, która w dziedzinie edukacji językowej polega na wypracowaniu nowych narzędzi, niestosowanych w dotychczasowej praktyce nauczyciela, służących do lepszego rozwijania komunikacyjnych kompetencji językowych, umożliwiających pełną realizację potrzeb i uzupełnianie braków edukacyjnych uczniów.

W latach 2016-2017 obowiązywały europejskie kryteria ustalone przez Komisję Europejską: wielojęzyczne szkoły i klasy – wspieranie różnorodności w szkołach, społeczeństwo przyjazne nauce – nieformalna nauka języków oraz kryterium polskie: język i kultura.

XVII EDYCJA KONKURSU EUROPEAN LANGUAGE LABEL

W 2017 roku na konkurs wpłynęło 46 wniosków. Jury, składające się z ekspertów w dziedzinie nauczania języków obcych, pracujące pod przewodnictwem prof. Hanny Komorowskiej, nagrodiło cztery projekty oraz przyznało jedno wyróżnienie specjalne w kategorii 30-lecie programu Erasmus+. Opisy nagrodzonych projektów dostępne są na stronie internetowej konkursu (ell.org.pl) oraz w *Przewodniku po konferencji*, wydanym z okazji obchodów Europejskiego Dnia Języków. W czasopiśmie wydawanych przez FRSE pojawiły się artykuły na temat projektów, a także wywiady z ich koordynatorami.

Certyfikaty European Language Label wręczono laureatom podczas dorocznej gali połączonej z konferencją pn. *Nauczyciel języka we współczesnym świecie – oczekiwania, wyzwania, perspektywy*, zorganizowaną przez FRSE z okazji obchodów Europejskiego Dnia Języków. Konferencja została przygotowana przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej, Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, przedstawicielstwem Komisji Europejskiej w Polsce, stowarzyszeniem EUNIC, Ośrodkiem Rozwoju Edukacji, British Council, Rumuńskim Instytutem Kultury, Cambridge English Language

Assessment. Odbyła się 25 września 2017 r. w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN.

Motywnym przewodnim wydarzenia były kompetencje nauczycieli języków obcych. Konferencja została podzielona na część dyskusyjną oraz naukową. Uczestnicy spotkania omówili propozycje rozwiązań, które mogą przyczynić się do skuteczniejszego nauczania języków obcych. Panele dyskusyjne dotyczyły kompetencji i umiejętności nauczycieli języków obcych, ich właściwego przygotowania do pracy edukacyjnej i rozwoju zawodowego.

Podczas konferencji obchodzono także jubileusz 60-lecia kwartalnika „Języki Obce w Szkole”, którego wydawcą jest Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji.

KONKURS EDUINSPIRACJE

Konkurs *EDUinspiracje* w roku 2017 odbywał się pod hasłem „Podziel się sukcesem”. Był podsumowaniem kampanii upowszechniającej i promującej projekty Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji pod tym samym tytułem. Konkurs został zainicjowany w 2011 r. w celu wyróżnienia najlepszych projektów zrealizowanych przez beneficjentów programów zarządzanych przez FRSE, wskazania najbardziej wartościowych rezultatów oraz uhonorowania osób szczególnie aktywnych w dziedzinie edukacji. W 2017 r. eksperci z FRSE przyznali łącznie 62 nominacje w 9 zwyczajowych kategoriach i 2 kategoriach specjalnych (związanych z 30-leciem Erasmusa oraz 60-leciem Europejskiego Funduszu Społecznego, 5-leciem realizacji projektów ze środków EFS w ramach PO WER). Po zakończeniu konkursu przeprowadzono wywiady pogłębione z przedstawicielami wszystkich nominowanych instytucji na temat realizowanych projektów (w tym ich wpływu na beneficjenta oraz środowisko lokalne).

Konkurs
EDUinspiracje
w roku 2017
odbywał się pod
hasłem „Podziel
się sukcesem”
FOT. KRZYSZTOF
KUCZYK

Laureaci konkursu *EDUinspiracje*

Kategoria: Edukacja szkolna

Zespół Szkół nr 7, Szkoła Podstawowa nr 10 im. Marii Konopnickiej

Kategoria: Szkolnictwo wyższe

Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie

Kategoria: Edukacja zawodowa

KIKO Business Solutions Inga Kołomyjska

Kategoria: Edukacja dorosłych

Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Dotkniętych Autyzmem „Szkłany Mur”

Kategoria: Edukacja pozaformalna młodzieży

Human Lex Instytut

Kategoria: Polsko-litewska współpraca

Europejskie Centrum Kształcenia i Wychowania OHP w Roskoszy

Kategoria: Polsko-Ukraińska Rada Wymiany Młodzieży

Powiat Gnieźnieński

Kategoria: Projekty realizowane w ramach Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego

Uniwersytet Gdański

Kategoria: Informacja europejska dla młodzieży

Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy

Kategoria specjalna: 30-lecie Erasmus+

Gimnazjum im. Anny Wazówny w Golubiu-Dobrzyniu

Kategoria specjalna: 60-lecie istnienia Europejskiego Funduszu Społecznego, 5-lecie realizacji projektów ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i Wiedza Edukacja Rozwój:

Mobilność kadry edukacji szkolnej

I Społeczne Przedszkole im. Mikołaja Reja w Kielcach

Staże zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz mobilności kadry kształcenia zawodowego

Państwowe Pomaturalne Studium Kształcenia Animatorów Kultury i Bibliotekarzy we Wrocławiu

Zagraniczna mobilność studentów niepełnosprawnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej

Uniwersytet Warszawski

Laureaci konkursu *EDUinspirator*

Kategoria: Edukacja szkolna

Małgorzata Kulka

Kategoria: Edukacja zawodowa

Jarosław Jabłoński

Kategoria: Szkolnictwo wyższe

Grzegorz Mazurek

Kategoria: Edukacja dorosłych

Anna Kwiatkowska

Kategoria: Edukacja pozaformalna młodzieży

Beata Perera

Laureaci konkursu *EDUinspiracje-Media*

Kategoria: Unijne projekty edukacyjne

– odpowiedź na wyzwania, przed którymi stoi współczesna Europa

Marta Gajda, tekst pt. *Chcemy tam wrócić* („Tygodnik Poniadzia”)

Kategoria: Przekraczanie granic – zagraniczne wyjazdy w celach edukacyjnych

Czwartkowy Temat Dnia: *Wyjazdy na Erasmusa* (Czwórka Polskie Radio)

Kategoria: Projekty edukacyjne w reportażach

Czesława Borowik, reportaż pt. *Szczęście pedagoga*, audycja *Kalejdoskop Regionalny* (Polskie Radio Lublin)

Nagroda specjalna

Gabriela Jelonek, cykl audycji pt. *Pocztówka z Portugalii 2* (Radio Meteor UAM)

KONKURS *EDUINSPIRATOR*

Od 2014 r. w konkursie *EDUinspirator* Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji wyróżnia osoby szczególnie zaangażowane w realizację unijnych projektów edukacyjnych. *EDUinspiratorami* zostają ci, którzy chętnie dzielą się swoją wiedzą oraz działają na rzecz społeczności lokalnej. W 2017 r. do FRSE wpłynęło 75 zgłoszeń. Po ich przeanalizowaniu eksperci nominowali do nagrody 19 osób w pięciu kategoriach.

KONKURS *EDUINSPIRACJE-MEDIA*

W konkursie *EDUinspiracje-Media* w 2017 r. po raz trzeci nagrodzeni zostali dziennikarze poruszający tematykę unijnych projektów edukacyjnych oraz ideę uczenia się przez całe życie. Zgłoszono 23 materiały – w tym audycje radiowe, artykuły prasowe i internetowe oraz materiały telewizyjne. Kapituła konkursu wybrała trzech laureatów i przyznała jedną nagrodę specjalną.

GALA WRĘCZENIA NAGRÓD FUNDACJI ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI

Gala Wręczenia Nagród FRSE, która odbyła się 7 grudnia 2017 r. w Warszawie, była największym wydarzeniem dotyczącym promocji i upowszechniania rezultatów dobrych praktyk. Wzięli w niej udział laureaci konkursów *EDUinspiracje*, *EDUinspirator*, *EDUinspiracje-Media*, a także przedstawiciele władz, eksperci w dziedzinie edukacji, media krajowe oraz regionalne.

DOBRE PRAKTYKI

Przykłady projektów Erasmus+ nagrodzonych w konkursie *EDUinspiracje* w 2017 roku.

Program	Erasmus+ Edukacja szkolna Akcja 2 Partnerstwa strategiczne
Tytuł projektu	<i>Pollution! Find a STEM sollution!</i>
Realizator	Zespół Szkół nr 7, Szkoła Podstawowa nr 10 im. Marii Konopnickiej, Gimnazjum nr 7 im. Marii Konopnickiej w Kaliszu
Strona internetowa	zsnr7.kalisz.pl

Celem projektu było zwiększenie kompetencji uczniów w zakresie fizyki, chemii, inżynierii, informatyki oraz matematyki. Przedsięwzięcie miało także kształtować postawy proekologiczne uczestników: młodzież uczyła się budować panele słoneczne, mini-elektrownie wiatrowe, urządzenia do pomiaru jakości powietrza. W projekcie brały udział szkoły z Chorwacji, Czech, Francji, Hiszpanii i Polski – łącznie 2729 uczniów oraz 231 nauczycieli.

Program	Erasmus+ Kształcenie i szkolenia zawodowe Akcja 2 Partnerstwa strategiczne
Tytuł projektu	<i>Rozwój kompetencji lekarzy stomatologów z zakresu komunikacji z pacjentem</i>
Realizator	KIKO Business Solutions Inga Kołomyjska
Strona internetowa	www.comdent.co

Celem projektu było opracowanie metod pokonywania strachu pacjenta przed wizytą w gabinecie stomatologicznym. Na podstawie zdobytej wiedzy i doświadczenia został przygotowany program nauczania dla studentów stomatologii, dotyczący wykorzystywania zaawansowanych technik komunikacyjnych z dziedziny psychologii do przełamywania lęku i fobii. Autorzy projektu upowszechniali jego rezultaty m.in. poprzez szkolenia z zakresu komunikacji interpersonalnej i współpracy w zespole, przeznaczone dla lekarzy oraz warsztaty dla studentów Wydziału Lekarsko-Dentystycznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Program	Erasmus+ Edukacja dorosłych Akcja 1 Mobilność kadry edukacji dorosłych
Tytuł projektu	<i>Razem dla autyzmu</i>
Realizator	Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Dotkniętych Autyzmem „Szklany Mur”
Strona internetowa	szklanymur.pl

Projekt koncentrował się na podnoszeniu kompetencji specjalistów pracujących z osobami z autyzmem. Był realizowany we współpracy z hiszpańskimi organizacjami zajmującymi się tym zagadnieniem. Dzięki wyjazdom zagranicznym polscy uczestnicy projektu mogli poznać nowatorskie metody pracy, a także dowiedzieć się, w jaki sposób angażować społeczność lokalną do wsparcia osób z autyzmem. Wypracowane w projekcie rezultaty mogą być wykorzystywane przez organizacje zajmujące się edukacją osób niepełnosprawnych.

Program	Erasmus+ Młodzież Akcja 1 Mobilność edukacyjna
Tytuł projektu	<i>The underDOG project</i>
Realizator	Human Lex Instytut
Strona internetowa	facebook.com/humaninstytut

Przedsięwzięcie miało na celu wykorzystanie dogoterapii w pracy z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym oraz zdobycie nowych kompetencji przez streetworkerów i wolontariuszy z organizacji partnerskich. Dogoterapia jest zupełnie nową metodą resocjalizacji – uczy tolerancji, cierpliwości, sumienności, empatii, samoakceptacji oraz samokontroli. Korzystnie wpływa na rozwój emocjonalny człowieka i poszerza umiejętności komunikacyjne.

Minister Edukacji Narodowej Anna Zalewska wręcza nagrody autorom najlepszych zdjęć zgłoszonych do konkursu Selfie+
FOT. KRZYSZTOF PACHOLAK

PLATFORMA SELFIE+

Platforma Selfie+ powstała w 2015 roku dla beneficjentów programu Erasmus+ w sektorze Edukacja szkolna. Dzięki platformie możliwe jest dzielenie się (przez uprawnione instytucje) zdjęciami dokumentującymi rezultaty prowadzonych projektów oraz nagrodzenie najciekawszych działań projektowych uwiecznionych na fotografiach. Platforma cieszyła się wielkim zainteresowaniem wśród beneficjentów, w związku z tym od roku 2017 mogą z niej korzystać również instytucje realizujące projekty w pozostałych sektorach programu Erasmus+, a także programu PO WER, Polsko-Litewskiego Funduszu Wymiany Młodzieży oraz Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży.

Konkurs na platformie Selfie+ w 2017 roku trwał od 24 kwietnia do 30 września. Wyboru laureatów dokonali przedstawiciele zespołów programowych FRSE, a rozdanie nagród odbyło się 18 stycznia 2018 r. podczas Ogólnopolskiego Dnia Informacyjnego Programu Erasmus+. Nagrodzonych zostało 37 fotografii w trzech kategoriach:

- *Rezultaty projektów* (I nagrodę otrzymało sześć zdjęć, II nagrodę trzy zdjęcia),
- *Pokaż nam plusy swojego Erasmus+* (I nagrodę otrzymało pięć zdjęć, II nagrodę cztery zdjęcia, III nagrodę jedno zdjęcie),
- *Twój projekt w jednym ujęciu* (I nagrodę otrzymało osiem zdjęć, II nagrodę pięć zdjęć, III nagrodę cztery zdjęcia, a jedno zdjęcie zostało wyróżnione).

Współpraca zewnętrzna

W 2017 r. Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji współorganizowała lub wspierała merytorycznie wydarzenia przygotowywane przez instytucje partnerskie. Podczas każdego z nich działało stoisko informacyjne z materiałami na temat programu Erasmus+ oraz innych programów realizowanych przez Fundację.

W roku 2017 FRSE uczestniczyła w licznych spotkaniach dotyczących szkolnictwa wyższego. Warto wymienić tutaj poznańską konferencję Narodowego Kongresu Nauki pn. *Doskonałość naukowa – jak równać do najlepszych* (23 lutego), podczas której przedstawiciele polskiego środowiska akademickiego debatowali na temat przyczyn utrwalania przeciętności w szkolnictwie wyższym oraz zastanawiali się, jakie zmiany strukturalne przyczynią się do uzyskania doskonałości naukowej. Wydarzenie zorganizował Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu wspólnie z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Polską Akademią Nauk.

Parada Schumana 2017. W wielobarwnym pochodzie szli również przedstawiciele FRSE
FOT. KRZYSZTOF PACHOLAK

FRSE uczestniczyła też w debacie oksfordzkiej podczas Narodowego Kongresu Nauki w Lublinie (23 marca). Dyskusja dotyczyła problemów i wyzwań polskiego szkolnictwa wyższego, a oprócz tego była okazją do przeprowadzenia innowacyjnych konsultacji wśród społeczności studenckiej (odbyła się w formacie Akademickich Mistrzostw Polski Debat Oksfordzkich).

Innym wydarzeniem, w które zaangażowała się Fundacja, była Konferencja Programowa Narodowego Kongresu Nauki pn. *Ustrój i zarządzanie w szkolnictwie wyższym* (19-20 czerwca, Warszawa). Była to dziewiąta i ostatnia z konferencji przygotowujących Narodowy Kongres Nauki w Krakowie, a jej celem było omówienie systemu zarządzania różnego typu uczelniami wyższymi w Polsce.

Dużą część imprez partnerskich poświęcona była edukacji zawodowej. Podczas konferencji pn. *Zmiany w kształceniu zawodowym i doradztwie edukacyjno-zawodowym* (20-22 czerwca, Warszawa), zorganizowanej przez Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Fundację Rozwoju Systemu Edukacji, poruszano temat zmian w systemie edukacji, w szczególności w kształceniu zawodowym i doradztwie edukacyjno-zawodowym. Kolejnym tego typu spotkaniem była konferencja pn. *Pracodawca – kluczowy partner w kształceniu zawodowym* (12 lipca, Warszawa), w której uczestniczyli pracodawcy z całego kraju.

Fundacja współorganizowała XII Forum Ekonomiczne Młodych Liderów w Nowym Sączu (4-9 września) – wydarzenie będące częścią Forum Ekonomicznego w Krynicy. Wzięło w nim udział prawie 350 osób z 42 państw, które debatowały na temat przyszłości Europy i sytuacji młodego pokolenia. W spotkaniu uczestniczyła Prezes Rady Ministrów Beata Szydło.

W drugim półroczu Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji została głównym partnerem merytorycznym II Kongresu Małych i Średnich Przedsiębiorstw (18-20 października, Katowice). Przedstawiciel FRSE poprowadził debatę ekspercką pt. *Jak wspierać dialog edukacji z biznesem? Promocja i rozwój oraz dopasowanie do potrzeb rynkowych kształcenia zawodowego*.

17 listopada 2017 r. Fundacja, wraz z „Dziennikiem Gazetą Prawną”, zorganizowała debatę pt. *Perspektywy współpracy szkolnictwa zawodowego z pracodawcami – szanse i możliwości*. Jednym z tematów dyskusji była kwestia promowania najlepszych rozwiązań kształcenia zawodowego w Polsce poprzez europejskie zawody EuroSkills.

Podobnie jak w poprzednich latach Fundacja wzięła udział w Paradzie Schumana (6 maja) – corocznym święcie zwolenników Unii Europejskiej. Tematem przewodnim współorganizowanego przez FRSE Miasteczka Schumana, czyli miejsca spotkań z ekspertami i prezentacji najciekawszych inicjatyw, była młodzież w Unii Europejskiej oraz wyzwania, jakie stawia przed nią współczesny świat. Można było m.in. posłuchać otwartych debat poświęconych młodym ludziom w Unii Europejskiej i uzyskać odpowiedź na pytania o preferencje wyborcze tej grupy, jej oczekiwania zawodowe, powody wyjazdów za granicę, a także zastanowić się nad zjawiskiem konfliktu pokoleń.

READY, STUDY, GO!

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, wspólnie z Ministerstwem Spraw Zagranicznych, Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji i Konferencją Rektorów Akademickich Szkół Polskich realizowało w 2017 r. plan promocji polskiego szkolnictwa wyższego za granicą m.in. organizując polskie stoiska narodowe pod szyldem kampanii *Ready, Study, Go! POLAND* oraz *Research & Go! POLAND*, wystawiane na największych, najbardziej prestiżowych konferencjach i targach edukacyjnych na świecie. Stoisko *Ready, Study, Go! Poland* otrzymało w Baku nagrodę dla najlepszego stoiska zagranicznego.

Oprócz tego w roku 2017 Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji kontynuowała kampanię *Erasmus+ in Poland*, promującą Europejski Obszar Szkolnictwa Wyższego. Przedstawiciele FRSE prezentowali możliwości studiowania w Polsce oraz promowali program Erasmus+ podczas targów w: Wilnie, Tbilisi, Kijowie, Ałmaty, Taszkencie, Los Angeles, Sewilli, Baku i Chengdu.

Polska Narodowa Agencja Programu Erasmus+ od wielu lat ściśle współpracuje z mediami, dzięki czemu skutecznie dociera z informacjami na temat zarządzanych przez nią programów do szerokiego grona odbiorców. W roku 2017 współpraca ta zaowocowała licznymi publikacjami na temat Fundacji – najpopularniejsze hasło związane z FRSE, czyli „program Erasmus+”, pojawiło się w przestrzeni medialnej 10 969 razy. Najwięcej materiałów na ten temat opublikowano w internecie, w dalszej kolejności w prasie oraz radiu i w telewizji.

W 2017 r. FRSE po raz trzeci zorganizowała konkurs zatytułowany *EDUinspiracje-Media*, którego zadaniem było wyróżnienie autorów najlepszych materiałów dziennikarskich, dotyczących programów i inicjatyw zarządzanych przez Fundację oraz popularyzujących ideę uczenia się przez całe życie.

Spośród przeprowadzonych działań medialnych warto wyróżnić konferencję prasową dotyczącą 30-lecia programu Erasmus, zorganizowaną w Warszawie w ramach Ogólnopolskiego Dnia Informacyjnego Programu Erasmus+. Uczestniczyli w niej przedstawiciele wielu redakcji, w tym TVP Info, RMF FM, Programu Trzeciego Polskiego Radia, „Tygodnika Przegląd”, „Dziennika Gazety Prawnej”, Polskiej Agencji Prasowej. Całoroczne obchody 30-lecia programu Erasmus zostały objęte patronatem medialnym przez „Forum Akademickie”, Radio dla Ciebie oraz TVP Info.

Innymi ważnymi wydarzeniami z udziałem mediów były: Europejski Tydzień Młodych oraz debata pt. *Cyfryzacja otwiera przed nami granice wyobraźni – współczesne formy zaangażowania młodych w społeczeństwie obywatelskim*, która odbyła się w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie. Wzięli w niej udział przedstawiciele młodzieży, decydentów, mediów społecznościowych oraz środowisk naukowych. Debata była transmitowana przez radiową Czwórkę, która objęła to wydarzenie patronatem, a także inne media (Polska Agencja Radiowa, Radio dla Ciebie).

Narodowa Agencja Programu Erasmus+ prowadziła monitoring mediów i przygotowywała miesięczne oraz roczne raporty medialne. Wynika z nich, że co miesiąc publikowanych jest ok. 1000 różnego rodzaju materiałów na temat programów zarządzanych przez FRSE oraz realizowanych przez nią inicjatyw.

ERASMUS+ ONLINE

243 721 użytkowników

70% użytkowników powracających

1 691 766 odsłon

15 890 polubień na koniec 2017 r.

Na przestrzeni roku przybyło 1029 osób

717 123 – łączny zasięg wszystkich aktywności na stronie

2 oficjalne kanały: FRSEtv, Eurodesk Polska

267 zamieszczonych filmów

łączny czas oglądania: 86 752 min.

profil na Flickr 2012 r.

3416 dodanych zdjęć w 2017 r.

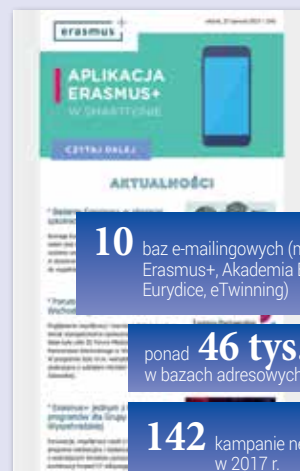
Flickr FRSE dobrą praktyką wg portalu ngo.pl oraz technologie.org.pl

452 udostępnień filmów

FRSE na Twitterze od 2014 r.

3 profile: Erasmus+ Polska, FRSE, eTwinning, Eurodesk Polska

10 baz e-mailingowych (m.in. program Erasmus+, Akademia Erasmus+, Eurydice, eTwinning)

ponad 46 tys. odbiorców w bazach adresowych

142 kampanie newsletterowe w 2017 r.

828 120 dostarczonych e-maili

Badania i analizy

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji prowadzi badania wpływu oraz rezultatów programu Erasmus+, realizując wytyczne Komisji Europejskiej dotyczące wdrażania polityki edukacyjnej i szkoleniowej opartej na dowodach. W roku 2017 FRSE kontynuowała cztery międzynarodowe projekty badawcze w sektorach Młodzież i Edukacja szkolna, a także rozpoczęła badania wpływu programu na losy jego uczestników w sektorach Kształcenie i szkolenia zawodowe oraz Szkolnictwo wyższe. W sumie Fundacja była zaangażowana w dziewięć projektów badawczych.

BADANIA MIĘDZYNARODOWE

Udział w międzynarodowych projektach badawczych oznacza możliwość wymiany doświadczeń oraz wspólnej pracy nad metodologią i opracowywaniem wyników, ale stwarza również okazję do tworzenia rekomendacji i prowadzenia dyskusji nad jak najlepszymi sposobami ich wdrożenia. Z tego powodu Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji mocno angażuje się w tego rodzaju działalność, zarówno w ramach projektów wieloletnich, jak i przedsięwzięć realizowanych w krótszej perspektywie czasowej. W 2017 r. Fundacja kontynuowała prace w dwóch badaniach w sektorze Młodzież, realizowanych wspólnie z partnerami zagranicznymi w ramach międzynarodowych projektów sieci badawczej RAY (*Research-based analysis and monitoring of Erasmus+ Youth*). Pierwsze z nich mierzy efekty projektów szkoleń realizowanych w programie Erasmus+, w tym ich wpływ na uczestników i instytucje, trwałość rezultatów w postaci nowych partnerstw i wartość dodaną międzynarodowych projektów edukacyjnych. Celem drugiego, realizowanego rokrocznie od

Uczestnicy Międzynarodowego Seminarium Badawczego Evidence-based policy in Erasmus+, zorganizowanego w Warszawie w dniach 25-27 października 2017 r. przez Pion Analityczno-Badawczy FRSE
FOT. KRZYSZTOF KUCZYK

2008 roku, jest dostarczenie twórcom polityki młodzieżowej niezbędnej wiedzy, w tym informacji o efektach uczenia się i kompetencjach zdobywanych w ramach edukacji pozaformalnej.

W 2017 roku zakończyło się wdrażanie projektu międzyagencyjnego pn. *Badanie wpływu Wolontariatu Europejskiego (EVS) na społeczności lokalne*, zainicjowanego i koordynowanego przez FRSE. Partnerzy w Polsce, na Litwie i na Węgrzech opracowali raport z wynikami badań, który w Polsce zaprezentowano na konferencjach krajowych i międzynarodowych. Raport jest dostępny na stronie internetowej Fundacji.

Inne międzynarodowe badanie, realizowane w sektorze Edukacja szkolna, dotyczyło oceny wpływu zagranicznych szkoleń kadry nauczycielskiej na wzrost kompetencji kadry oraz rozwój instytucjonalny polskich placówek edukacyjnych. W 2017 r. przyjęto i opublikowano wspólny raport międzynarodowy na ten temat (opracowany na podstawie raportów krajowych), przygotowano także rekomendacje dla instytucji realizujących projekty. Badanie, koordynowane przez Litewską Narodową Agencję we współpracy z partnerami z Polski, Niemiec, Estonii i Finlandii, jest kontynuowane w 2018 r.

W 2017 r. zakończyło się opracowywanie raportu z ewaluacji II edycji programu Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy. Oceniono w nim wsparcie udzielone polskim instytucjom edukacyjnym w kontekście celów programu, trwałości rezultatów i wpływu na potencjał instytucji (badane były projekty realizowane w latach 2012-2016). W ewaluacji wzięli udział przedstawiciele zespołów projektowych, uczestnicy mobilności edukacyjnych oraz eksperci oceniający wnioski.

BADANIA KRAJOWE

W 2017 r. FRSE rozpoczęła samodzielnie realizację kilku nowych projektów badawczych. Jednym z nich jest badanie dotyczące pomiaru współpracy sektora Szkolnictwa wyższego ze światem biznesu, a jego celem jest określenie obszarów współdziałania tych dwóch światów oraz prezentacja metodologii wskaźników opisujących współpracę. Badanie uwzględnia przegląd wskaźników oraz praktyk międzynarodowych i krajowych, opracowanie metodologii, przeprowadzenie rozmów z zainteresowanymi interesariuszami oraz uruchomienie pilotażu wskaźników na poszczególnych uczelniach krajowych i zagranicznych.

Kolejne badanie związane jest również z sektorem Szkolnictwa wyższego i dotyczy losów edukacyjno-zawodowych stypendystów programu Erasmus i Erasmus+. Jego celem jest analiza ścieżek edukacyjnych i zawodowych studentów, którzy brali udział w mobilnościach (wyjazdach na zagraniczne studia i praktyki). Badanie ma charakter pomiaru podłużnego (pomiar realizowany po roku i po trzech latach od zakończenia studiów). Fundacja przeprowadziła badanie pilotażowe oraz uruchomiła badanie główne. Dodatkowo dokonana została zbiorcza analiza wszystkich raportów indywidualnych, wypełnianych przez polskich studentów po powrocie ze stypendium w latach 2007-2015, a jej wyniki opublikowano na stronie internetowej Fundacji.

W sektorze Kształcenie i szkolenia zawodowe przeprowadzono badanie losów absolwentów staży i praktyk zawodowych finansowanych ze środków programów zarządzanych przez FRSE. Celem badania było zdobycie informacji na temat losów edukacyjno-zawodowych uczestników mobilności w ramach programu Erasmus+, programu „Uczenie się przez całe życie” (Leonardo da Vinci) oraz projektów systemowych finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, a poruszone w nim zostały kwestie rozwoju kompetencji, wyboru dalszych ścieżek zawodowych uczniów szkół zawodowych oraz wpływu staży i praktyk zawodowych na dalszą karierę i rozwój osobisty uczestników wyjazdów.

W 2017 r. rozpoczęto badanie dotyczące trwałości rezultatów projektów instytucjonalnych. Uwzględniono w nim projekty nagrodzone jako dobre praktyki w konkursie *EDUinspiracje* w pięciu sektorach programu Erasmus+ (Edukacja szkolna, Szkolnictwo wyższe, Kształcenie i szkolenia zawodowe, Edukacja dorosłych, Młodzież) w latach 2011-2016. Badanie miało charakter jakościowy, a jego celem było sprawdzenie, w jaki sposób rezultaty są wykorzystywane przez beneficjentów

po zakończeniu realizacji projektów, jaki jest ich wpływ na funkcjonowanie instytucji edukacyjnych oraz na uczestników projektów. Zidentyfikowano także czynniki pozytywne oraz bariery mające wpływ na trwałość rezultatów projektów. Publikację raportu przewidziano na rok 2018.

PLATFORMA YOUTH WIKI

Portal Youth Wiki to internetowa baza danych poświęcona polityce młodzieżowej w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Platforma jest systematycznie budowana (lata 2015-2018) i dotyczy obszarów wymienionych w europejskiej strategii dotyczącej młodzieży: edukacji i szkoleń, wolontariatu, udziału w życiu społecznym i politycznym, zatrudnienia, włączenia społecznego, zdrowia, kreatywności i kultury oraz młodzieży i świata. Oprócz przeglądu dokumentów prawnych, strategii i polityk, baza zawiera: zbiorcze zestawienia statystyczne i wyniki badań naukowych dotyczących młodzieży w danym państwie, wykaz inicjatyw młodzieżowych podejmowanych w poszczególnych krajach, przykłady dobrych praktyk, wyniki monitoringu dotyczącego sytuacji młodzieży na poziomie krajowym. Portal jest dostępny pod adresem: eacea.ec.europa.eu/national-policies/en/youthwiki.

UPOWSZECHNIANIE WYNIKÓW

Efektom działań eksperckich Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji (obejmujących również działalność Krajowego Biura Eurydice) są przekrojowe analizy oraz wyniki ewaluacji, zamieszczone na stronie internetowej Fundacji (frse.org.pl/badania) oraz w wersji drukowanej jako zestawienia i raporty. Publikacje te powstają na podstawie danych statystycznych, statystyk programu Erasmus+ (m.in. wyników konkursów, podsumowań rocznych w poszczególnych sektorach, sprawozdań), raportów z poszczególnych badań oraz informacji na temat funkcjonowania sektora edukacji w Europie i w Polsce (w tym doświadczeń beneficjentów projektów edukacyjnych). Wyniki prac są prezentowane podczas krajowych i międzynarodowych wydarzeń edukacyjnych, zarówno naukowo-badawczych, jak i tych adresowanych do szerszej grupy odbiorców, w tym do beneficjentów Erasmus+. To właśnie ta ostatnia grupa może skorzystać z zaleceń i przykładów sprawdzonych rozwiązań, żeby zrealizować dobre jakościowo projekty i działania.

MIĘDZYNARODOWE SEMINARIUM BADAWCZE

W dniach 25-27 października 2017 r. FRSE zorganizowała pierwsze w Europie seminarium badawcze pn. *Evidence-based Policy in Erasmus+. Seminar on research and methodology*, dotyczące analizy efektów projektów realizowanych we wszystkich pięciu sektorach programu Erasmus+.

W wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele dwudziestu krajów zaangażowanych w prowadzenie badań i analiz dotyczących europejskich programów edukacyjnych, a jednym z punktów programu było wystąpienie przedstawiciela Komisji Europejskiej, dotyczące metodologii

ewaluacji śródkresowej programu Erasmus+. W ramach seminarium odbyły się cztery sesje tematyczne. Były one poświęcone: zatrudnialności i ścieżkom kariery, rozwojowi instytucjonalnemu, współpracy międzynarodowej, wpływowi programu na nabywanie umiejętności społecznych i międzykulturowych. Podczas sesji zaprezentowano wyniki najnowszych badań (w tym kilku realizowanych przez FRSE) oraz dzielono się doświadczeniami w sprawie metod prowadzenia badań w dziedzinie edukacji. Informacja na temat seminarium jest dostępna na stronie internetowej Fundacji (frse.org.pl/miedzynarodowe-seminarium-badawcze-po-raz-pierwszy-w-europie).

www.frse.org.pl/badania

FOT. KRZYSZTOF KUCZYK

Eurydice

Eurydice to europejska sieć informacji o systemach edukacji państw biorących udział w programie Erasmus+. Sieć zbiera i udostępnia w formie gotowych raportów oraz baz danych informacje, dane statystyczne oraz wyniki badań dotyczące struktur systemów, zasad ich funkcjonowania oraz kierunków reform. Dzięki dostępności wniosków z analizy danych porównawczych oraz wymianie informacji o systemach edukacji ułatwiony jest proces podejmowania decyzji dotyczących edukacji oraz prowadzenia krajowej i europejskiej polityki edukacyjnej w tym zakresie.

Publikacje Eurydice skierowane są do twórców polityki edukacyjnej zajmujących się oświatą i szkolnictwem wyższym, kadry kierowniczej w edukacji, pracowników administracji oświatowej różnych szczebli, przedstawicieli środowisk naukowych i akademickich, nauczycieli, studentów, uczniów i rodziców, a także do osób zainteresowanych edukacją w Europie.

W roku 2017 Sieć Eurydice opublikowała następujące raporty:

- *Key Data on Language Teaching* (publikacja dotycząca nauczania języków w szkołach w Europie),
- *Eurydice Brief. Key Data on Language Teaching* (wersja skrócona raportu),
- *Academic Teachers* (publikacja porównawcza dotycząca zawodu nauczyciela akademickiego),
- *Eurydice Brief. Modernisation of Higher Education in Europe. Academic Staff 2017* (wersja skrócona raportu),
- *Citizenship Education* (raport dotyczący edukacji obywatelskiej).

POLSKIE BIURO EURYDICE

Polskie Biuro wchodzi w skład europejskiej sieci Eurydice od roku 1996. Współtworzy jej raporty i publikacje oraz przygotowuje i upowszechnia informacje o różnych dziedzinach edukacji w innych państwach Unii Europejskiej, wspierając w ten sposób osoby odpowiedzialne za politykę edukacyjną kraju. Biuro funkcjonuje jako część Zespołu Analityczno-Badawczego Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji i jest aktywnie zaangażowane w jego prace.

DZIAŁANIA WYDAWNICZE

Najważniejszym wydarzeniem dla Polskiego Biura w roku 2017 było wydanie publikacji pt. *Zrozumieć edukację w Europie. 20 lat Eurydice w Polsce*. Jest to zbiór artykułów eksperckich poświęconych przemianom polskiej edukacji w ostatnim dwudziestoleciu, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów tematycznych związanych z wspólnymi celami europejskimi.

Przygotowane zostały także polskie tłumaczenia (z języka angielskiego) następujących publikacji:

- *Kluczowe dane dotyczące nauczania języków w Europie,*
- *Tablica wyników mobilności studentów. Uwarunkowania studiowania za granicą,*
- *Modernizacja szkolnictwa wyższego w Europie. Kadra akademicka – 2017.*

Wśród innych opracowań warto wymienić streszczenia do publikacji tematycznych (udostępnione na polskiej stronie Eurydice), informację o polskim systemie edukacji po reformie (dostępna w językach polskim i angielskim na stronie internetowej), raport własny biura nt. kształcenia nauczycieli w Finlandii. Pracownicy Biura przygotowali również cztery artykuły do wydawanego przez FRSE kwartalnika „Europa dla Aktywnych”.

Publikacje były w 2017 r. szeroko rozpowszechniane wśród pracowników Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wydawnictwa te trafiły również do instytucji badawczych, bibliotek, szkół wyższych, do Przedstawicielstwa Unii Europejskiej, Kancelarii Sejmu, Senatu i Kancelarii Prezydenta RP oraz do kuratoriów i wojewódzkich bibliotek pedagogicznych – w sumie lista adresatów liczy około 250 instytucji i użytkowników indywidualnych. Książki Eurydice były promowane przy okazji krajowych i zagranicznych konferencji oraz seminariów edukacyjnych (m.in. podczas Ogólnopolskiego Dnia Informacyjnego Erasmus+, międzynarodowego seminarium badawczego Erasmus+ oraz II Forum Edukacji Dorosłych).

COROCZNA AKTUALIZACJA PUBLIKACJI INTERNETOWYCH

W 2017 r. Biuro zaktualizowało – w wersjach polskiej i angielskiej – dane dotyczące systemu edukacji w Polsce, zamieszczone w bazie „National Education Systems” (dawniej „Eurypedia”) na stronie internetowej Komisji Europejskiej. Opis ten liczy ok. 250 stron i obejmuje 14 obszarów tematycznych zawierających szczegółowe informacje m.in. na temat organizacji systemu edukacji i administracji oświatowej, poziomów kształcenia oraz aktualnych reform i inicjatyw w polityce edukacyjnej.

Biuro uaktualniło także dane dla Polski w internetowych publikacjach z serii „Fakty i liczby”: Kalendarz roku szkolnego, Kalendarz roku akademickiego, Diagramy prezentujące aktualne struktury systemów edukacji, Czas nauczania poszczególnych przedmiotów w szkolnictwie obowiązkowym, Opłaty za studia i wsparcie materialne dla studentów. Aktualizacja publikacji dotyczącej zarobków nauczycieli i dyrektorów szkół została przesunięta na rok 2018 ze względu na konieczność opracowania nowego wspólnego kwestionariusza (narzędzia zbierania danych), służącego zarówno Eurydice, jak i OECD.

PUBLIKACJE W PRZYGOTOWANIU

W 2017 r. kontynuowano prace nad przygotowaniem publikacji zaplanowanych na rok 2018:

- *Teaching careers in Europe* (publikacja o zawodzie nauczyciela, która ukazała się w lutym 2018 r.),
- *The European Higher Education Area in 2018* (raport z przebiegu procesu bolońskiego, który ukazał się w maju 2018 r.),
- raport o integracji migrantów w szkołach w Europie (ukaze się jesienią 2018 r.),
- raport z serii *Kluczowe Dane*, dotyczący wczesnej edukacji i opieki w Europie (ukaze się wiosną 2019 r.),
- raport poświęcony edukacji cyfrowej (ukaze się wiosną 2019 r.),
- raport o migrantach w szkolnictwie wyższym (ukaze się na początku 2019 r.).

Tematyka kolejnych publikacji, których opracowanie planowane jest na lata 2018 i 2019 obejmuje:

- zapobieganie nierównościami w edukacji,
- mobilność studentów w szkolnictwie wyższym,
- zawód nauczyciela (raport uwzględniający wyniki badania OECD TALIS),
- edukację dorosłych,
- realizację Procesu Bolońskiego.

FORUM QUESTION AND ANSWER

W obrębie Sieci Eurydice funkcjonuje serwis informacyjny pod nazwą *Question and Answer Service (Q&A)*, który umożliwia wysyłanie do wszystkich ośrodków Sieci pytań istotnych dla polityki edukacyjnej danego kraju. W roku 2017 w Polskim Biurze Eurydice opracowane zostały odpowiedzi na 25 pytań w ramach serwisu. Z kolei polscy twórcy polityki edukacyjnej korzystali z serwisu czterokrotnie, zadając pytania dotyczące rozwiązań stosowanych w innych systemach edukacji.

INTERNET I MEDIA SPOŁECZNOŚCIOWE

Na bieżąco aktualizowana była strona internetowa Polskiego Biura Eurydice (eurydice.org.pl): dodawano nowości wydawnicze w języku polskim i angielskim, streszczenia raportów w języku polskim, a także aktualności informujące o nowych publikacjach w dziedzinie edukacji. Ponadto aktualizowany był profil na Facebooku (Eurydice Polska) i rozsyłane newslettery tematyczne promujące najnowsze publikacje.

Mediateka FRSE

Poza licznymi konferencjami i spotkaniami organizowanymi na terenie całej Polski, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji kontynuuje promocję swojej działalności – podobnie do lat poprzednich – poprzez wydawanie bezpłatnych publikacji w formie tradycyjnej i elektronicznej. W 2017 roku zapadła decyzja o utworzeniu w jej strukturze Wydawnictwa FRSE, które m.in. rozpoczęło prace nad Serią Naukową FRSE.

PUBLIKACJE INFORMACYJNO-PROMOCYJNE I PRZEWODNIKI

Program Erasmus+ w Polsce. Raport 2016

Publikacja szczegółowo opisuje trzeci rok działalności programu Erasmus+ w Polsce. Zapoznaje z przykładami dobrych praktyk beneficjentów, statystykami za rok 2016, działaniami Narodowej Agencji oraz programami i inicjatywami wspomagającymi realizację celów programu Erasmus+. Raport polecany jest wszystkim osobom zainteresowanym działalnością FRSE, a szczególnie beneficjentom oraz podmiotom planującym realizację projektu w ramach programu Erasmus+.

Zwycięskie projekty w konkursie eTwinning 2017

Publikacja prezentuje najlepsze projekty nagrodzone w konkursie *Nasz projekt eTwinning 2017*. Zwycięskie przedsięwzięcia są przykładem interdyscyplinarnej i wymagającej zaangażowania pracy zarówno nauczycieli, jak i uczniów. Publikacja jest uhonorowaniem ich ponadprzeciętnych osiągnięć oraz stanowi źródło inspiracji dla wszystkich zainteresowanych dodatkowymi działaniami.

Staż i praktyki w instytucjach międzynarodowych

Publikacja jest przewodnikiem dla wszystkich zainteresowanych stażami i praktykami za granicą, przygotowanym przez ekspertów z Eurodesk Polska. Znajdują się w nim opisy niemal wszystkich staży, praktyk i programów oferowanych przez instytucje międzynarodowe – unijne, europejskie i globalne.

Daj się odnaleźć!

Jak skutecznie upowszechniać wyniki wspólnej pracy? W tej książce zaprezentowano narzędzia prawne i techniczne służące upowszechnianiu rezultatów projektów edukacyjnych. Publikacja zawiera cenne wskazówki pozwalające unikać często powielanych błędów i osiągać lepsze efekty, dlatego sięgnąć po nią powinny przede wszystkim osoby planujące i przygotowujące projekty.

EDUinspiracje – konkurs 2017

Publikacja prezentuje projekty nagrodzone w ramach konkursu *EDUinspiracje 2017*, zorganizowanego pod hasłem „Podziel się sukcesem”. Książka polecana jest wszystkim zainteresowanym pozytywnymi zmianami w polskim systemie edukacji, do których te przedsięwzięcia się przyczyniają. Ponadto pokazuje, w jaki sposób ambitne projekty edukacyjne wpływają na rozwój zawodowy i osobisty tysięcy uczestników – uczniów, studentów, nauczycieli, wykładowców, edukatorów i trenerów.

Wykorzystanie założeń systemu ECVET w projektach mobilności edukacyjnej w sektorze Kształcenie i szkolenia zawodowe

Publikacja przygotowana przez ekspertów ECVET Polska powstała z myślą o osobach planujących lub realizujących projekty mobilności edukacyjnej z wykorzystaniem założeń systemu ECVET: koordynatorów projektów, dyrektorów instytucji, trenerów, instruktorów, nauczycieli oraz metodyków, a także innych osób zaangażowanych w realizację projektu i współpracę z partnerami zagranicznymi.

PUBLIKACJE TEMATYCZNE

Programowanie z eTwinning

Publikacja jest podsumowaniem cieszącej się ogromnym zainteresowaniem kampanii zatytułowanej *Programowanie z eTwinning*. Zaprezentowano w niej projekty dotyczące nauki programowania oraz scenariusze zajęć. Publikacja skierowana jest przede wszystkim do dyrektorów oraz nauczycieli szkół i przedszkoli.

Uczenie dorosłych okiem praktyka. EPALE 2017

Publikacja jest zbiorem 30 artykułów napisanych przez ambasadorów i użytkowników elektronicznej platformy na rzecz uczenia się dorosłych w Europie – EPALE. Czytelnicy znajdą w tym zbiorze artykuły dotyczące: wyzwań, trendów oraz narzędzi wykorzystywanych przez praktyków, a także inspirujące materiały poświęcone nowoczesnym technologiom i dobrym praktykom w zakresie edukacji dorosłych.

Papiery do kariery

Publikacja przygotowana przez ekspertów Krajowego Centrum Europass w ramach projektu *Papiery do kariery* zawiera sprawdzone pomysły i wartościowe scenariusze lekcji zatytułowane „Wygraj przyszłość z Europass”. Przeznaczona jest dla nauczycieli i szkolnych doradców zawodowych prowadzących lekcje dla uczniów w szkołach średnich.

Oblicza niezawodowej edukacji dorosłych w programie Erasmus+

Publikacja prezentuje, w jaki sposób program Erasmus+ wspiera niezawodową edukację osób dorosłych w Polsce. Autorzy poszczególnych rozdziałów opisują jej różnorodność, treści i formy, podkreślając, w jaki sposób współpraca z zagranicznymi partnerami wpływa na rozwój różnych typów organizacji i instytucji oraz na ich ofertę edukacyjną dla osób dorosłych.

PUBLIKACJE SIECI EURYDICE

Tablica wyników mobilności studentów. Uwarunkowania studiowania za granicą

Raport Eurydice informuje o postępie, jaki odnotowano w poszczególnych krajach w zakresie upowszechniania i ułatwiania wyjazdów młodzieży na studia zagraniczne. Publikacja pokazuje, że mobilność służy indywidualnemu rozwojowi studentów i stanowi czynnik ułatwiający późniejsze znalezienie pracy, a także pozytywnie wpływa na same uczelnie i system szkolnictwa wyższego.

Kluczowe dane o nauczaniu języków w szkołach w Europie 2017

Raport z serii „Kluczowe dane” opisuje najważniejsze trendy w polityce edukacyjnej w dziedzinie nauczania i uczenia się języków obcych w 42 europejskich systemach edukacyjnych. W raporcie znajdują się także informacje dotyczące obecności w programach szkolnych języków regionalnych, mniejszości narodowych i etnicznych oraz języków klasycznych. W opracowaniu znaleźć można również informacje dotyczące wsparcia językowego dla nowo przybyłych uczniów-migrantów.

Modernizacja szkolnictwa wyższego w Europie: kadra akademicka – 2017

Raport Eurydice przedstawia sytuację kadry akademickiej we współczesnym szkolnictwie wyższym. Szczegółowo opisuje wymagania dotyczące kwalifikacji nauczycieli akademickich, proces rekrutacji do zawodu, warunki zatrudnienia oraz wpływ mechanizmów zapewniania jakości na sytuację zawodową kadry. W raporcie można znaleźć również informacje o krajowych strategiach dotyczących umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego i ich związkach z mobilnością nauczycieli akademickich.

RAPORTY Z BADAŃ PRZEPROWADZONYCH PRZEZ FRSE

The impact of European Voluntary Service projects on local communities

Anglojęzyczne opracowanie wyników badania RAY (*Research – based analysis and monitoring of Erasmus+ Youth programme*) pokazuje, że długoterminowe projekty EVS mają duży wpływ na społeczności lokalne. Badania zrealizowały narodowe agencje programu Erasmus+ z Polski, Węgier i Litwy, co umożliwiło porównanie krajowych realiów oraz znalezienie podobieństw i różnic w odniesieniu do lokalnego wpływu projektów EVS.

Fundusz pełen wiedzy

Raport prezentuje wyniki ewaluacji II edycji programu Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy (FSS). Głównym celem badania była ocena wsparcia udzielonego polskim instytucjom edukacyjnym w ramach FSS (projekty realizowane w latach 2012-2016)

CZASOPISMA

„**Europa dla Aktywnych**” to 36-stronicowy kwartalnik dotyczący tematyki edukacyjnej oraz europejskiej, przeznaczony przede wszystkim dla organizacji pozarządowych i instytucji edukacyjnych. Czasopismo rozsyłane jest do blisko 3 tys. odbiorców. Wszystkie numery czasopisma są dostępne online pod adresem: europadlaaktywnych.pl.

„**Języki Obce w Szkole**” to czasopismo, które dostarcza nauczycielom języków obcych informacji teoretycznych i praktycznych z zakresu glotodydaktyki, językoznawstwa, psycholingwistyki i kulturoznawstwa. W piśmie poruszane są zagadnienia odnoszące się do projektów realizowanych w ramach unijnych programów edukacyjnych, w tym opisujące działania realizowane w ramach programu Erasmus+, w szczególności projekty nagrodzone w konkursie European Language Label. Wszystkie numery „Języków Obcych w Szkole” dostępne są online na stronie www.jows.pl oraz poprzez profil na Facebooku (fb.com/jezykiwshkole). W 2017 r. czasopismo obchodziło swoje 60-lecie i z tej okazji podczas konferencji w ramach obchodów Europejskiego Dnia Języków zaprezentowana została wystawa poświęconą sześciu dekadom działalności pisma, a swoją premierę miała wydana przez FRSE książka prof. Hanny Komorowskiej pt. *Kształcenie językowe w Polsce. 60 lat czasopisma „Języki Obce w Szkole”*.

www.frse.org.pl
www.erasmusplus.org.pl
www.power.frse.org.pl
www.etwinning.pl
www.eurodesk.pl
www.europass.org.pl
www.ec.europa.eu/epale
www.ekspercietvet.org.pl
www.salto-youth.net/rc/eeca

www.fss.org.pl
www.wymianymłodziezy.frse.org.pl
www.wymianymłodziezy.frse.org.pl
www.eduinspiracje.org.pl
www.ell.org.pl
www.selfieplus.frse.org.pl
www.highereducationinpoland.org.pl
www.erasmusplus.org.pl/in-poland
www.frse.org.pl/badania
www.eurydice.org.pl
www.czytelnia.frse.org.pl
www.europadlaaktywnych.pl
www.jows.pl

PRZYDATNE LINKI

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
Witryna programu Erasmus+ w Polsce
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER)
Krajowe Biuro Programu eTwinning
Krajowe Biuro Eurodesk Polska
Krajowe Centrum Europass
Krajowe Biuro EPALE
Zespół Ekspertów ECVET
Centrum Współpracy z Krajami Europy Wschodniej i Kaukazu (SALTO EECA)
Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy
Polsko-Ukraińska Rada Wymiany Młodzieży
Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży
EDUinspiracje
European Language Label
Platforma SELFIE+
Kampania *Ready, Study, Go! Poland*
Kampania Erasmus+ in Poland
Badania i analizy FRSE
Polskie Biuro Eurydice
Wydawnictwo FRSE
Kwartalnik „Europa dla Aktywnych”
Czasopismo „Języki Obce w Szkole”

